Ontvangene Brieven
van
Bonaire & Aruba
over de maanden Januarij
& Februarij 1834.
van
C^o^ № 1 tot 29.

10

7

Tauxatie van de onderstaande Landsgebouwen en Slaven, op en met Ultimo December 1833.–

Huis in het Fort	f 2600	00
dito bewoond door den 1e Opziener	1200	00
[illegible]	[illegible]	00
[illegible]	[illegible]	00
[illegible]	[illegible]	00
[illegible]	[illegible]	00
[illegible]	[illegible]	00
[illegible]	[illegible]	00
[illegible]	[illegible]	00
[illegible]	[illegible]	00

Rec'd 8 January 1834

1

Fortkommandant bygekomen

Bonaire den 7 January 1834

No 6/1

Deze is dienende om UHoogEd. Gestr. kennis te geven dat ik ingevolge aanzoeking van den Heer Boekhouder Comt. aan den Schipper J. S. Smith voerende de Engelsche Goelet Ranger tegen Contante betaling heb verkocht en geleverd Zeven en Tachtig Ezels a Zestien Gulden, Zynde het bedrag daarvan ontvangen in Bankbiljetten

En daar aan de Columbiaansche Goelet Rita gevoerd door Schipper Lima mede eene lading dier Veesoort tegen kontante betaling zal worden afgeleverd, verlang ik door Uw HoogEd. Gestr. geinformeerd te worden of ik het bedrag der beide afleveringen zal mogen behouden ter bestrijding zoo der kosten alhier als tot het voldoen der te goed hebbende Traktementen der Ambtenaren

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curacao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

2

Uw Hoog Ed Gestr: gunstig andwoord hierop inwagtende heb ik de Eer meen hoogachting te Zyn

Hoogedl: Gestr Heer!

Uwe Hoogedl: Gestr ond: Dienaar
De kommandant dezes Eiland
J Jans Schotborgh

~~No~~1.

Ontvangen den 8 January 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub L^o. B.
folio 80 Boek ~~No~~ 7.

orth. 11 Jan.

3

No. 6/.

Bonaire 10 January 1834

Dezegeleid Twintig Bladen gediend hebbende
voor eene Register van Geboorte en Zes Bladen gediend
hebbende tot eene Register van Gestorvenen in het afge
loopen Jaar benevens derzelver Alphabetisch Indiex

Ik heb de Eer te Zyn

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den WelEd. Heer W^m. Prince
Gouv^t. Secretaris te Curaçao

No. 2.

Ontvangen den 11 Januarij 1834

Van den Kommandeur van Bonaire

Geregd. Sub: L°. B. folio 20 Bcht No. 7 —

Recd 11 January 1834

5

No. 4/2

Bonaire 10 Januarij 1834

Deze geleidt aan Uw HoogEd. Gestr. Tauxatie tot der lands gebouwen en eigendommen alhier opgemaakt met ultimo December ap.

Waarom de de Eer heb met hoogachting te Zyn

HoogEd. Gestr: Heer!

Uw HoogEd. Gestr: onderd: Dienaar

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr: Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curacao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 3

Ontvangen den 11 January 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 20 Port. No. 7

7

Tauxatie van de onderstaande Landsgebouwen en Slaven, op en met Ultimo December 1833.—

Huis in het Fort	f 2600	00
dito bewoond door den 1e. Opzigter	1200	00
Het Hospitaal en bijgebouwen	1000	00
Magazyn in het Oost Divisie	3000	00
dito op de Rinkon	2500	00
Huis of woning der Ambtenaren op de Rinkon	400	00
Twee Stroo huisen in het 3e. District onder No. 6 en 9	400	00
503 Slaven groot en klein à 200 f	100600	00
	f 111,700	00

Bonaire den 31e. December 1833.—

De kommandeur dezes Eilands.

Claas Schotborgh

Rec 11 January 1834 8

~~Rec~~ Zie missive aan de B C ~~H~~
3 Feb. 1834

No. 5/3

Bonaire 10 Januarij 1834

Deze geleid aanvraag in dupplo voor benoodigde bol, letten zoo tot kleding stukken der Slaven als tot aanma, king van 100 Zakken tot het dragen op ze hoop, bij het Zout vergaderen, dienende als mede voor diverse benoodigheden ten behoeve van den dienst alhier

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn

Hoogedle Gestr: Heer!

Uw Hoogedle Gestr: Geh: Dienaar
De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur voor de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N° 4.
Ontvangen den 11 January 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Gereg^d. Sub L^a B
folio 80 Boek N° 7

10

Lyst der aangevraagde Goederen ten behoeve van den
dienst alhier op Bonaire

3439 Ellen Colletten dienende tot Kleding Stukken van
de Slaven alhier
300 Ellen dito tot het aanmaken van 100 Zakken
dienende om bij het vergaderen van Zout, hetzelve
op de Zouthoop te transporteeren
200 Pinten Rum ten behoeve der Slaven en Werklie=
den aan de Zoutpan
100 Pinten Lampolie ten behoeve van den dienst
alhier. —

Bonaire den 10 January 1834
De Kommandeur der Eilanden
Claas Schotborgh

Recd 12 Januari 1834   11   8

N°. 1.-   Aruba den 2e. January 1834

J. N° 10 Bylagen uit

Deze is strekkende ten geleide van de naamlyst der Personen aan dewelke over de maand December 1833 permitten ter Goudwinning Zyn verleend.-

Ik heb de eer te Zyn.

De Kommandt. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao Bonaire, Aruba
&c. &c. &c.

No. 5
Ontvangen 12 January 1834
Van den Kommandeur
des eilands Aruba
Geregd. Sub 2. A.
folio 74 boek
A 7

13

Lijst der afgegevene Permitten ter Goudwinning op het eiland Aruba, gedurende de maand Decr. 1833.

No.	Namen
1	Gilles Ras
2	Louis Lemonier
3	Thomas Geerman
4	Felies
5	George
6	Simon
7	Pedro Paula
8	Isaak Tiel
9	Corn. Huibrechts
10	Willem de Cuba
11	Joh. Werleman
12	Jacobus Croeze
13	Jeronimo Hernandez
14	Juan Hernandez
15	Jan Fr. Tromp
16	Hendr. Tromp
17	Martes Lampe
18	Jan Corn. Tiel
19	Manuel Beteisan
20	Jan Mr. Francis
21	José Geerman
22	Joh. Kelly
23	Joh. Dirks
24	Fredr. Kelly
25	Steph. Martes

Afgesloten op Aruba den 31e December 1833.
De Kommandr. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Recd 16 January 1834. 14

Bonaire den 15 January 1834.–

N.o 7/4 voor rott. Secreta

Den 1.e opzigter alhier mij op den 30.e December ap: rapport gedaan hebbende, dat hij, bij het nagaan der pakken en Zakken welken op dien dag in de Nederlandsche Golet Eensgezindheid Zouden gescheept worden, had gevonden een Zak gemerkt J: Boom waarin 3 langgeöorde Lands kabrieten vellen en 5 ditos met het merk van partikulieren, zonder door hem opzigter gewaarsmerkt te zijn, waren; welken door de Neger Theodorus Slaaf van Jan Boom aan den Schipper van bovengem.e Golet ter inscheeping was aangeboden, doch door hem opzitter was aangehaald en bij mij aangebragt.–

En aangezien bij het nagaan dier vellen, het aan mij mede is komen te blijken dat Vijf derzelven ongemerkt (dus van 's Lands kabrieten waren, heb ik om die en de volgende redenen dezelven ten behoeve van den Lande geconfiskeerd, omdat ofschoon de andere Vijf vellen met het merk van partikulieren gemerkt zijn, de.

Den Hoogl Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier, Directeur over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

hebben door den gem. opzigter niet gewaarmerkt zijn geweest, ten andere, dat gem.e Neger heeft willen trachten ter sluik aftezenden. — En daar gen.e Neger Maaf met zijn Meester Jan Boom (die ofschoon geen Ingezeten is, echter veelmalen alhier aankomt en weder naar Curaçao vertrekt, alhier is aangekomen en achtergelaten, aan mij gedeclareerd heeft dat hij vele gelden van zijn Meester uitstaande had, heb ik aan hem den tijd van 14 dagen vergund tot het incasseeren derzelven, — welken tijd thans verstreken zijnde, heb ik goedgedacht hem p.r deze gelegenheid van hier weg te zenden, met Interdictie van niet meer alhier aantekomen, dit nochtans aan Uw Hoog Ed.e Gestr. overlatende om desaangaande zoodanige dispositie te neemen als Uw Hoog Ed.e Gestrengen best zal oordeelen te behoren. — en voorts gem.e Zak met vellen behoorlyk verzegeld aan het Hoogbestuur à Costy aftezenden. —

In het vertrouwen dat myne verrigting Uw Hoog Ed. Gestrengens goedkeuring moge wegdragen heb ik de eere met Hoogachting te zijn —

Hoog Ed.e Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed.e Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezer Elands
Claas Schotborgh

No. 6.

Ontvangen den 16 januarij 1834

Van den Kommandeur van Bonaire

Geregd. Sub Lo B folio 30 Boek No. 7.

Recd 16 January 1834

16

No. 8/5

Bonaire den 15 Januarij 1834

Door middel dezes breng ik Uw Hoog Ed. Gestr. ter kennis dat ingevolge aanschryving van den Heer Boekh. Cont. dd. 20 December a.p. No. 275/34 ik aan Schipper Genereux de Lima voerende de Columbiaansche Golet Rita tegen Kontante Betaling heb verkocht en geleverd 73 Ezels en Ezelinnen à 16 ps. en dat het bedrag daarvan in Bank biljetten bij mij is ontvangen. —

Voorts mij refereerende aan den inhoud myner missive aan Uw Hoog Ed. Gestr. dd. 7 dezer No. 1/1 heb ik (uw Hoog Ed. Gestr. geeerde rescriptie daarop inwachtende) de eere mij met diepen Eerbied en Hoogachting te onderschrijven

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Geh. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 7.

Ontvangen den 16 January
1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub. Lo. B
folio 80. Boek No. 7

Recd 16 January 1834

18

No. 12/6

Bonaire 15e January 1834

Deze is strekkende ter geleide der Verantwoordings Stukken over het 3e kwartaal a. p. volgens inliggende Lyst

Ik heb de Eere met hoogachting te Zyn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Geh. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 8.
Ontvangen den 16 January
1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd Sub. L B
folio 10 Boek No 7.

Recd 18 January 1834 20 15

No 38. Aruba den 2e December 1833

[illegible]

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand November dezes jaars permitten ter goudwinning zijn verleend. —

Ik heb de eer te zijn

De Kommandr van Aruba

J. J. W. 's Gravenhorst

Aan

Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao, Bonaire, Aruba
&c &c &c

No. 9
Ontvangen den 18 Jan. 1834
van den Commd. van Aruba
Geregd. Lib. Lt. A
folio 88 Boek A. 7

2

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning op het eiland Aruba gedurende de maand November 1833

No.	Namen
1	Juan Lopes
2	Damaso Marin
3	Matths. Tromp
4	Manuel Duarte
5	Willem de Cuba
6	Alons de Cuba
7	Gilles Goffe
8	Hilaria Casper
9	Nicolaas Curiel
10	Willem Henriquesen
11	Jacobus Croese
12	Juan Hernandez
13	Geronimo Hernandez
14	Pedro Paula
15	Hendk. Kok
16	Caitan Marcennie
17	Geronimo Curiel
18	Wm. George Arendsz
19	Juan Bello
20	Venis van Schoneveld
21	Antoin de Cuba
22	Philipe Pardo
23	Jan Dr. Arendsz
24	J. H. Schleipken
25	Joseph Francisco
26	Js. Maduro
27	Elias de Cuba
28	Franco. Martin
29	Lucas van Schoneveld
30	Nicolaas Ras
31	Benino Caijaona
32	Jochum Pascal
33	Pedro Macho
34	Nr. Guijot
35	Jacob Guijot
36	Antoin Croes

verte

No.	Namen
37	Jojo Croes
38	José Martinez
39	Jn Di Croes
40	Pieter Croes
41	Phelipe
42	Jose Heerman
43	George Henriquez
44	Hendk. Croese
45	Juan Peerd
46	Nicolaas Pencoir
47	Andr. Henriquez
48	Sefenjan Anthonij
49	José Besento Nogeiro
50	Bisento Johannes
51	Willem Martyn
52	Francois Crisjan
53	Jacobus Croese
54	Chr. Boom
55	Hs. Jacobus
56	Jo. van Loon
57	Jn. Hk. Henriquez
58	Jose Rey
59	Pieter Tromp
60	Jose Andr. Matteo
61	Jose Quant
62	Jacobus Tromp
63	Marten Tromp
64	Ms. Angela
65	Johannes van Erman
66	Bart Tromp
67	Antoon Silvester
68	Wm. Eikmeijer
69	Wm. Hoeventey
70	J. Gs. Hoeventey
71	Jn. Hk. Kock
72	Cleto Maiselo
73	Daniel Croese
74	Franco. Lalüz
75	Antoon Ras

vervolg

No.	Namen
76	Cosyn
77	Antoon Reaal
78	Franco. Paula
79	Jan Franco. Vrolijk
80	Joh. Ms. Hock
81	Jan Franken
82	Cadet Henriquez
83	Martien Senior
84	Juan Suaus
85	Jose Lalüz
86	H. Daalaar
87	Juan E. Vaar
88	Guillo. Koolman
89	Ant. Henriquez
90	Jacobus Tromp
91	Juan Hokeb
92	Daniel Jansen
93	Simon Yarzagaray
94	Anth. Vrolijk
95	Philip Leon
96	Jacob. Hemij
97	Jacob Lacle
98	Jn. Benito Beola
99	Antho. Beola
100	Fredk. Beola
101	Jn. van Risum
102	Joh. Shackbein
103	Raph. Maché
104	Michel Solagnier
105	Amable Solagnier
106	Juan Leon
107	Jac. Arendz
108	Ramon Solagnier
109	Paulus Rafine
110	Joseph Lambertus
111	Martes Paula
112	Wm. D. Boom
113	Christoffel Lambertus
114	Jos. Guill. Gonzales
115	Philip Pardo
116	Antoon Erasmus
117	Joh. Bockhoudt
118	Jn. Koolman
119	Nicolaas Briem

vervolg

No.	Namen
120	Ns. Tromp H. Zn.
121	Paulus Werleman
122	Frans Koolman
123	Jan Hk. Castro
124	George Suares
125	Joaquin Tromp
126	Bernd. Alberts
127	Wm. da Costa Gomes
128	Pedro Kock
129	Hein Lubert
130	Jan Jacob
131	Fran. Yrausquin
132	Nicolaas Curiel
133	Hendk. Kock
134	Martes
135	Wm. Werleman
136	Casper van Risum
137	Louis Eventz
138	Domingo Silvester
139	Michiel Rasmijn
140	Adriaan Wever
141	Cornl. Wever
142	Cherie Vachon
143	Lows. de Cuba
144	Fredk. Winterdal
145	Casper Dirks
146	Jose Los Reyes
147	Jan Jo. Flemming
148	Johs. Hanz Haven
149	Juntjo Boekhoudt
150	Jose Payllas
151	Constn. Suares
152	Wm. Suares
153	Jose Suares
154	Joost Thiel
155	Antn. Thomas
156	Daniel Tromp
157	Fran. Gonzales
158	Michl. Geerman
159	B. D. Kock P. Zn.
160	Hk. Willems
161	Hend. Sanchez
162	Albt. Paesz
163	David Madura

Afgesloten op Aruba den 30e November 1833

De Kommandt. van Aruba

J. F. W. 'sGravenhorst

Recd. 18 Januarij 1834

24

No. 39.

Aruba den 16e December 1833

Deze is strekkende om te berigten dat Uw Hoog Ed. Gestr. Missive ~~dd~~ 30e November ll. No. 13 – 12/24 en de daarbij afgezondene bladen; bestaande in Zestig bladen voor twee afzonderlijke Registers van Geboorte en acht entwintig bladen mede voor twee afzonderlijke Registers van Overlijden voor gedurende het aanstaande jaar 1834 alhier ontvangen zijn.

Ik heb de eer te zijn

De Kommandt. van Aruba

J. F. W. 'sGravenhorst

Aan

Den Hoog Edel Gestrenge Heer

Directeur over de Kolonie

Curaçao, Bonaire, Aruba

HE. HG. Hr.

25

Aruba den 16 December 1833

Deze is strekkende om te berigten dat Uwe Hoog Edelgestrenge Missive van den [illegible] November ll. No. 13–14 en de daarbij gevoegde bladen, bestaande in zestig bladen voor twee afzonderlijke Registers van Geboorte en acht en twintig bladen voor twee afzonderlijke Registers van Overlijden voor gebruik het aanstaande jaar 1834 alhier ontvangen zijn.

Ik heb de eer te zijn

Dienstwillige Dienaar

J. H. J. Hamelberg

Aan
Zijne Hoog Edelgestrenge Heer
Directeur van de Kolonie
Curaçao, Bonaire en Aruba

N. N. N.

No. 40

Ontvangen den 18 jannarij
1834

Van den Commandeur
van Aruba

Gereg.d Sub L.o A.
folio 38 Boek No. 7.

Ontv. 18 Januarij 1834 26 18

No. 40 Aruba den 16.e December 1833

JA 36

Op Uw HoogEd. Gestr. aanschrijving
dd 25.e Nov.r ll No. 12 – 11/23 waarbij aan mij
is toegezonden een Rekwest van Benjamin
Suares met invitatie om daarop te dienen
van berigt; heb ik de eer het volgende te
antwoorden.–

Ingevolge autorisatie van Uw HoogEd.
Gestr. dd 11.e feb.r 1832 J. No. 84/2 heb ik aan
het handels-huis alhier bestaande onder
de firma van Suares & Morens op den 6.e
Junij 1832 verkocht honderd, negen ezels
dewelke dadelijk aan 's Lands kas zijn
betaald geworden.–

Kort daarop en wel in dezelfde maand
Junij des gemelden jaars 1832 hebben de
belanghebbenden bij mij aanzoek gedaan
om de door hen gekochte ezels te laten
vangen.– Het tijdstip was voor de jagt
niet gunstig, de ingezetenen hadden
door de droogte veel paarden die op de
ezels jagt gebruikt worden, volstrekt
daartoe noodzakelijk zijn verloren, en
die overgebleven waren, waren zoo zwak
dat zij niet gebruikt konden worden.–
Ik gaf echter last om eene jagt te doen,

Slechts

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonien
Curaçao, Bonaire, Aruba
&c. &c. &c.

Slechts dertien ezels werden gevangen
en afgeleverd.-

In de maand Maart van dit Jaar ont,
,ving ik weder aanzoek om de overige
ezels te leveren.- Echter uit de telling
der ezels die in de maand Januarij ll.
had plaats gehad gebleken zijnde dat
er niet meer dan twee honderd zes en
dertig ezels in de bosschen in wezen waren
en bepaald zijnde dat twee honderd
ezels voor de teelt gehouden moeten
worden zoo heb ik niet meer dan drie
en dertig ezels laten afleveren.-

Bij missive ~~dd~~ 3e Mei ll 20 heb ik
aan Uw Hoog Edr. Gestr. rapport gedaan
omtrent de ezels en verzocht te mogen
worden geinformeerd of ik bij verder
aanzoek tot de levering van ezels het
verschuldigde getal van drie zestig
uit de aanwezig zijnde ezels zoude laten
leveren of wel dat de belanghebben,
,den zouden moeten wachten tot dat
door aanteeling het getal ezels zoude
zijn vermeerderd en de levering zonder
schade aan de teelt toetebrengen zoude
kunnen plaats grijpen.- Op dit rapport
Ontving

Ontving ik Uw Hoog Ed. Gestr. dispositie dd
27 Mei ll. J. No 252/14 waarbij aan mij is te
kennen gegeven dat de Heeren Suares Moreno
voor de drie en zestig ezels die zij nog te
goed hebben wachten moeten tot dat
dezelve zonder nadeel voor de teelt, kun,
,nen geleverd worden.-

Ik eindig dit berigt met Uw Hoog Edl Gestr.
kennis te geven dat sedert mijne missive
~~dd~~ 3e Mei ll No 20 er maar zeer weinig
en wel in de maand October ll alhier
geregend heeft, zoo dat van de aantee,
,ling der ezels in dit Jaar niet veel te
wachten is.- De generale telling zal
ingevolge gebruik in de maand Januarij
plaats grijpen; wij willen hopen dat
dezelve een voordeliger resultaat zal
opleveren dan de aanhoudende droogte
ons vervoorlooft te verwachten.-

Het rekwest van Benjamin Suares heb
ik de eer Uw Hoog Edr. Gestr. hiernevens
terug te zenden.-

~~De~~ Kommandt. van Aruba

J. F. W. 's Gravenhorst

No. 11.

Ontvangen den 18 January 1834
van den Kommandeur van Aruba
Geregd Sub Lo. A
Folio 88 Boek No. 7

Reed 31 Januari 1834 28 29

No. 2.-

Aruba den 28 January 1834.

1800 f

Bij deze heb ik de eer UwHoogEdel Gestrenge te verzoeken mij te willen authoriseren om tot Subsidie van de kas dezes eilands voor eene Som van achttien honderd Guldens (: f 1800.- :) te mogen trekken op de koloniale kas te Curaçao; Zijnde die Som benoodigd ter afbetaling van pretenties tegen het Gouvernement tot ultimo December ll.-

Ik heb de eer te Zijn
De Kommandeur van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdel Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao, Bonaire & Aruba
&c. &c. &c.

No. 12

Ontvangen den 28 Jan. 1834
van den Commd. van Aruba
Geregd. Sub L A
folio 88 boek No 7

Recd 31 January 1834

30

No. 3.

Aruba den 28e Januarij 1834

Deze is strekkende om Uw Hoog Edel Gestrenge kennis te geven dat de telling van 's Lands ezels op den 14e dezer heeft plaats gehad, en dat er in de bosschen in wezen gevonden zijn Een honderd zes en zestig volwas, Een en negen veulens, zijnde te zamen Een honderd vijf & zeventig /175/ ezels.

Ik heb de eer te zijn

De Kommandr. van Aruba

J. T. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao, Bonaire & Aruba
&c. &c. &c.

No. 13

Ontvangen den 31 Jan: 1834
van den Commandr. v Aruba
Geregd. Lib. La. A.
Folio 88 Boek No. 7.

Reed 31 January 1834

32

No. 4.

Aruba den 28 January 1834

Beantwoord in dato
31 January 1834

Deze is strekkende om Uw Hoogedg. Gestr: te verzoeken, ten behoeve van dit eiland te willen doen afzenden voor den dienst van dit loopende jaar

Twee Nederl: Zes kleeds Vlaggen
Twee Vlaggen & Lijnen. - als mede
Twee brand & merkijzers met het Jaargetal 1834 ten behoeve van de IJkmeester: &
Zes ingebonden boeken in folio -

Ik heb de eer te Zijn
De Kommandr. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Ed: Gestr: Heer
Directeur over de Kolonien
Curaçao, Bonaire & Aruba
&c. &c. &c.

N° 14
Ontvangen den 31 January 1834
Van den Kommandeur
van Aruba
Geregd. Sub L° A
folio 88 Boek N° 7

34

N° 8/1 Aruba den 31. January 1834.

Onder geleide dezes heb ik de eer
UwelEd. ter afkondiging intezenden
een extract uit het aanteekenings-boek
der Huwelyken op dit eiland.

De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gouverneur

Aan
Den WelEdele Heer
Gouvernements Secretaris
te Curaçao

No. 15.
Ontvangen den 31 January 1834
Van den Commandeur
Van Aruba
Geregd. Sub Lo. A
folio 28. Boek No. C

36

No. 10/2.

Aruba den 7e February 1834.

Onder geleide dezes heb ik de eer
uwelEd. ter afkondiging in te zenden
een extract uit het aanteekenings-boek
der Huwelijken op dit eiland —

De Kommandt. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den WelEdele Heer
1e. Commis ter Gouvernements Secretarij
belast met de Waarneming der Attributen
van ~~den~~ Gouvernements Secretaris. —
te
Curaçao

~~No~~ 16.
Ontvangen den 7 Febr: 1834
Van den Commandeur
Van Aruba
Geregd. Sub. Lᵃ A
Folio 88 ~~Bolt No 7~~.

Rec'd 12 feb 1834 38

No. 13/7

Zie ....
.... 13 C
.... 14 February 1834

Bonaire den 30e January 1834.

Ik vind mij genoodzaakt Uw Hoog Edel Gestr. bekent te maken met de redenen om welken ik thans de vrijheid neem de beiden Scheepspompen welken ik op den 23e february des afgeloopen Jaars ontvangen heb, over te zenden. Eerstelijk om dat bij ontvangst derzelven, toen alleen in de Pan Vijf water moest worden ge-bragt, zij dezelve, met behulp van Tobbens daarvan kon voorzien doch daar er thans in de beide andere Pannen Nyverheid en Naarstigheid mede water moet worden gebragt, zij volstrekt daartoe niet dienstig zijn, dewijl zij zoo weinig waters opgeven dat men daarmede Twee Maanden lang dag en nacht voort-werkende niet in Staat kan zijn die groote pannen behoorlijk van het benoodigde water ter Zoutzetting te voorzien. — Tweedens dewijl het niet dan tot Schade voor het Gouvernement zal zijn

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

en het te gelijk op mijne verantwoording zoude komen wanneer die pannen uit mangel van benoodigde waters geen zout naar verwachting geven. — Derdens dat daar die pannen niet alleen zeer goed zijn maar ook zoo nabij de lading plaats liggen, het van aanbelang voor het Gouvernement zal zijn, het bekomen van de daartoe vereischte en geschikte pompen te bekostigen. —

Het is waar Hoogl.dr Gestr.! dat ik die pompen bereids voor lange en dat wel in den afgeloopen jaar zelve, had moeten afzenden, of uw Hoogl.dr Gestr. daarvan kennis geven; doch daar er, als bereids gezegt is, bij den ontvangst derzelven, toen alleen in de panen zijt water moest worden gebragt en ik nog bovendien vertrouw, de op goede regen in den afgeloopen jaar, wierd ik daardoor, en mede om het Gouvernement op geene groote kosten te brengen, als het ware wederhouden zulks te doen en moet daarom eerbiediglijk uw Hoogl.dr Gestr. om verschooning vragen en ootmoedig verzoeken dat uw Hoogl.dr Gestr. de goedheid hebbe, deskundigen bekent te maken met de hoeveelheid en grootte dier pannen en met hun te raadplegen welk soort pompen daartoe vereischt wordt, aangezien het, zoo door de geschikte ligging als anderzins dier pannen, van veel aanbelang, als reeds gezegt is, voor het Gouvernement zal zijn, het bekomen van daartoe vereischte pompen te bekostigen. —

In het vertrouwen in mijn gedaan verzoek te zullen slagen heb ik de eere met hoogachting mij te noemen —

Hoogl.dr Gestr. Heer!

Uw Hoogl.dr Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezer Eilands
Claas Schotborgh

No 17.

Ontvangen den 12 febr. 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Gereg.d Sub Lt.
Folio Brol. No

Recd 12 febr 1834

1M 87 A

40 38

No. 14/8

Bonaire 30e. January 1834

Bylaag no 2

Ik ben zoo vrij Uw Hoog Ed. Gestr in te Zenden Authentieke kopij van twee onderscheidene rapporten door den opzigter der bos-schen en Jagtmeester aan mij op den 25e. en 29 dezer gedaan uit welken inhoud Uw Hoog Ed. Gestr. ontwaren zal dat er bijna gene kabrieten meer in de bosschen noch op het eilandje klein Bonaire te Zien Zijn.

Tegelijk moet ik Uw Hoog Ed. nog kennis geven dat ingevolge rapport van den gem.e opzigter der bosschen en Jagtmeester de natenoemene Veesoorten over dit loopend Jaar tot den Verkoop disponibel Zijn Zonder daardoor de ~~kelt te~~ benadeelen, te weten. –

90 Stuks Hoornbeesten.

200 Ezels en Ezelinnen waarvan bereids 160 Verkocht en afgeleverd zijn aan de Heeren J. S. Smith en Genereux De Lima

En Verzoek dat Uw Hoog Ed. Gestr. mij gelieve te authoriseeren tot den Verkoop derzelven bij voorkomende gelegenheid. –

Mede moet ik Uw Hoog Ed. Gestr. bekent maken dat 's Lands Tamme Kabrieten en Schapen door Sterfte zoo Verminderd zijn dat er

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

daarvan geene ten Verkoop over dit loopend Jaar disponibel zal kunnen zijn.

Waarmede de Eere heb met hoogachting te zijn —

Hoogedl: Gestr: Heer!

Uw Hoogedl: Gestr: onderd: Dienaar;

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

N°. 18.
ontvangen den 10 Febr.y
1834
van den Commandeur
des eilands Bonaire
Geregs. Sub L:o B.
fol: 80 Bock
N°. 7

Kopij

42

Rapport door de ondergeteekende op heden den 29e. January 1834 ge daan aan den Weled. Heer Claas Schotborgh Kommandeur van het onderhorig Eiland Bonaire

Ik moet UWeled. berigten dat ik op UWeled. last mij op het eilandje Klein Bonaire heb begeven en aldaar de Bosschen doorzocht hebbende, bevonden heb dat het getal der groote Kabraten welke buiten de Lammeren aldaar heb Zien voorbygaan Zoude kunnen bedragen meer of min Zestig Stuks. —

Ik heb de eer te Zijn
De Jagtmeester en opzigter der Bosschen
(W: get:) Dit is het + merk van Pieter Christiaan

Ter Zyde Stond
Als getuige bij het Stellen dezer kruis teekening
(w: g:) J. L. Vos Junior

Voor Kopij conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Het adres was Aan den Weled. Heer Claas Schotborgh Kommandeur van het onderhorig Eiland Bonaire

43

Kopij

Rapport gedaan door de onderge„teekende opzigter der Bosschen en Jagt meester alhier, aan den Welld.e Heer Claas Schotborgh kommandeur dezes onderhorige Eilands Bonaire

Ingevolge UwelEd.e orders heb ik mij vergezeld van een der Ingezetenen en een lands Slaaf naar de be„neden Contrijen dezes Eilands begeven en na al„daar gedurende twee dagen de Bosschen te hebben doorzocht, moet ik UwelEd.e berigten dat er vol„strekt geen vijftig kabrieten zijn gezien geworden.
En om dat dit waarheid is teekene ik deze met mijne gewone handtekening op Bonaire den 25.e January 1834

Ik heb de Eer te Zijn
(W:get:) Dit is het + merk van
Pieter Christiaan, Jagtmeester

Ter Zyde stond
Als getuigen bij het stellen dezer Kruisteekening
W:get:) J.L. ... Junior
Beted.e Klerk

Voor Kopij conform
De Kommandeur dezes Eiland
Claas Schotborgh

Het addres was Aan
Den WelEd.e Heer C: Schotborgh
Komm.r van het onderhorige
Eiland Bonaire

Recd 12 febr 1834

J A 87 B

44

39

No. 16/9 Bonaire 30 January 1834

Het is door middel dezes dat ik de vryheid neem Uw Hoog Ed. Gestr. bekent te maken dat ik ingevolge de beide rapporten van den opziger der Bosschen en Jagtmeester dd 25 en 29. dezer, waarvan Uw Hoog Ed. Gestr. Authentieke kopijen heb doen toekomen, als mede ingevolg het rapport van den opziger van 's lands Veekoeralen betreffende den Staat van 's lands Domeinen, mij in het onvermogen gesteld zie, aan de Ambtenaren, het Randsoen welk hun door het Hoofdbestuur goedgunstiglyk is toegelegd, ten einde hun (in aanmerking nemende den toestand dezes Eilands) daarmede te genoet te komen, voortaan uit te reiken, Met Vriendelyk verzoek dat Uw Hoog Ed. Gestr. de goedheid hebbe zoodanige maatregelen desaangaande te nemen als Uw Hoog Ed. Gestr. best zal oordeelen te behoren en mij Uw Hoog Ed. Gestr. mening te doen toekomen hoe ik mij in het vervolg hieromtrent zal of moet gedragen. —

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

45

Ik heb overigens de Eer mij met eerbied en hoogachting te noemen. —

Hoog Ed.e Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed.e Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur der zes Eilands

Claas Schotborgh

N:o 19. Ontvangen den ~~30 January~~ 12 Feby
1834
van den Commandeur
des eilands Bonaire
Grieg:n Sub L:B.
Fol: 80 Boek
N:o 7

Recd 12 feb 1834

46

N:o 17/10

Bonaire 30:n January 1834

Ik accuseer den ontvangst uw Hoog Ed:e Gestr: missive dd:o 8:e dezer N:o 1 1/4 houdende vermilliging dat de bedragen der bij „de afgeleverde ladingen Ezels Stekken mogen tot Subsidie der kas van dit Eiland en heb overigens de Eer mij met hoog achtingte onderschrijven

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed:e Gestr: D.W.Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed:e Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c:a &c:a &c:a

N:o 20.
Ontvangen den 12 febr: 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd: Sub L:o B.
folio 80 Boek A 7

Recd 18 febr 1834

Beantwoord in dato 14 feb 1834

48

N:o 19/11

Bonaire 30 January 1834.—

Ik neem eerbiedig de vryheid uw Hoog Ed:e Gestr: in te sluiten au thentiek kopy van het rapport door den fungeerende Adjudant aan mij op heden gedaan, betreffende het voorgevallene bij de Inspectie van het korps Schutterij op den 29:e dezer, uit welkers inhoud uw Hoog Ed:e Gestr: zal ontwaren dat den persoon van Pieter van Louis Anthony heeft getracht zich te bedienen en zich ook bedient heeft van het geene door aan hem en allen die onlangs de Ezelsjagt zouden doen, was gezegt bij gelegenheid dat zij mij hebben willen opdringen om hun Mais uit 's Lands Magazijn voorteschieten tot het doen dier Jagt. Om daardoor, naar alle waarschijnlijkheid, de anderen optehitsen en oproer te verwekken, het geen hem ook mogelijk had gelukt in dien dit voorval door mij, niet met de grootste bedaardheid en omzigtig„

Den Hoog Ed:e Gestr: Heer Jonkheer
M:r I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c: &c: &c:

„tuid was behandeld. — Tegelijk moet ik Uw Hoogl Ed.e Gestr.e
kennisgeven dat ik den genm. persoon van Pieter van Louis Anthony twee
„maal vier en twintig uur in provoost arrest gehouden en vervol-
„gens ontslagen heb tot dat Uw Hoogl Ed.e Gestr.e mening desaangaande
welke ik onderdaniglijk inroepe, zal zijn geweeten. —

Waarmede de Eere heb met hoogachting te zijn. —

Hoogl Ed.e Gestr.e Heer!

Uw Hoogl Ed.e Gestr.e DW. Dienaar
De kommandeur dezer Eilands
Claas Schotborgh

No. 21.
Ontvangen den 12 febr. 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 8. Boek No. 7

Kopy

Bonaire den 30 January 1834.

50

Weled. Gestr. Heer!

Ingevolge Uweled. Gestr. last, heb ik de eer Uweled. Gestr. in te
" Zenden berigt van het voorgevallene by de Inspectie van het Korps Schuttery
op den 26 January l.l.

Het Korps op dien dag vergaderd zynde heb ik na gehouden appel bevon-
den, dat er 43 Mannen present, 63 op Zee, 20 Ziek en de overigen absent
waren, waarvan ik Uweled. Gestr. dadelyk heb kennis gegeven en daarop
van Uweled. Gestr. order bekomen, om aan de presente manschappen, onder
de oogen te brengen dat zy als Schutters moesten trachten hunne Wachten
en pligten als goede Burgers waartenemen, want dat Uweled. Gestr. zeer
ontevreden over de traagheid van velen was en dat zy zulks moesten ver-
mijden ten einde Uweled. Gestr. buiten de noodzakelykheid te stellen
hun volgens het reglement te moeten straffen; Zulks ten uitvoer
brengende, trad den Schutter Pieter van Louis Anthony toe, my zeggende
de " Wy moeten traag zyn om onze pligten te doen, om dat wy onlangs
" by gelegenheid der laatste Ezelsjagt, de Kommandeur verzocht hebben ons
" Maïs uit 's Lands Magazyn voor te schieten, hy dit geweigerd te doen en
" daarby gezegt had zulks niet te kunnen nog mogen doen en toen wy hem
" daarop te kennen gaven dat wy dan niet wisten hoe te doen, hy ons ten ant-
" woord gegeven heeft, dat hy, wanneer eene der Lands Slaven van honger
" ~~moest~~ stierven, daarvoor verantwoordelyk was, maar niet voor die
" genen die om hun loon werken." Hierop hem vruchteloos pogende
te overtuigen hoe dwaaslyk zulke handelwyze was, heb ik hem ge-
vraagd of hy dan verkoos dat dit aan Uweled. Gestr. zoude worden overge-
bragt, door hem en veele anderen ten antwoord bekomen, "Ja." Waarop
ik hem vragende of hy dit alleen voor zich zelven sprak, dan of er
meer anderen met hem waren die dit begeerde, op welke vraag hy
antwoordde " Wy allen vrye lieden " het geen ook gedeeltelyk door stil
zwygen en voor het grootste gedeelte hunner met te zeggen " Wy allen "
wierd bevestigd. – Hiervan aan Uweled. Gestr. rapport gedaan heb.

51

bende ontoing ik van Uwelld. Gestr. last om door een Sergeant en Vier Mannen de gem. persoon van Pieter en Louis Anthony in arrest te doen brengen en heb den Sergeant Lodewyk Muller Zulks gelast te doen,' Dat gem. Sergeant Vier mannen uitroepende Zulks door allen de tusschen hem Sergeant en den gem. Pieter van Louis Anthony Staande Schutters geweigerd wierd, Zoo dat ik my genoodzaakt heb gezien om aan den Sergeant Pieter Marten en de Korporaals Joost Martiz en Philip Thode, te gelasten den Sergeant Muller daartoe te assisteeren, het geen ook plaats gehad heeft en gem. persoon door hun in arrest binnen het fort is gebragt. –

In het vertrouwen aan Uw Hoogld. Gestr. last voldaan te hebben noem ik my. –

Den fungeerende Adjudant
(Was geteekend) Henry Suares

Voor Kopy Conform
De Kommandaur dezer Eilands
Claas Schotborgh

Het adres was Aan den Welld. Gestr. Heer Claas Schotborgh Kommandant van het Korp Schuttery alhier –

Recd 12 febr 1834 52

Zee missive aan den K C

Bonaire 30 January 1834

No. 20/12

Deze geleid aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst alhier.

Ik heb de eer met hoogachting te zijn.

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

No 22.
Ontvangen den 12 febr: 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B.
folio 70 Boek No 7

54

Aanvraag in duplo voor de volgende benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire te weten

100 Pinten Lamp olie ten behoeve van den dienst
6 Wit kwasten . . . . idem
1 Ton Teer }
1 dito Pek } dienende tot het in orde brengen der Kanoos
100 Yzeren Schoppen ten behoeve der Werkzaamheden bij het Zout vergaderen

Gedaan op Bonaire 30n January 1834
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 12 feb 1834

55

Zie missive aan den [illegible] [illegible] off van
Gezondheid
Zie Missive aan
[illegible]

No. 21/13

Bonaire den 30 January 1834.—

Deze geleid aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoeve van den Geneeskundigen dienst alhier door den Lands Chirurgijn mij ter handen gesteld.—

Waarmede de Eer heb met hoogachting te zijn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Geh: Dienaar;
De Kommandeur dezer Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &C.a &C.a &C.a

86

No 23.
Ontvangen den 12 febr. 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub. Lo B.
folio 80. Boek No 7.

57

Aanvraag voor benodigte Geneesmiddelen V.A.
voor de 's Lands Slaven en Ambtenaaren op
het Eyland Bonaire

Benaamingen der Medicamenten	Ponden	Oncen	Dragmen
Pulv: rad: Altha		6	
" " Rhei	1		
" Gum Arabicum		4	
" Lapides Cancrorum	1		
Cortex Cinamomi		2	
fol: Senna	3		
flor: Cham: Vulg:	2		
" " Roman:	2		
" Sambucus		8	
" Rosmarina		6	
Sal Ammonia		6	
" Nitri dep:	2		
" Mirab. Gl:	8		
Tinctura Mirrha	1		
Elix: Propriet: Paracelcis		6	
Ext: Graminis	1		
Oleum Mentha			4
" foeniculi			4
" Anisi			4
" Sabina		2	
" Ricini	8		
" Olivarum	5		
Mell	2		
Manna	2		
Sp: Terbinth:	1		
" Nitri dulcis	2		
" Cochlearia		6	
Liq: Anod: Min: Hofmani	1		
Tinct: Gentian	1		
Sach: Saturni		4	
" Albi, voor het maaken van aq: Menthe et aq: foeniculi V.A.	1		
Cremor Tart:	5		

Vervolg van de Lijst der Aangevraagde Medicamenten &c.

Benaamingen van de Medicyne	Ponden	Oncen	Dragmen
Gum Camphor voor het maaken van de Bals: Opodeldoc		4	
Amelum, in veele voorkommende Ziektens te gebruiken	3		
Scammonium		4	
Succus Liquiritz:	1		
Spec: Pectoralis	3		
" Lignorum	4		
Lichem Islandicum	1		
Empl: Cicuta	1		
" Diach: cum Gum:	1		
" Diapalma	1		
" Resinosa	1		
Ung: Laurinum	1		
" Basilicum	1		
" Altha	1		
" Mercurial		6	
Bals: Arcæ	2		
Sapo Medicinaal, voor het maaken van de Bals: Opodeldoc	1		

Vervolg van de Lijst der Aangevraade Goederen

6 Neste Doosjes
6 dito Flesjes
2. Stuk Lin voor kinder Breukbanden
1 Vel Semeleer dito
Stukken kurk dito
1 Pakkie Naaigaaren dito
1 Penne Mes
2 Scheermessen, voor het gebruik by Hoofdwonden en andere behaarde deelen van het Lichaam
1 Seton Naald, by voorkommende gelegendheid te gebruiken
De Werktuige voor het Koppen, by opstopping der Maan=stonden te gebruiken &c. kommen hier veel voor.

Vervolg van de Lijst der Aangevraagde Goederen

2 a 3 Slegt Naalde, en een Streng flos Zyde, voor hegting van dwersche Spierwonden &c., die by het Houtkappen al reeds Zyn, en in het vervolg kunne voorvallen
1 Injectie Spuitje, hoog noodzaakelyk
12 Boek Schryfpampier voor administratie, en weekelykse Rapporte van het Hospitaal &c.
10 Boek Poeper Pampier
3 Bosschen Penne
1 kruik Zwarte Ink.

Vervolg van de Lijst	Pinten	Ponden
Arraroeta, kan zeer veel te pas kommen by Jongebooren Kinders, daar voor komt, dat de Moeders zeer weinig, of in het geheel geen Melk voor Zog hebben. &c.		10
Gepelde Gord		30
Rijst		30
40 kanne Mais Meel, komt veel voor te ge bruiken voor Pap, by de 's Lands Slaven die in de Zout=pan werken, en veeltyds met aanmerkige gezwolle Beene in het Hospitaal kommen en tot Superatie overgaan. &c.		
Roode Wijn	40	
Rum, voor fomentasione, en voor in de Baade te gebruiken by 's Lands Slaven kinders die zwak zyn &c.	40	
Brandewijn, voor het maaken van eenige Tinctura, zo als de Aloe, Serpentaria &c. die hier te pas kommen	30	
Wyn Azyn	40	
Losse Zuiker, voor de kraamvrouwen en kinders, voor het maaken van de Sirupus Tabarber		30
Thee, tot verrissinge der kraamvrouwen		3

Vervolg van de Lijst	Pinten	Ponden
Gemeene Zeep, voor het Zinnelyk houden der Jonge boore kinders der S' Lands Slaven &c &c		10
Brandolie, voor de kraamvrouwen in het Hospitaal, en anderen, die apart moeten geplaatst worden, ook byzonder ligt diene te hebben, als ook voor Clisteeren &c &c om de 5 a 6 daagen een kan nodig	60	
Kaarsen, voor den Geneeskundigen dienst		30
Linne voor Winzels		8
Linne voor Compressen		10
1 Boek Zets Pampier, voor de Potten en Vlessen		
4 Doezyn gedrukte Singnatura dito		
12 Stop Vlessen, om de Medicamen te behoorig te bewaaren		
2 Blekke Staande Lampen, voor de Zieken Slaven, en voor de Veneri'sche, die op Zig Zelfs geplaatst Zijn		

Bonaire den 3de Jannuary 1834.

Gezien op datum ultsupra
De Kommandeur deze Eiland
Claas Schotborgh

C. A. Bergen
S' Lands Chirurgijn

Recd 12 feb 1834

59

40

J. N. 87 C

N°. 22/14

Bonaire den 11e February 1834

Bylaag ook

Door eenige Ingezetenen mij in handen gesteld zynde eene missive dat 9e. dezer houdende nederig verzoek om aan Uw Hoog Ed. Gestr. voor te dragen den Ellendigen toestand waarin de jeugd alhier op dit Eiland verkerende was, als zynde volkomen beroofd van de gelegenheid om in de eerste beginselen van het lezen en schrijven ~~zelfs~~ onderwijs te bekomen, voorts te kennen gevende dat het niet dan alleen aan eenigen hunner, en dat nog met vele bezwaringen en opofferingen doenlijk zij hunne kinderen naar Curaçao op School te Zenden. Tegelijk mij opdragende Uw Hoog Ed. Gestr. te verzoeken dat dit eiland mede onder ~~het~~ genot der vaderlyke Zorge Zyner Majesteit onzen Geërbiedigden Koning gesteld worde door hetzelve goedgunstig te voorzien van een Schoolonderwyzer van wege het Gouvernement. Zoo acht ik ~~het~~, ter beantwoording van 64 Artikel mijner Instructie van mijnen pligt Uw Hoog Ed. Gestr.

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

den opgemelden brief in originalie hierintesluiten en het daarin bevattende onderwerp aan Uw Hoogedl. Gestr. verlicht oordeel en vaderlyke zorge, nedering dan te beveelen. Terwijl ik overigens de Eer heb met alle onderdanigheid en hoogachting mij te noemen,

Hoogedl. Gestr. Heer!

UEd. Hoogedl. Gestr. D. W. Dienaar,
De Kommandeur deses Eilands

Claas Schotborgh

No. 24.
Ontvangen den 12 Febr. 1834
van den Command.r des
eilands Bonaire
Geregd. Sub L: B.
folio 80 Boek
N.o 7.

Bonaire den 9 Februarij [illegible]

61

Wel Ed. Heer!

Met de verschuldigde eerbied wenden wy ons tot UwelEd., om UwelEd. onder het oog te brengen den ellendigen toestand, waarin de jeugd zich op dat onderhoorige eiland, zelfs beroofd zynde van gelegendheid om in de eerste beginzels van leezen en schryven onderwezen te worden en daar onze vermogen door den slechten toestand des tyds, ons niet toelaat, (dan aan eenige van ons en dat nog met groote bezwaring en opoffering en aan de meeste onzer geheel ondoenlyk) onze kinderen naar Curaçao op school te zenden. Zoo is onze nedrige verzoek dat UwelEd. moge behagen aan den HoogEd: Gestr. Heer Directeur dezer kolonie,

62.

den armoedigen staat van het eiland bekend te maken, Zyn Hoog Ed. Gestr. verzoeken de ons een behulpzaame hand te wille bieden in het onderwyzen onzer kinderen, door goed-gunstig te willen voorzien, dat dit eiland ook in het genot van de vaderlyke zorg en wel-daad zyner Majesteit onzen welbeminde en zeer geëerbiedigden Koning, gesteld wordt door het bekomen van eenen Schoolonderwy-zer van wege het Gouvernement.

Wy vleyen ons met de hoop dat UwelEd. geen zwarigheid zal ontmoeten dit onz ne-derig verzoek aan den Hoog Ed. Gestr. Heer Directeur voor te dragen, in dat vertrouwen hebben wy de eer ons met hoogachting te onder-schryven.

Wel Ed. Heer

UwelEd. gehoorzaame Dienaren & Dienaressen

Henry Suares

Christian M: Hart

G. Wattfort

Voor de weduwe
Coenraad Juhl.

Cornelis Boyé

wd. J. M Prince

George, Wm Delozau

Anna Maria Boyé

Recd 12 feb 1834

63

Bonaire den 11e February 1834

No. 23/15

Ik ben zoo vrij Uw Hoog Ed. Gestr: in te sluiten Een Naauwkeurig verslag der verrigtingen zoo tot het aanleggen van Nieuwe als het verbeteren van de oude Zoutpan en dat van Pedro Killy, sedert Primo January tot en met Ultimo December des afgeloopen Jaars 1833. — en heb overigens de Eere met Hoogachting te zyn.

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: ond: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Der Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 25.
Ontvangen den 12 Febr. 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Reg.^d Boek L^a B
folio 80. Boek No 7
6

Naauwkeurig Verslag der Verrigtingen Zoo tot het aanleggen Van Nieuwe als het Verbeteren van de oude Zoutpan en dat van Pedro Kelly Sedert p^mo January tot en met ulto. December 1833. –

Op den 19^e February d.j. rapport bekomen van den opziger bij de werkzaamheden aan de Zoutpan, dat hij geeindigt had met de Pan Nyverigheid, welke op den 27^e October 1832 begonnen was, Zynde hetzelve verdeelt in vier bakken ieder groot 87 Rhynlandsche Ellen in de vierkant en tevens dat hij een oude Weg die gedient had tot het transporteeren van het Zout uit de oude pan naar de lading plaats, dewelke slecht gemaakt was en in het midden der nieuwe pan zoude gekomen zyn heeft moeten afbreken en een ander goede weg tot datzelfde einde gemaakt had, lang zynde 282 Rhynlandsche Ellen breed 6 Ellen en 3 palmen en hoog vijf palmen. Waarop ik gem^d opziger het order gegeven om terwyl hij op de Pompen wachtende was om het noodige Zeewater in de bereids voltooide bakken te pompen inmiddels voort te gaan met annex het voltooide pan Zuidwaards gaande meerdere pannen aan te leggen, met welke Werkzaamheden ook is voortgegaan tot op den 13^e April d.j. na dat geeindigt was met het Zout uit de oude pan te vergaderen, Zynde staande die Werkzaamheden, door mij op bekomene Rapport van den opziger der Zoutpan dat de plaats genaamd Melkboom hem Zeer geschikt voorkwam tot het aanleggen eener Zoutpan, en na genomene inspectie dier plaats, aan den gem^d opziger gelast om tegen Zaturdag den 6^e April met de Slaven en vrije lieden bij hem werkende, een klein bakje van 10 Rhynlandsche Ellen in de vierkant tot proefneming aldaar te doen maken en een kanaal ter leiding van het

Water in het Bakje te doen graven, het geen ook op dienzelfden Zatur„
dag heeft plaats gehad, doch niet aan de verwachting beantwoord
heeft, door eene daaraan ondekte Waterwelling veroorzaakt.
Den 14.e April 07. aan den opzigter der Zoutpannen gelast om met
het begonnen werk aan de derde pan te staken, en Zoo met de Sla„
ven als vrijë lieden, op den volgenden dag een begin te maken om de
oude pan welk toen alleen in eene ongeregelde Waterplas bestond en
op eene Schuin afhellenden grond lag, Zoo dat bij het Zout Zetten,
de eene plaats rykelyk en de andere hooger liggende plaatsen wei„
nig, ja Zelfs geen Zout gaven, te verbeteren en Schoontemaken,
Waarmede ook werkelyk op den 15.e April is begonnen en (niette„
genstaande er, ten twede male uit die oude pan Zout is vergaderd, ge„
lijk Zulks voor de eerste maal uit de pan Vlijt ook heeft plaats gehad)
bij aanhoudenheid is voortgewerkt tot op den 3.e Julij 07. wanneer
gem.e opzigter mij rapport deed dat hij geëindigd had met de oude pan
te verbeteren en Schoontemaken, door hetzelve volgens ingezondene
plan te verdeelen in drie bakken ieder lang 116 en breed 145 Rhyn„
„landsche Ellen met Sluizen, (dienende om de pan overaal even veel
Water te doen dragen en bij gevolg evengelyk Zout te doen Zetten en tes„
„fens, om bij het Zout vergaderen eene plaats te hebben om hetzelve
dadelyk uit het Water te bergen, mede om die Werkzaamheid
Spoediger te doen voortgaan) Met eene Vleugel Dam naar het Zuie„
„den, lang 551 Rhynlandsche Ellen en een dito Dam om het Noor„
„den, lang 86 Rhynlandsche Ellen, beiden met Sluizen dienende
Zoo tot Stopping als leiding van het Water in de pan. —
Den 5.e Julij is op mijn order weder aanvang gemaakt met
de gestaakte Werkzaamheden aan het derde Pan (Naarstigheid)
en daarmede voortgegaan tot den 3.e Augustus wanneer hetzelve
voleindigt is, Zynde hetzelve mede in drie Bakken verdeeld ieder
ter lengte van 87 Rhynlandsche Ellen in de vierkant mede met
Sluizen Zoo tot het in brengen als uithouden van het Water
Den 4.e Augustus heb ik den opzigter der Zoutpannen order ge„
„geven om te staken met meerdere Zoutpannen aanteleggen, en
de Zoutpan op Pedro Killij (welke mede uit een Waterplas Zon„
der eenige Waterweringen bestond, waardoor men dikwyls wan„
neer het Zout had gezet, al het Zout door het overloopen der pan
bij hoog water of met grondzee verloor) te gaan verbeteren. —
Den 5.e Augustus heeft de Werkzaamheden ter verbetering van
gem.e pan op Pedro Killij aanvang genomen door het aanleggen
van buiten dammen om de pan, met Sluizen, dienende Zoo tot
het buiten houden van het Zeewater en der gronden welken bij Zwa„
„re Zeegen door de Rooi in de pan aangebragt wordt, als tot het in„
„brengen van Water in de pan wanneer Zulks mogt vereischen,
Zynde hetzelve in den omtrek lang 2196 Rhynlandsche
Ellen. En vermits het toen door gem.e opzigter hoogst noodzake„
lijk wierd geacht, om (daar die pan mede als de oude pan op eene
Schuin hellende grond lag) door een kaussdam ter lengte in het
geheel van 1044 Rhynlandsche Ellen in het midden der pan
te maken dezelven te verdeelen in vier bakken met Sluizen
dienende om dezelven even veel Water te doen dragen en Zout te
doen Zetten, heb ik na bekomen authorisatie hem last ge„
geven Zulks aantemaken. —

Den 21^e December heb ik rapport van gem.^d opzigter ontvan
gen dat hij met het bedammen en Verdeelen der Pan Pedrokel
bij volgens ingediende plan geëindigt had, en dat, dat Werk vol-
komen aan de verwachting die men daarvan had, namelijk
het buiten houden van het Zeewater en der gronden welken bij
zware regen door de Rooi in de pan aangebragt wordt als mede
het inbrengen van Water wanneer zulks mogten vereischen,
beantwoord heeft, doch dat, wat het schoon maken van de
pan aangaat, het hem, door het menigvuldige Water, niet dan
alleen aan een klein gedeelte van twee bakken die droog waren,
doenlijk is geweest, terwijl het overige gedeelte zullen moeten
worden schoongemaakt na het vergaderen van Zout, aange-
zien er vele kleine steenen op dezelve zijn die zich met het Zout
vermengen en het Zout slecht doen uitzien. ——

Voorts heb ik, op bekomen rapport van gem.^d opzigter, dat de
oude Pan, door eene zware regen en wind een kleine scha
de aan deszelfs oostdam geleden had en in orde moest gebragt
worden; En dat er benoorden de Pan Vijt een Dam moest
worden gemaakt ten einde het Water zoo voor die, als voor
de twee andere Pannen hooger te doen rijzen of klimmen,
hem opzigter gelast om, alvorens met het aanleggen eener
Pan op de plaats gen.^d Melkboom, aanvang te maken, de
schade aan de oostdam der oude Pan te herstellen. Den Dam
benoorden de Pan Vijt aantemaken en den weg van de
oude pan naar Strand gaande te verbeteren, door hetzelve
verder en hooger op aantemaken, ten einde de ossen welken

met karren het Zout van de oude pan naar het Strand
zullen moeten transporteeren, dat werk gemaklijk te ma
ken, doordien zij anders, door gestadig een eind wegs in
het Water te loopen, weekpotig en onbekwaam zouden
worden tot het verrigten van dat Werk. En, daar er
vooruitzichten zijn, om uit de oude pan meerder Zout
dan wel in den afgeloopen Jaar te zullen bekomen, heb
ik den gem.^d opzigter mede gelast, de aangemaakte Plein
of Dam (dienende om het Zout welk vergadert wordt,
dadelijk uit het Water daarop te kunnen bergen) te ver
grooten. Welke werkzaamheden ook op den 23 Decem-
ber op aanvang genomen heeft

Opgemaakt op Bonaire Ult.^o December 1833
De Kommandeur dezer Eilanden
Claas Schotborgh

Rec'd 26 feb 1834

67

51

No 5

Aruba den 1e February 1834

SW 109 L

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand January dez. permitten ter Goudwinning zijn verleend.—

Ik heb de eer te zijn.—

De Kommand.r van Aruba

J. H. W. Gravenhorst

Aan

Den HoogEdel Gestrenge Heer

Directeur over de Kolonie

Curaçao, Bonaire, Aruba

&c &c &c

N°. 20.
Ontvangen den 26 Febr.
1834
van den Commandeur
des eilands Aruba
Geregd. Sub L: A
Fol°. 88 Boek
N°. 7

69

Lijst der afgegevene permitten ter Goudwinning
op het eiland Aruba, gedurende de maand January 1834.

N°.	Namen
1	Johannes van Eman
2	Jacobus Croeze
3	José Quevedo.
4	Pieter Croeze
5	Christoffel Lambertus
6	Franki Gomes
7	Jacobus Arendz
8	Juan Leon
9	Michel Solagnier
10	Rimon Solagnier
11	Amable Solagnier
12	Willem Arendz
13	Jan Hendk. Henriquez
14	Willem Henriquez
15	George Henriquez
16	Jan Tromp
17	Hendk. Tromp
18	Nicolaas Curiel
19	Jan Jacob Dirkz
20	Casper Vrolijk
21	Mattheus Tromp
22	Jan Semerel
23	Philip Christiansz
24	Ambrosio Brete
25	Anthony Silvester
26	Joaquin Tromp
27	Casper Kock.

Afgesloten op Aruba den 31e. January 1834
De Kommandr. van Aruba
J. H. W. Gravenhorst

Recd 26 feb 1834

70

52

No. 6.

Aruba den 11e Februarij 1834.

W 11/3

Ten gevolge van Uw Hoog Ed: Gestr. dispositie ~~dd~~ 31e Januarij ll: I. No. 66 A/2 heb ik de eer ter kennisse van Uw Hoog Ed. Gestr. te brengen, dat ik op heden drie stel, len Wissel-brieven groot Achttien honderd Guldens Nederl. Court. (: f 1800.-:) te betalen op vijftien dagen nazigt, op den Heer Al, gemeene Ontvanger te Curaçao heb af, gegeven.-

De Kommandt. van Aruba

J. F. W. Grawenhorst

Aan

Den Hoog Ed. Gestr. Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao, Bonaire, Aruba
&c &c &c

71

N.o 27
Ontvangen den 26.e Feb.y
1834
van den Commandeur
des eilands Aruba
Geregd. Lab. L. A.
fol.o 88 Boek
N.7

72

N.o 7.

Aruba den 11.e February 1834

Onder geleide dezes heb ik de eer Uw Hoog Edel Gestr.e te doen toekomen de navolgende Stukken; te weten:

1.o Journaal mijner Ambts-Verrigtingen met de bijlagen.
2.o Naamlijst der Ambtenaren
3.o Staat der Beestialen
4.o Staat der Magazijn
5.o Rekenings Verantwoording der geldelijke Administratie van den Ontvanger met de bijlagen.
6.o Generale Inventaris van 's Rijks effecten Slavens Goederen waarbij gevoegd is een staat der Voornaamste Artillerie behoeften op het fort Zoutman.
7.o Lijsten van aangekomene & Vertrokkene Vaartuigen & passagiers.
8.o Generaal Registers van Geborenen & Gestorvenen gedurende het Jaar 1833 in Quadruplo
9.o Duplicaten der Acten van Geboorte en Overlijden ingeschreven op de Registers van den burgerlijken Stand gedurende het Jaar 1833. –
10.o Staat der Bevolking in Quadruplo
11.o Lijst van de overledene burgerlijke & Militaire

Aan
Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Directeur van de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

73

Militaire personen & beambten, geboren in de Nederlanden.–

12° Lijst der Huizen & Gebouwen

13° Verantwoording der Armen Kas.

14° Verantwoording van de Contributie Kas–

Ik heb de eer te zijn

De Kommandt van Aruba

J. F. W. Grovenham

No. 28
Ontvangen den 26e. Febr. 1834
Van den Kommandeur
Van Aruba
Geregd. Sub L^o. A.
folio 83 Boek No.

Recd 26 febr 1834 I. No. 110

74

53

Aruba den 11 February 1834.

Bij mijne missive van den 11e. Nov. 1830 geleid hebbende de declaratien voor gedane uitgaven in de volvoering der Commissie in Venezuela betrekkelijk tot de Steenkolen mijnen in de provincie Coro heb ik de eer gehad ter kennisse van Uw Hoog Ed. Gestr. te brengen, dat ik behalve de in rekening gebragte nog andere uitgaven gedaan had die om aangevoerde redenen niet in de ingeleverde declaratien waren opgegeven.

Bij Uw Hoog Ed. Gestr. dispositie dd 15e. Nov. 1830 I. No. 511 waarbij de ontvangst der voormelde missive werd erkend heeft Uw Hoog Ed. Gestr. mij verwittigd dat mijne aanmerkingen omtrent de uitgaven die niet in rekening waren gebragt, ter kennisse van Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederl. West-Indische bezittingen zouden worden gebragt.

Uit Uw Hoog Ed. Gestr. dispositie van den 25e. February 1832 I. No. 116 heb ik vernomen dat ingevolge eene ministeriele

Aan
Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao Bonaire & Aruba
&c. &c. &c.

„teriele beschikking aan mij ter zake
der gedane en niet in rekening gebragte
uitgaven eene Gratificatie was toege„
„dacht waarvan het Quantum door Zijne
Excellentie den Gouverneur Generaal met
overleg van UwelHoogEd. Gestr. zoude worden
bepaald.—

Sedert de ontvangst der laatstgemelde
geëerde dispositie zijn twee jaren ver„
„loopen zonder dat ik gedurende dien tijd
iets verder van de zaak vernomen heb;
weshalve ik te rade ben geworden mij
bij deze tot UwelHoogEd. Gestr. te wenden
met het eerbiedig verzoek die zaak in
overweging te willen nemen en zoodanig
te willen disponeeren dat de aan mij
door Zijner Majesteits Ministerie toege„
„dachte Gratificatie worde uitgekeerd.—

Ik heb de eer met respect te teekenen

De Kommand. van Aruba
J.H.W. Graevenhorst

N 29

Ontvangen den 26 Febr: 1834
van den Commandeur
des eilands Aruba
Geregd. Sub L. A
fol: 88 Boek C
N 7

Ontvangene Brieven
van
Bonaire en Aruba
over
de maanden Maart & April
1834
van N° 30 tot 54

Recd 10 Mt 1834

76 65

No 8.

Aruba den 1e Maart 1834

JH 127

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand Februarij dezes jaars, permitten ter goudwinning zijn verleend.—

Ik heb de eer te zijn
De Kommandt van Aruba
J.F. v. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao, Bonaire & Aruba
&c &c &c

77

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning op het eiland Aruba, gedurende de maand February 1834

N°.	Namen
1	Stephanus Martes
2	Gerard Evertsz
3	Lourens Evertsz
4	Jan H^z. Thiel
5	Joost Thiel
6	José Francisco
7	José Martes Wal
8	Andr. Henriquez
9	Rasje Ras
10	Manuel Betrian
11	Martes Lampe
12	Amable Solagnier
13	Jacobus Arendsz
14	Juan Leon
15	Michel Solagnier
16	Joh^s. Swijnsbergh
17	Fernando Gonzalis
18	Philip Leon
19	Paulus Werleman
20	Willem Roos
21	Daniel Roos
22	Lucas Van Schonewolff
23	Venus van Schonewolff
24	Jan Twoleman
25	Johannes Van Eman
26	Jacobus Croes
27	José Valencia
28	Jacobus Croes H^z. Z^n.
29	Anth^s. Ras
30	Fran^co. Rafine

Vervolg

het vervolg

No.	Namen
31	Hendʳ Willemz
32	Thonij Ras
33	Domingo Silvester
34	Kistin
35	Wᵐ Werleman
36	Isidro Marconnier
37	Jacob Dirkz
38	Willem Kelly
39	Jan Spitz
40	Jan Croes
41	Simon Maduro
42	Hendʳ Croes
43	Jan Hʳ Kock
44	Johˢ Strackbein
45	Isaak Maduro
46	Jⁿ Hʳ Henriquez
47	Jan Lacle
48	Jan Croes B.Zⁿ
49	Dirk Paerl

Opgemaakt te Aruba den 28 February 1834
De Kommandeur van Aruba
J. H. W. Grauwhan

No. 30

Ontvangen den 16 Maart 1834
van den Kommdr. van Aruba
Geregd. Lub Lo. A.
folio 58 Boek No. 7.–

Recd 17 Mr 1834

80

No. 25/16

Bonaire den 15 Maart 1834.

Eerkennende den ontvangst van uw Hoogld. Gestr. missive dd 31 januarij en 11 February l.l. No. 2 – 2/2, 3 – 3/3, dient deze ter geleide mijner Verantwoording Stukken over het 4e Kwartaal 1833. volgens inliggende lijst

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te Zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. DWDienaar
De kommandeur dezes eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 31
Ontvangen den 17 Maart
1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub. L. 73
folio 80 Boek No 7

82

Lijst der Stukken tot de Verantwoording over het 4e Kwartaal 1833 behorende te weten.

- Journaal
- Inventaris & Randsoen lijst der lands slaven.
- Staat van Lands Tamme Beestialen
- Kas Rekening.
- Administratie dito.
- Verantwoording Staat der Medicamenten van den Chirurgijn
- Staat van Magazijnen
- Staat van Bevolking in quadruplo
- Lijst van overledene personen in de Nederlanden geboren
- Monsterrol der Ambtenaren
- Staat van geborenen en overledenen onder de lands slaven.
- Staat van fort en Ammunitie
- Lijst der Huisen en gebouwen
- Generaal Register van geborenen en gestorvenen in quadruplo
- Lijst van Ingeklaarde Vaartuigen
- dito van Uitgeklaarde ditos
- dito van aangekomene } Passagiers
- dito van Vertrokkene }

Reed 17 Mt 1834

SH 138 A.

Bonaire den 15 Maart 1834

No. 26/17

Van deze gelegenheid gebruik makende dient deze Uw Hoogd. Gestr. te berigten dat op den 12 February l.l. van den opzigter der Zout„pannen rapport bekomen heb dat hij geëindigt had met het in orde brengen der Schade aan de oostdam der oude Pan en met het Vergroten der plein aan dezelve. Voorts den Weg van de oude pan naar het Strand gaande, van de plein tot aan de bereids gemaakte en even gemd. Weg had gemaakt. Dat ik daarop den gemd. opzigter heb ge„last om op den volgenden dag zoo met de Vrij lieden als Slaven een begin te maken met het aanleggen der pan op de plaats genaamd Melkboom, het geen ook werkelyk heeft plaats gehad.

Ik heb de Eer met hoogachting te Zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: DWDienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh Jz.

Den Hoogwo. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 32.

Ontvangen den 17 Maart 1834
van den Commd. van Bonaire
Jeagd reb Lo. B
Folio 10 Boek No. 7

Recd 17 Ma 1834

S No. 138 B

85 1/5

Bonaire den 15 Maart 1834

No. 27/18

Ik beken den ontvangst uwer Hoog Ed. Gestr. missives, dd. 14, 17 en 26 Feby. ll. No. 6 - 6/2, 7 - 7/9, 8 - 8/10 en 9 - 9/12 benevens dat uwer Hoog Ed. Gestr. Dispositien dd. 12 & 18e Feby. onder I. N. 87 A/4, 87 B/6 en 92/11 houdende het laatste Uw Hoog Ed. Gestr. aanschrijven om opgave te doen of de groei of aanwas van het Rooverwhout sedert het laatste Rapport van dit Bestuur, als nu zoude kunnen gedogen dat het Gouvernement daarvan eenig voordeel trekke, daar het aanbod daarvoor als nu hooger is dan bij de laatste Contracten is aangeboden geworden; en bij aldien het kappen van het bedoelde hout zal kunnen plaats hebben, als dan op te geven hoeveel Tonnen daarvan zullen kunnen worden geleverd. Daarop rescribeerende dient: dat ik op den ontvangst van gem. uw Hoog Ed. Gestr. Dispositie, den opziger der Bosschen en Jagtmeester heb gelast om zoo in het oost als

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

west Divisie, de Bosschen te gaan doorzoeken en mij van zijne bevinding Schriftelijk rapport te doen toekomen. Dit dan plaats gehad hebbende, ben ik zoo vrij Uw Hoog Ed. Gestr. in te zenden Au„ „thentiek kopij van het Rapport van gem. opzigter der Bosschen uit welke uw Hoog Ed. Gestr: ontwaren zal dat er gene kapping van dat houtsoort, dan met benadeeling der nu aankomende Boompjes kan plaats grijpen. Te gelijk refereer ik mij aan den inhoude van het P. S.) der missive dd. 12 October ap: No. 209/116 geleidende Zes Stukken van dat houtsoort als het aanwezig zijn de kwaliteit daarvan welken allen Spruiten of Jonge Boomp„ „jes zijn, die, thans gekapt wordende, weder Jaren zullen moe„ „ten blijven staan alvorens men daarvan eenig klein voordeel zal kunnen trekken; Zoo dat ik vooronderstel, dat men mogelijk uit inzicht op eigenbelang, den Heer Boekhouder berigt heeft dat er eene genoegzame hoeveelheid van dat Artikel alhier voor handen zijn. Ik durve Uw Hoog Ed. Gestr: verzekeren dat, daar ik Gouvernements belangen Steeds in het oog houde, niets mij aangenamer is of kan zijn hetzelve, wanneer zich daar„

„toe

„toe de gelegenheid mogte aanbieden, alle mogelyke voordeelen te doen trekken van de ressources alhier. Ik zal derhalven Uw Hoog Ed. Gestr: meening omtrent het al dan niet kappen der aan„ „wezig zijnde Jonge Boompjes of Spruiten afwachten; doch om eene hoeveelheid der Tonnen, welken daarvan zouden kun„ „nen worden geleverd, op te geven, moet ik Uw Hoog Ed. Gestr: ver„ „klaren zulks mij ondoenlijk te zijn; Vertrouwende hiermede voldaan te hebben heb ik de Eere met verzekering van hoogach„ „ting te zijn.

Hoog Edel Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: onderdanig Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

No. 33.

Ontvangen den 17 Maart 1834
van den Commd.r v. Bonaire

Geregd. | Geb. Lr.
Folio | Cech No.

Kopij

87

Bonaire den 3e. Maart 1834

WelEd. Heer!

Ik heb de Eer uwelEd. te berigten dat ik ingevolge uwelEd. order mij heb begeven in de West als mede in de oost Divisie dezes eilands ten einde te onderzoeken of er Brasilie Hout te kappen mogte Zijn. – dient deze UwelEd. te rapporteeren dat er gene kapping dezer houtsoort kan plaats hebben of groppen, of met benadeeling der nie aankomende boompjes of Spruitjes

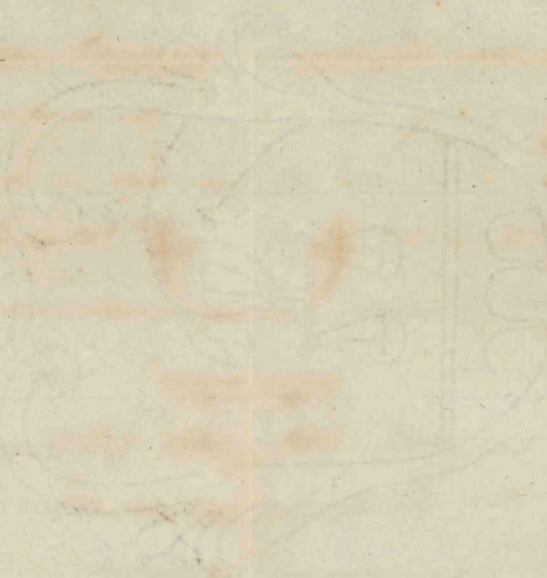
Ik heb de Eer mij met hoogachting te onderteekenen

UwelEd. D.W. Dienaar
Den opzigter der Bosschen
(w: get) Dit is het Kruis + teeken van
Pieter Christiaan

Ter Zyde Stond
Als Getuigen bij het Stellen der Kruisteekening
w: g:) Cornl. Boije
w: g:) J: L: Vos Junior
Beëd. Klerk

Het adres luidde
Den WelEd. Heere
Commt. dezer Eilands
onderstond
Den opz: der Bosschen en Jagtmeester

Voor kopij conform
De Kommandeur dezer Eilands
Claas Schotborgh

Recd. 17 W. 1834

89 76

S W 138 C

Bonaire den 15 Maart 1834

N.° 28/19

bylage. vak-

Van den opzigter bij de werkzaamheden der Zoutpannen eene missive ontvangen hebbende, ben ik zoo vrij Uw Hoogl.d Gestr. de Authentieke kopij derzelver hier in te sluiten, met vriendelijk verzoek mij Uw Hoogl.d Gestr. meening des aangaande mede te deelen.

Ik heb de eer met hoogachting te Zijn

Hoogl.d Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. D.W. Dienaar
De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl.d Gestr. Heer Jonkheer
M.r J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de kolonie Curacao Bonaire & Aruba &c.a &c.a &c.a

N.o 34

Ontvangen van den Kom-
mandeur van Bonaire
den 17 Maart 1834
Geregd Sub L.a B
Folio 80 Boek N.o 7

Kopy

Bonaire den 23.e February 1834

91

Op uweld.e aanzegging ll. dat de drie Schapen of Kabrieten
maandelijks door den Hoogld.e Gestr. Heer Directeur aan mij toe-
gestaan, niet verder uitgereikt kan worden door dien die Vee
soorten verminderd zyn, bevind ik mij genoodzaakt Uweld.e
het gemis en zelfs het gebrek die ik daardoor aan Vleeschkost
zal moeten lyden, in konsideratie te geven, terwijl het Uweld.e
bekend is, dat alhier geen Vleesch en Visch markten zyn, voor
mij, die myne woning alhier niet gevestigd heb in myne Werk
die gedurig myn verblyf alhier 2 à 3 uren van de Rhee ge-
weest is, ondoenlyk voor mij zal zyn zonder hulp van het
Bestuur mij Vleeschkost aan te schaffen. Ik neem derhalven bij
dezen de vrijheid Uweld.e te verzoeken mij te hulp te komen en
verder de 3 Schapen of Kabrieten door den Hoogld.e Gestr. Heer
Directeur aan mij toegestaan te laten genieten. —

Ik heb de eer met hoogachting te zyn
Uweld.e onderdanige Dienaar
Den opzigter bij de Werkzaamheden aan
de Zoutpannen
(W: get.) J. Schotborgh

Het addres luid
Den Weld.e Heere Kommandeur
dezes Eilands
Lager stond
Den opz: bij de Werkz: aan de Zoutpannen

Voor Kopy Conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 17 Maart 1834

92 / 77

L.H. 138 D

N°. 29/20

Bonaire den 15e Maart 1834

15000
12000
32000
59000.-

Ik accuseer den ontvangst uwer Hoogled: Gestr. Missives dd°. 14 February d.j. N°. 4-4/5, 5-5/7 houdende het laatste aanschrijving, om bij eerste gelegenheid opgave te doen der hoeveelheid Zout na gissing, welk zoo veel mogelijk naauwkeurig moet zijn, de oude zoo wel als de nieuwe aangelegde pannen in dit loopend Jaar zullen kunnen opleveren. Hier op antwoordende dient, dat betreffende de Pan op Pedro Zilly en de oude Pan dezelven, door de verbeteringen daaraan gedaan, kan geschat worden het eerste pl: m: 15000 Vaten en de laatste pl. m. 12000 vaten te kunnen leveren behalven het geen zij nog als eene Tweede Recolte Zoute kunnen leveren bij aldien zulks aan de verwachting mogte beantwoorden, en welke tweede Recolte wel pl: m: de helfte van het voor iedere pan opgegevene getal, kan geschat worden, te kunnen opleveren.

Den Hoogled: Gestr: Heer Jonkheer Mr. I.J. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

Wat nu aangaat de nieuwe aangelegde Pannen moet ik uw HoogEd. Gestr. berigten dat Zij naar derzelver aanleg en grootte, ingevolge het laatste gedeelte mijner missive van den 13e. Augustus 1833 No. 165/91 geschat Zijn te kunnen en moeten opleveren als volgt, de Pan Vlijt 12000, Nijverheid 10,000 en Naarstigheid 10000 Vaten, doch daar dezelven, ingevolge mijnen brief van dato 13e. Julij 1833 No. 141/78 eensdeels door de Smalte der aanwezig geweest Zijnde Pompen, ten eersten met die hoeveelheid waters, welken Zij benoodigt hadden niet konden worden voorzien en ten anderen ook nog niet tot die perfectie (mede bij gem. brief gemeld) Zijn geraakt, om goed en vrijkelijk dat getal Vaten Zout te kunnen opleveren, wat Zij anders moesten doen; het derhalven niet doenlijk zij uw HoogEd. Gestr. met eenige naauwkeurigheid opgave te doen van het getal Vaten welken Zij in dit Jaar zouden kunnen opleveren.

In het Vertrouwen hiermede voldaan te hebben, heb ik de Eere mij met onderdanigheid en Verzekering van hoogachting te noemen,

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Geh. Dienaar,
De Kommandeur der Eilanden
Claas Schotborgh Jz

N° 35

Ontvangen den 17 Maart 1834
van den Commd^t. van Bonaire
Geregd. ned L^r. B
folio 70 Koch N° 7

Recd 17 M^r 1834

94 78

S N° 138 6

Bonaire den 15 Maart 1834

N° 30/21

Ik bedien mij van deze gelegenheid om Uw Hoog Ed^e. Gestr. te berigten dat ik, op den 9^e. dezer rapport bekomen hebbende dat het Zout zoo aan de oude Pan als op Pedro Killy in dien staat was dat hetzelve kon vergadert worden, den opzigter der Zoutpannen heb gelast om de werkzaamheden der nieuw aangelegd wordende Pan op de plaats genaamd Melkboom te staken en al het werkvolk en Metselaars provisioneelyk af te danken, ten einde het Zout der beide pannen te kunnen doen vergaderen. En daar het Gouvernement tot het in orde brengen dier pannen vele kosten gedaan heeft om het zoo door het werkvolk bij het Zoutvergaderen, te laten bederven of beschadigen heb ik den gem: opzigter gelast om tot voorkoming daarvan het opzigt te gaan houden: en te gelijk ter bespoediging van het werk aldaar.

Voorts geef ik Uw Hoog Ed. Gestr: kennis dat door de Slaven op den 10^e. dezer aanvang is gemaakt met het vergaderen van Zout uit

Den Hoog Ed^e. Gestr: Heer Jonkheer
M^r. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

de oude Jan eplijk mede op den 11e door de Ingezetenen aan-
vang is gemaakt uit Pedro Kelly. –

Ik heb overigens de Eere met hoogachting mij te noemen

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Isaacs Schotborgh

N.o 36

Ontvangen den 17 Maart 1834 van den Command.t van Bonaire —
Geregd. Lib. L.a B
Folio 80 Bock N.o 7

Reed 17 M.t 1834

96 19

N.o 31/22

J N.o 138 D/5

Bonaire den 15 Maart 1834

bylage niet

Daar de werkzaamheden der inzameling van het Zout aanvang genomen heeft, ben ik zoo vry uw Hoog Ed: Gestr: hierin te sluiten Aanvraag in duplo voor de Som van Twee Duizend Guldens zoo ter bestryding dier kosten als anderzins

Ik heb de Eer mij met hoogachting te onderschryven

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c.a &c.a &c.a

No. 37.

Ontvangen den 17 Maart 1834
van den Commandt. van Bonaire
Geregd. sub Lo. B
folio 80 Boek No. 7

98

Aanvraag in duplo, ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire
Twee Duizend Guldens Strekkende zoo ter bestrijding der kosten ter inzameling van het Zout als anderzins.

Gedaan op Bonaire den Maart 1834
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

99

Aanvragg in duplo, ten behoeve van den dienst op het onder„
„horig Eiland Bonaire

Twee Duizend Guldens, Strekkende zoo^ter^ bestrijding der kosten ter
inzameling van het Zoat als anderzins

Gedaan op Bonaire den Maart 1834

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Recd 17 Mr 1834

100

Bonaire den 15 Maart 1834

No. 32/23

Daar het aan uw Hoog Ed: Gestr uit de ingezondene Staat van fort en Ammunitie genoegzaam blijken zal dat dit Eiland ont,blood is van alle defensien bij eenig onvoorziene toeval &c. ter ophou,ding der Reputatie van Neerlandsch Vlag zoo matige ik mij de vrijheid uw Hoog Ed: Gestr in te zenden aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden daartoe.

Ik heb overigens de Eer met hoogachting te Zyn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar,
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao, Bo-
naire & Aruba &c. &c. &c.

No 38.
Ontvangen den 17 Maart 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L. B
folio 80 Boek No 7

102

Aanvraag in Duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van het Defensie Wezen op dit onderhorig Eiland Bonaire

25 goede Nederlandsche Militaire Geweeren met Bajonetten
25 Krassers
25 Wijnnaalden
25 Patroon tasfen en koppels
12 Militaire Zabels en koppels
200 Vuursteenen
25 Kardoezen Kanon kruid
200 Scherpe patronen
6 Bosfen lont
Een Verre Kijker
Twee Lantaarns

Strekkende zoo ter defensie dezes Eilands en 's Lands Eigendommen bij onvoorziene toevallen &c. ter ophouding der Reputatie van Neerlandsch Vlag.

Gedaan op Bonaire den · Maart 1834
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

103

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigheden ten behoeve van het Defensie Wezen op dit onderhorig Eiland Bonaire

25 goede Nederlandsche Militaire Geweren met Bajonetten
25 Krassers
25 Ruimnaalden.
25 Patroon Tassen en Koppels.
12 Militaire Zabels en Koppels.
200 Vuursteenen.
25 Kardoezen Kanon Kruid.
200 Scherpe Patronen.
6 Bossen Lont.
Een Verre Kijker.
Twee Lantaarns.

Strekkende zoo ter defensie dezes Eilands en 'Slands eigendommen bij onvoorziene toevallen &c. en ter ophooding der Reputatie van Neerlandsch Vlag

Gedaan op Bonaire den Maart 1834
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 17 Mr 1834

104

Zie missive aan den [illegible]

N.º 36/24

Bonaire den 15 Maart 1834.

Deze geleid aanvraag in duplo voor diverse be„noodigdheden ten behoeve van den dienst alhier

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: Onderd: Dienaar,
De kommandeur dezes Eilands.

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N° 39

Ontvangen den 17 Maart
1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L° B
folio 80 Boek N° 7

102

106

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigheden ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire.

12 Strengen Tweedraads Zeilgaren dienende tot het verstellen der zakken welken bij het dragen en inscheepen van Zout in dien staat geraken dat zij in orde moeten worden gebragt.

12 Kleine Zeilnaalden tot bovengem: einde dienende

6 Strengen grof Schildpadsgaren dienende tot lynen voor de Metselaars aan de Zoutpan werkende

Gedaan op Bonaire den 16e. Maart 1834.—

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

107

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire. —

12 Strengen Tweedraads Zeilgaren, dienende tot het verstellen der zakken welken bij het dragen en inscheepen van Zout in dien staat geraken, dat zij in orde moeten wor„ „den gebragt.

12 Kleine Zeilnaalden tot bovengemelde dienende

6 Strengen grof Schildpadsgaren dienende tot bij„ „nen voor de Metselaars aan de Zoutpan werkende

Gedaan op Bonaire den 16e Maart 1834. —

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Reed 17 Mr 1834

108

Bonaire den 12 Maart 1834.

No. 37/25

Gebrek aan Scheeps gelegenheid heeft mij verhinderd eerder dan nu uw Hoog Ed. Gestr. te berigten dat ik op den 23e february j.l. uit de Nederlandsche Bark Fanny Schipper J. A. de Haseth in ontvang heb genomen Een honderd en vier Schepels Mais door de Weled. Heeren Jutting en Deveer à Costy aan dit Bestuur opgezonden, gelijk ik mede ter kennis van uw Hoog Ed. Gestr. breng dat ik uit de Nederlandsche Goilet Gertruida gevoerd bij Schipper Matth. Levy in ontvang genomen heb 988 — Schepels Mais door evengem. Heeren Leveranciers aan dit Bestuur opgezonden en dat van beide partyen Mais, bewijs van ontvangst aan de belanghebbenden is afgezonden

Ik heb de Eer met hoogachting te Zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. dienaar

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curacao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

A° 40.

Ontsan den 17 Maart 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Gereg. Sub. L° B
folio 80 Brit. A° 7

Recd 28 Mt 1834 110 84

[illegible]

Bonaire den 24e Maart 1834

N° 40/21

L N 288 a

Door meddel dezes breng ik uw Hoog Ed. Gestr. ter kennis dat op den 17e dezer den Persoon van Joost Nicolaas Inge„zeden alhier, zich bij mij verbrogd hebbende, permissie heeft ge„vraagd om alhier zeekere soort van Graas, groeyende op de steile rotzen aan de Zeekant en aan de rotzen op de hoogste bergen, te mo„gen plukken. Dat ik daarop, alvorens hem al dan niet hiertoe per„missie te verleenen; onderzoek heb gedaan, tot welk einde zulks zoa„de dienen, En onderrigt bekomen hebbende dat daar voor groot aftrek op de Spaansche Kust was, vermits daarvan zeker soort van groen verwe wierd bereid of vervaardigt, ik op dit bekomen onderrigt, hem niet alleen zijn gedaan verzoek heb afgeslagen maar te gelijk dadelijk aan een ieder alhier, bij waarschou„

Aan
Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

„wing heb doen Interdiceeren Zich te onthouden van dat Gras Soort te plukken of doen plukken, in ontvang te neemen, te verkoopen of doen verkoopen, vervoeren of doen vervoeren tot dat Uw Hoog Ed. Gestr. meening desaangaande zal zijn geweeten; op pöne van telkens te verbeuren eene boete van Vijftig Gulden ten profyte van den Lande of deze Geldboete niet kunnende opbrengen, alsdan met eene gevan„genis van drie weeken op eigen kosten te worden gestraft. ——

Ik ben derhalven zoo vrij uw Hoog Ed. Gestrenge hierbij af te zenden Een Zak waarin een weinig van dat Gras soort is, welke ik verneem zeer schaars en niet dan met levensgevaar te bekomen is tegen den prijs van Drie Stuivers het pond. Met verzoek mij uw Hoog Ed. Gestr. meening desaangaande mede te deelen of ik hetzelve al dan niet voor rekening van het Gouvernement tegens den gem. prijs van drie Stuivers per pond, door de Ingezetenen (vermits als bereids is gezegd, hetzelve niet dan met levens gevaar kan worden be-

komen

„komen) zoude kunnen doen verzamelen. In afwachting van Uw Hoog Ed. Gestr. antwoord hierop, heb ik de Eere met alle onderda„nigheid en hoogachting mij te noemen.

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Geh. Dienaar,

De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

P. S.m De Zak waarin het Gras is, wordt uw Hoog Ed. Gestr. pr. de Nederlandsche Galjoot Dorothea gevoerd door Schipper J. H. Hart.

No. 41.
Ontvangen den 28 Maart 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Gereg. Sub L. B.
folio 80 Boek No. 7

Recd 28 Mt 1834

112

Eene globale opgaaf van

Bonaire den 24e. Maart 1834

No. 41/27

Ik zie mij genoodzaakt Uw HoogEd. Gestr. lastig te vallen met het verzoek om mij te authoriseeren tot het doen bouwen van twee Afdakken welken aan het Gouvernement gene andere kosten zal veroorzaken dan slechts eenige Planken en Spijkers, en dat wel om de natemeldene redenen, als, dewijl het provoost alhier geoccupeerd is met de Krankzinnige Lands Slaaf Philibertus, die voor eenigen tijd geleden naar Curaçao is afgezonden geworden, en thans weder razend dol zynde niet kan losgelaten worden uit vrees voor brandstigting of aan anderen een ongeluk te begaan, weshalven ik mij van dit vertrekje ontstoken vind om de Schutters (welken thans zeer onwillig zijn hunne wachten te doen zoo dat er veeltijds binnen het fort geen wacht is, en Slands Eigendommen blootgesteld zijn om weggestolen te worden, alzoo de dieve

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

„rijen alhier zeer toegenomen is) daarmede te straffen en tot het volbrengen hunner pligten te dwingen, en teffens om de betrapt wor„dende dieven of kwaaddoenders daarmede te straffen, En ten anderen om ook een Nacht verblijf voor de Sergeanten van de Wacht te kunnen hebben, dewelken, de wacht hebbende meestal buiten in de open lucht moeten blijven en overnachten.

In afwachting van Uw Hoog Ed: Gestr: gunstige dispositie hierop, heb ik de Eere met hoogachting te zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

No. 42.
Ontvangen den 28 Maart
1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo B
folio 80 Boek No 7

Aan Wilthoorn(?)

114 86

No. 9.

Aruba den 25e Maart 1834.

Ik heb de eerder kennisse van Uw Hoog Ed. Gestr. te brengen, dat de Seins battery Wachter Willem Specht op den 21e dezer zich bij mij heeft geadresseerd en verzocht voor deszelfs ontslag in voormelde betrekking.—

Ik verzoek Uw Hoog Ed. Gestr. daar op te willen disponeren.—

De Kommandr. van Aruba
J. F. V. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Ed. Gestr. Heer
Directeur van de Kolonie
Curaçao, Bonaire, Aruba
Ms. Ms. Ms.

No. 43.

Ontvangen den 29 Maart 1834
van den Commd. van Aruba
Geregd. sub L. A.
folio 88 Boek No. 7

Rcd 5 April 1834

116 10

No. 177 A Bonaire den 4e April 1834

No. 42/28

Erkennende den ontvangst uwer Hoog Ed. Gestr. geachte dispositien gedagteekend 28 February 8 & 17 Maart bij onder I: nos. 116/13, 126/15, 138 A/17 & 138 B/18, dient ter beantwoording der laatste dat ik met leedwezen uw Hoog Ed. Gestr. moet betuigen dat buiten de aanwezig zijnde Jonge Boompjes of Spruitjes van het Brazilie hout, hoegenaamd geene Bomen daarvan voorhanden zijn welken zoude kunnen worden gekapt, ofte geleverd. —

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

N°. 44.
Ontvangen den 5 April 1834
Van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L. B
folio 90 Boek No. 7

Recd 5 April 1834

118 11

S. N 177 B

Bonaire den 4. April 1834

N°. 84/29

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed. Gestr. dat de Lands Chirurgijn P. A. Bergen op heden aan de gevolgen eener opgeving van bloed subiet is overleden. En daar er thans eenige Landsslaven zijn van welken eenigen zelfs gevaarlijk ziek liggen, verzoek ik dat Uw Hoog Ed. Gestr. de goedheid hebbe met eene eerste gelegenheid dit eiland met eene Geneeskundige te voorzien

Ik heb de Eer met eerbied en hoogachting mij te noemen,

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar;
De Kommandeur dezer Eilanden

Claas Scholtborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

119

No. 45.

Ontvangen den 5 April 1834
Van den Commandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub Lo B
folio 90 Boek No. 7

120 12

No. 10.

Aruba den 1ste April 1834

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand Maart dezes Jaars. per,,mitten ter goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te Zijn

De Kommandr. van Aruba

J. J. W. ('s Gravenhorst)

Aan

Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao, Bonaire & Aruba
&c. &c. &c.

No. 46.

Ontvangen den 7 April 1834
van den Kommd.r van Aruba
Gereg.d Sub L.o A.
folio 88 Acte No. 7.

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning
op het eiland Aruba, gedurende de maand Maart 1834.

No.	Namen
1	Lourens Evertsz
2	Gerard Evertsz
3	Jacob van Loen
4	Jan Kelly
5	Matijs van Quant
6	Nicolaas Penewar
7	S.t Jago Pichotte
8	Raasje Ras
9	José Rodriguez
10	Fred.k Winterdal
11	Jacob Kock
12	Hend.k Willems
13	Martes Angela
14	José Geerman
15	Andres Sanchez
16	Joh.s Kelly
17	Joh.s Dirksz
18	Simon Henriquez
19	Klaasje Ras
20	Bernard Madurs
21	Christiaan Boom
22	Joh.s van Eman
23	Jacobus Croeze
24	Venis van Schonewolff
25	Lucas van Schonewolff

Afgesloten den 31.e Maart 1834.

De Kommand.r van Aruba

J. H. W. Gravenhorst

Recd 7 April 1834

123 13

N.º 11.   Aruba den 3.de April 1834

I N.º 179 B

Ten gevolge van Uw HoogEdele Gestr.s dispositie ~~dd~~ 29: Maart ll I. N.º 152/8 heb ik de eer Uw HoogEd.e Gestr.s kennis te geven dat de Sein, battery wachter Willem Specht op heden uit die be,, trekking is ontslagen.–

De Kommand.t van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdel Gestr.e Heer
Directeur over de kolonie
Curaçao Bonaire, Aruba
&c &c &c

No. 47

Aruba den 3e April 1834

Ter voldoening aan Uw Hoog Edele Gestr. dispositie van 29 Maart jl. No. 1528 heb ik de eer Uw Hoog Edele Gestr. kennis te geven dat er dezen, [illegible] [illegible] Wissels [illegible] op heden niet [illegible] [illegible] trekking is ontslagen.

De Kommandeur van Aruba

[illegible]

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonien
Curaçao Bonaire [illegible]
&c. &c. &c.

124

No 47
Ontvangen den 7 April
1834
Van den Commandeur
van Aruba
Geregd Sub. Lo. 8
folio 88 Boek No 7.

125

No 22/4

Aruba den 10e April 1834

Per Schipper Jacobus de Lange voe-
rende de Nederl. Golet Dorothea Zal
UwelEd. Ontvangen de Som van Zeven
Guldens & Vyftig Centen, Zynde het aan-
deel UwelEd. Competerende van een
huwelyk op den 13e November 1833
alhier gesolemniseerd, waarvan het
duplicaat der Acte van Solemnisatie
onder geleide dezes wordt ingezonden –
Ik heb de eer te Zyn

De Kommandr van Aruba
J. H. W. Gravenhorst

Aan
Den WelEdele Heer
Gouvernements Secretaris
te Curaçao.

No. 48.

Ontvangen den 10 April 1834
Van den Commandeur
Van Aruba
Geregd. Sub L.o A
folio 88. Boek No. 7.

Recd 19 April 1834

127

32

No. 45/30

J. N. 216 A

Bonaire den 6e April 1834

Accuseerende den ontvangst uwer Hoog Ed. Gestr. geëerde dispositie dd. 17e Maart ll: onder J. No. 138 c/19 dient ter beantwoording derzelve dat ik nimmer had overgegaan om aan den opziger der Zoutpannen drie Schapen of Kabrieten maandelyks uittereiken, indien uw Hoogedo. Gestr: by dispositie dd. 26 July 1832 onder J. No. 438/50 geen genoegen had genomen om hem opziger ingevolge myne voordragt by missive aan uw Hoogedo. Gestr: dd 24 July 1832 No. 15/92 tegen het genot eener daggeld van f3,,00 met drie Schapen of Kabrieten maandelyks te engageeren of aantenemen. — En aangezien gem: opziger sedert zyn engagement alhier tot heden toe, nimmer dien daggeld van drie Gulden op Zon of feestdagen heeft genoten, alhoewel hy op die dagen, (zoo met het opmaken zyner Appel lysten voor den volgenden week, als om veeltyds gezamentlyk met my de Zoutpannen te gaan inspecteeren)

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. F. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba &c.a &c.a &c.a

is werkzaam geweest, en ik dienvolgens Uw HoogEd. Gestr. niet anders kan betuigen dan dat hij altyd zijnen pligt met yver en vlijt heeft waargenomen en nog waarneemt; Zoo matig ik mij de vrijheid Uw HoogEd. Gestr eerbiedigljk te verzoeken het even hier vooren en boven aangehaalde in consideratie te nemen en aan hem opzigte (daar hij naar luide uwer HoogEd. Gestr. dispositie in den hoofde dezes gemeld, verder geen Schapen of kabrieten kan genieten) toe te staan om dan het daggeld van f 3.00 op Zon of feestdagen te mogen genieten ofte anderzins in Stede daarvan aan hem zoodanige andere toelage toe te staan als Uw HoogEd. Gestr. best zal oordeelen te kunnen worden toegestaan.

In het vertrouwen dat deze mijne genomene vrijheid bij uw HoogEd. Gestr. ten beste zal worden opgenomen heb ik de Eere met alle onderdanigheid en hoogachting mij te onderschrijven,

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. D.W.Dienaar
De Kommandeur dezer Eilanden

Claas Schotborgh

No. 49.
Ontvangen den 19 April 1834
van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L. B.
folio 10 Boek No. 1

Recd 19 April 1834

129
33

No. 216 B

Bonaire den 15 April 1834

No. 46/31

Door middel dezer breng ik ter kennis van Uw Hoogedl. Gestr. dat door den 1e. opziger op den 15e. Maart l.l. uit de Zoutpan op Pedro Killy, van de Ingezetenen in ontvang is genomen 1981 vaten Zout, op den 27e. Maart uit idem 5341 vaten, en op den 14e. dezer uit gem. pan 9312 vaten te zamen uitmakende het getal van 16634 vaten Zout. En dat ik op den 12e. dezer van den opziger der Zoutpannen rapport heb bekomen dat geëindigt was met het vergaderen van Zout uit gem. Pan, doch dat er vooruitzigten was om binnen korte wederom Zout uit dien pan te kunnen vergaderen.

Voorts geeft het mij genoegen Uw Hoog Ed. Gestr. te kunnen berigten dat door den 2e. Opziger onder toezigt van den opziger der Zoutpannen sedert den 10e. Maart tot en met den 11e. dezer, uitgezondert de Zon en feestdagen, op welken niet

Den Hoogedl. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

Zyn gewerkt, dus in den tyd van 27 Werkdagen, met de Sla-
ven uit de oude Pan is Vergadert het getal van pl: m:
22,000 vaten Zout. daarenders den 2e. opzigter in den ge-
passeerden Jaar met de Slaven op zich Zelven Werkende Sedert
5e. Maart tot en met den 3e. April uitgezonderd de Zondagen, dus
een tyd van 27 volle dagen heeft besteed om Slechts 6000 va-
ten Zout uit gem: Pan te Vergaderen.

Ik twyffel geenzins of Uw HoogEd. Gestr. zal uit even hierboven
aangemerkte wellight ontwaren hoe Zeer den opzigter der Zout-
pannen omtrent het bespoedigen dier Werkzaamheden, aan
de verwachting die ik van deszelfs Yver en Vlyt desaangaan
de heb gehad, beantwoord heeft.

Ten Slotte geef ik Uw HoogEd. Gestr. nog kennis dat ik
aan den opzigter der Zoutpannen bereids op den 12e. dezes heb
last gegeven om het afgedankte Werkvolk weder aanteneemen
en met hun en eenigen der Slaven op den 14e. daaraanvolgen-
de de Werkzaamheden van het nieuw aangelegt wordende
Zoutpan op de plaats genaamd Melkboom te hervatten het geen
ook werkelyk heeft plaats gehad. —

Ik heb overigens de Eer met hoogachting te Zyn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes eilands

Claas Schotborgh

No. 50.

Ontvangen den 19 April 1834

van den Commandeur van Bonaire

Geregd. Sub L B folio 90 Boek ~~No.~~ 7

Recd 17 April 1834

131

Bonaire den 18e April 1834

No. 47/32

Ik achte het pligtelijk uw Hoogedo. Gestr. ter kennis te moeten brengen dat den Opzigter der Zoutpannen thans gebruik makende van het Verlof door uw Hoogedo. Gestr. aan hem bij missive dd. 14 February jl. No. 4–6/5 verleend, per deze gelegenheid met der Nederlandsche Goelet Dorothea afkomt, en dat hij uw Hoogedo. Gestr. zoo regardeerende de Pompen als Zoutpannen, mondeling verslag zal doen en onderhouden.

Ik heb overigens de eer met hoogachting te zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: Geh: Dienaar
De Kommandeur dezer Eilanden

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N° 51.

Ontvangen den 19 April 1834

van den Kommandeur van Bonaire

Geregd. Sub L. B folio 90 Post. N° 7

Recd 19 April 1834

133 ~~34~~

J W 216 C

Bonaire den 18e April 1834

N° 48/33

Door middel dezes moet ik uw Hoog Ed. Gestr. eerbiediglijk verzoeken de kas alhier te subsidiëren met nog drie duizend guldens, buiten de bereids aangevraagde en geaccordeerde echter als nog niet ontvangene som van f 2000„00 Zoo ter bestrijding der kosten aan de Zoutpannen als anderzins volgens inleggende aanvraag in duplo. —

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar;

De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire, & Aruba &c. &c. &c.

No 52.
Ontvangen den 19 April 1834
van den Commandeur
van Bonaire
Gereg.d Fab. L B
folio 90 Boek No 1

134

135

Aanvraag in Duplo voor het volgende tot Subsidie der kas
op het onderhorig eiland Bonaire, als;
Drie duizend Guldens, Dienende zoo ter bestrijding der kosten tot
het vergaderen van het Zout als anderzins

Gedaan op Bonaire den 18.e April 1834.
voor De Kommandeur dezes eilands

Claas Schotborgh Czn

130

Aanvraag in duplo voor het volgende tot Subsidie der kas op het onderhorige Eiland Bonaire, als:

Drie duizend Guldens, dienende zoo ter bestrijding der Kosten tot het vergaderen van het Zout als anderzins

Gedaan op Bonaire den 18e April 1834
Voor de Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Recd 19 June 1834 137

Bonaire den 18 April 1834.

No. 49/34

Door dezen wordt Uw Hoog Ed. Gestr: Kennis gegeven dat in gevolge aanschrijving van den Heer Boekh. Contr. gedagteekend 10e. dezer No. 75/4. Een lading Brandhout voor Gouvernements rekening per de Nederlandsche Golet Dorothea, blijkens inliggende reçu van deszelfs Schipper J. H. Hart wordt afgezonden. –

Ik heb de eer met hoogachting te zijn:

Hoog Ed. Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

~~N~~° 53.

Ontvangen den 19 April 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd Seb L^a B
folio 90 Boek ~~N~~° 7

139.

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands aan boord
van mijn onderhebbende Golet Dorothea, om bij mijne aan
komst te Curaçao aan het Gouvernement aldaar afteleveren
Een Lading Brandhout
Hiervan Drie eensluidende geteekend op Bonaire
den 18^e April 1834. —

Zeg Een lading Brandhout

John Hend^r. Hart

Recd 19 April 1834

140

Bonaire den 18 April 1834

No. 53/35

Ik neem eerbiedig lijk de vryheid hierbij te herhalen de aanvrage bij de mijne aan uw Hoogld. Gestr. gedagteekend 15e Maart d: j. No. 32/23 als mede het Verzoek door mij aan uw Hoogld. Gestr. gedaan bij missive dd. 24 Maart dj: No. 41/27

Ik vertrouw dat wanneer uw Hoogld. Gestr. de redenen bij gemelde missivens opgegeven in overweging neem, uw Hoog Ed: Gestr: wel zal inzien de noodzakelijkheid waarin ik mij bevinde tot het doen dier aanvraag en Verzoek en dientengevolge mij, zoo ter bescherming van 's lands goederen bij onvoor„ziene toevallen, als anderzins, mijn gedane aanvraag en Verzoek zal gelieven toetestaan.

Waarmede met alle eerbied en hoogachting verblijve

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr.
onderd. Dienaar
De Kommand.t dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao, Bonaire
en Aruba &Ca. &Ca. &Ca.

No. 54

Ontvangen den 19 April
1834

Van den Kommandeur
van Bonaire

Geregd. Sub Lo. B
folio 90 Boek No. 7

114

Ontvangene Brieven
van
Bonaire en Aruba
over
demaanden Mei & Juny 1834
van
No. 54 55 tot ~~88~~ 89

145

Proces Verbaal.

Wy Ondergeteekenden J. C. F. Weygel, Hanry Suares en Cornelis Boye hebben op invitatie van den Weld: Heer Comman-

---

Rec 7 Mey 1834

142 70

A.

J. N° 268.

Bonaire den 6e Mei 1834

N° 54/36

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed. Gestr. dat tegen den middag van den 2e dezes, Kapt.n Michael S. Spragen en deszelfs Stuurman benevens 6 Mannen welken tot de Equipage behoorden van de Amerikaansche Brik Mentor (die op den 28e April ll. [illegible] van het Deensch Eiland St. Thomas gezeild en gedestineerd was naar Maracaibo) zich bij mij hebben vervoegd en te kennen gegeven dat in den nacht tusschen den 1e en den 2de dezes, twintig Minuten voor vier ure in den morgenstond, gem. vaartuig door hevige Wind en Stroom naar het Zuid Zuid westen, zoo snel de wal der Noordkust dezes eilands genaderd zijnde, hetzelve een schok tegen de rotsen en klippen had gekregen en een minut daarna was gezonken, zoo dat zij pas tijd hadden hun leven in eene Boot te kunnen redden en daarmede in eene Baai om de Noordkust dezes eilands genaamd Onima geland zijn. — Dat gemelde Kapt.n

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier Directeur over de Kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

hier van, van zyne Stuurman en Matrosen Beëed: verklaring bekomen
hebbende, dientengevolge een Zeeprotest alhier heeft doen aanteekenen en
passeeren. — Dat ik my hierop vergezeld van den 2.e Opzigter, den
Jagtmeester benevens de Heeren Cornelis Boye, Henry Suares den
gem. Kapt.n alsmede deszelfs Stuurman heb begeven ter plaatse al„
waar gem. Brik ~~gezonken~~ was, ten einde te onderzoeken of er geene
mogelykheid was tot het ~~salveeren~~ van eenige goederen; doch aldaar ge
komen zynde kon men ver van wal, slechts de toppen van deszelfs
Stengen uit de Zee steekende, zien, zoo dat er, door de geweldige Baren
der Zee welken tegen de Rotsen kletsten geene mogelykheid was om
het geringste te kunnen salveeren, waarop gem. Kapt.n toen verklaar
„de dat aan dat Vaartuig niets te doen was en dat hy hetzelve aban
„donneerde, en my de voorslag deed om de Boot (die pas gebruikt
en nieuw is) waarmede Zy hun leven gered hadden aan te koopen.
Dat ik daarop, doordien de beide kanoos alhier, reeds zeer versleten
zyn, door de bovengem. Heeren, dien Boot (lang zynde 13 voeten kiel
en breed 5 voeten (benevens 3 Riemen) ingevolge kopie proces verbaal, welk ik de vryheid
neem Uw Hoog Ed. Gestr. in te sluiten, (heb doen valueeren en vervolgens

voor rekening van het Gouvernement aangekocht voor de Som van
Veertig Gulden

My nog van deze gelegenheid bedienende geef ik Uw Hoog Ed. Gestr.
kennis dat op den 10.e dezer door eenige Ingezetenen aan my is aan
gegeven dat Zy het ander Boot van gem.e verongelukte Brik lang
16 voeten en breed 6 voeten ver in Zee drijvende bemagtigd en aan
de noordkust dezes eilands op wal hadden gehaald, welke Boot ik
voor Gouvernements rekening heb genaast, mits aan hun te betalen
het 1/3 deel hun toekomende voor Salvatie loon. Ootmoedig
verzoek ik Uw Hoog Ed. Gestr. authorisatie om niet alleen dien
Boot (welke anders het Gouvernement op grote kosten zoude brengen
dewyl welligt gene der alhier aankomende Vaartuigen in Staat
zyn hetzelve mede te voeren) alhier zelve publiek te doen verkoopen,
maar ook om uit de penningen daarvan geprofiteerd, als dan aan
de belanghebbenden het 1/3 deel Salvatie loon uitte betalen. —
Voorts geef ik uw Hoog Ed. Gestr. nog kennis dat door my de Som
van f 19„50 volgens inleggende authentieke kopie ve[illegible] is betaald
voor de kosten van onderhoud van meergem. Kapt.n in deszelfs Ekwi-

-pagie. Zynde de Kapt.n en deszelfs Stuurman & Onderstuurman be-
nevens Een Matroos bereids op den 4.e dezes van hier naar Amerika
gezeild in de Amerikaansche Goleт Reafer gevoerd door Kapt.n
Ezechiel Robinson, worden er bij deze gelegenheid afgezonden
de alhier achtergeblevene drie Matrozen

In het Vertrouwen dat mijne verrigtingen in deze Uw HoogEd.
Gestr: goedkeuring moge wegdragen heb ik de Eere met hoogachting
mij te noemen. —

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Onderdanige Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No 353.
Ontvangen den 1 Mei 1834
Van den Kommandant van Bonaire
Geb. Sect. L B
Folio 40 Vol. 4e.

144

Het Bestuur dezes Eilands .... Debet
aan Henry Suares. —

Voor onderhoud van den Kaptein van de verongelukte Amerikaansche
Brik Menthor en deszelfs Ekwiepagie .... als volgt

Voor 3 dagen onderhoud van Kaptein M: S: Spragen en deszelfs Stuurman — à f 1„ pr. dag ieder		f 6„00
„ 3 dagen — dito van 6 Matrozen — à 50 ct.	„	9„00
„ 3 d° — dito van 3 ditos (achtergebleven) „	„	f 4„50
Voldaan Bonaire den 6.n Mei 1834. —		f 19„50

(W. g.) Henry Suares
Voor Kopie Conform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

145

Proces Verbaal.

Wy Ondergeteekenden J. C. F. Weygel,
Henry Suares en Cornelis Boyé hebben
op invitatie vanden Weled: Heer Comman=
„deur dezes Eilands, ons begeven, aan de baai
Onima, ten einde aldaar een boot te wai=
„deren, dewelke met het Scheepvolk van de
verongelukte Amerikaansche Brik Mentor
aan de wal is aangekomen. — aldaar ge=
„komen zynde, hebben wy in tegenwoordigheid
vanden Commandeur, de boot bezigtigd en
hebben bevonden, dat dezelve nieuw is, en
gezamentlyk ter waarde van Veertig Gul=
dens geschat. —

De Boot is lang 13 voeten kiel, en breed
5 voeten, voorzien met 3 nieuwe riemen. —

Hiervan twee eensluidend geteekend op

Bonaire den 2e mei 1804

C. Weygel
[illegible]

Henry Suares

Cornelis Boyé

Rec'd 8 May 1832 (?)

147 71

B

JA 268

Bonaire den 6e Mei 1832

No. 55/37

Deze is dienende uw HEd. Gestr. kennis te geven dat ik op den 3e dezer aan den Kapt.n Ezechiel Robinson voerende de Amerikaansche Golet Reaper heb verkocht en geleverd 800 Vaten Zout a 1¼ f pr. Vat en dat het bedrag daarvan door mij ontvangen is in 21 Goude dubloenen en de rest in Bankbiljetten.

Voorts doe ik uw HEd. Gestr. nog kennis dragen dat ik mij geldeloos bevindende, de vrijheid heb genomen de Bankbiljetten onder mij te houden. Zoo ter bestrijding der aankoop van de Boot der Verongelukte Brik Mentor als dat der Kosten tot onderhoud van den Kapt.n en Stuurman volgens overgezondene Kopie te [illegible] de Een en Twintig gouden dubloenen gelijk [illegible] honderd en veertig Gulden Ned. Ct. blykens inliggend recu van Schipper Matth. Levij pr. deze gelegenheid met des zelfs Golet Gertruida afzende.

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &a. &a. &a.

148

Ootmoedig verzoek ik Uwe H.Ed. Gestr. gunstige mede werking op dat aan mij de gevraagde en geaccordeerde Subsidien worde overgezonden ten einde mij in Staat te Stellen aan de Ingezetenen welken bij het verzamelen van Zout gearbeid hebben hun loonte kunnen uitreiken, tot voorkoming van vertraging bij de Werkzaamheden in het Vrooly. –

In het vertrouwen dat myne verrigting in dit geval Uw Hoog Ed. Gestr. goedkeuring moge wegdragen, heb ik de Eere mij met hoogachting te noemen. —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur de Zes Eilands
Isaac Scholtbergh

No 56.

Ontvangen den 7 Mei 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub. Lo. B
Folio 90 Boek No 7

418

149

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands om bij mijn aankomst te Curaçao aan het Gouvernement aldaar te overhandigen de som van achthonderd en veertig Gulden bestaande in Een en Twintig Gouden Dubbloenen. —
Hiervan drie eensluidende geteekend op Bonaire den 6e Mei 1834. —

Zeg 21 Gouden Dubbloenen

M Levy

Recd 7 May 1834   180   272

J.H. 268 C

Bonaire den 6 Mei 1834

No. 56/38

Daar Kapt.n Michael S. Spragen van de alhier verongelukte Amerikaansche Brik Mentor bij deszelfs vertrek van hier mij heeft doen verzoeken om eene kopie zijner alhier aangetekende Zee protest op een Zegel van f 1..50 te doen uitschrijven en hetzelve ter verzending aan het adres van de heer James Patten te Philadelphia / aan den Amerikaansche Agent [den heer M. Frois] te Curacao overteteekend en om van dien Heer te doen ontvangen het bedrag dier Zegel. Neem ik derhalven de vrijheid Uw Hoog Ed.e Gestr. daarvan kennis te geven, met eerbiedig verzoek dat Uw Hoog Ed.e Gestr. de goedheid hebbe den Heer Boekh.r Cont.r te authoriseeren om de voorschr. som van f 1..50 van gem.d Heer te doen invorderen en overtetellen. Vertrouwende dat mijne genomene vrijheid door Uw Hoog Ed.e Gestr. ten bette zal worden geduid, heb ik de eere met hoogachting te zijn

Hoog Ed.e Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Geh. dienaar
De Komm.d dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed.e Gestr. Heer Jonkheer
W.m I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao, Bonaire & Aruba &c. &c.
&c.

No. 57

Ontvangen den 7 Mei 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lra B
folio 90 Boek No. 7

Rec 7 Mey 1834

182

Bonaire den 6 Mei 1834

No. 57/39

Het is door middel dezes dat ik ter kennis van Uw HoogEd. Gestr. breng, dat ik uit de Nederlandsche Goelet Geertruida gevoerd door Schipper Matthias Levij in ontvangst genomen heb negen honderd en Veertig Schepels Mais, door de Heeren Leveranciers te Curaçao aan het Bestuur op gezonden, en het daarvoor bewijs van ontvangst aan de belang hebbenden is afgezonden. —

Ik heb de eer met Hoogachting te Zyn.

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. ond. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Scholtborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curaçao
Bonaire, & Aruba &c. &c. &c.

No. 58

Ontvangen den 7 Mei 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B.
folio 40. Boek No 7

Recd 7 May 1834

184

Bonaire 6 Mei 1834

By missive dd 9 Mei 1834 der dom. van finantie met de executie dezer belast. —

No. 39/40

Deze geleid aanvraag in duplo voor diverse Zeer benoodigde Artikelen ten behoeve van den dienst alhier met eerbiedig verzoek dat UWe Hoogedo. Gestr. de goedheid hebbe den Heer Boekho. Contr. te authoriseeren om my de aangevraagd wordende Artikelen pr. eerste gelegenheid te doen toekomen vermits als gezegt heb, dezelven hoogst noodig hebbe. — Ik heb de eer met hoogachting te Zyn —

Hoogedo. Gestre Heer!

UWe Hoogedo. Gestr. D.W. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogedo. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Directeur over de Kolonie Curacao Bonaire & Aruba &c. &c.
&c.

N° 59

Ontvangen den 7 Mei 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub L^o B
folio 90 Bort. ~~N° 7~~

Recd 13 May 1834

186

N° 12.

Aruba den 1^e Mei 1834.

I H 273

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand April dezes Jaars, permitten ter goudwinning zijn verleend.-

Ik heb de eer te zijn.-

De Kommand^r van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Edele Gestrenge Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao, Bonaire, Aruba
&c. &c. &c.

Lijst der afgegeven Permitten tot [illegible] op het eiland Aruba gedurende de maand April 1834

N°	Namen
1	Baren Kock
2	Johannes Pieffer
3	Martis Lucas
4	Bernhardt Specht
5	[illegible]
[illegible]	[illegible]
36	Jacobus Croes
37	[illegible]
38	Jose Dirando
39	Francis Henriquez

Afgesloten den 30 April 1834.
De Kommandeur [illegible]
[illegible]

No. 80.

Ontvangen den 13 Mei 1834
van den Commd. van Aruba
Geregd. Lub L. A.
folio 89 Boek No. 7.

188

No. 14 Aruba den 10e. Mei 1834.

1/80

I No. 276

Ter Voldoening aan Uw HoogEd. Gestrenge dispositie van den 5e. dezer No. 268 heb ik de eer het volgende te berigten.-

In den Jare 1829 hebben de Heer Jan van der Biest Vice Kommt. alhier en wijlen Pieter Lampe zich bij mij vervoegd met verzoek om uit hoofde der toen heerschende ziekte onder de beestialen eenige aan hun toekomende schapen /: zoo lang de ziekte zoude duren :/ te mogen laten wijden aan de Oostpunt des eilands in de na, bijheid van de Kommandeurs-baai ter plaatze genaamd het Groote gat.- Ik stond het verzoek van voormelde heeren eerst mondeling toe; maar wijlen Pieter Lampe die met het toe, zigt over de schapen belast was, in, gezien hebbende dat de Opzigter van de Kommandeurs-baai hem aldaar met de schapen niet zoude toelaten zonder een schriftelijk bewijs van den Kommandr. verzocht mij zulks en

daar

Aan
Den HoogEd. Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

189

daardoor is ontstaan het document
of wel de brief van den 16e febry 1829
dewelke geene Vergunning is en alle
waarde moest Verliezen Zoo dra de oorza,
ken van deszelfs ontstaan waren opge,
houden. — De Heer J. Van der Bust Sr. wel
het meest in voormeld document Gein,
teresseerd/ Zoude nimmer ondernomen
hebben om thans daarop die pretenties
te vestigen dewelke Hendk. Lampe in
naam van deszelfs moeder daarop schijnt
te willen gronden. —
Sedert eenigen tijd hebben de Wed. Lampe
en Zoons het op Zich genomen om, tegen,
strydig met de Wets-bepalingen en
Costumen van dit eiland, Zonder toe,
stemming van eenig gezag, naar de fon,
tijn en de Kommandrs. baai, plaatzen
die aan het Kommandeurschap Ver,
bonden zijn, Schapen te drijven en dezelve
aldaar in het Wild te laten Voortteelen.
De Opzigters van de Kommandeurs-baai
en de fontijn die zich daartegen dade,
lijk hadden moeten Verzetten, wist men,
een tijd lang, door voorwendsels dat
de beestialen waren afgedwaald, dat
het te droog was om dezelve in Kudden
te

te wyden &c., te doen zwygen, tot dat be,
doelde opzigters eindelijk ingezien hebben,
de, dat de Schapen nadeel toebragten
aan de plaatsen die aan hun toezigt
waren toevertrouwd en hen Zelve veel
moeite Veroorzaakten, daarvan rapport
deeden. —
De Kommandeur verder in de Zaak in,
gelicht Zynde gaf daarop orders Zoo wel
aan de Lampens als aan anderen die
Schapen in het Wild hadden, om hunne Schapen
van de Kommandrs. baai & de fontyn te laten
wegjagen en ingevolge bepalingen, in
kudden op de publicke weiden by
hunne tuinen te houden. — De Wed.
Lampe & Zoons die tuinen bezitten
met genoegzame Weiden hebben door
de gegevene orders geen Schade gehad,
maar wel hebben diegenen geleden
die zij misleid hebben door aan hun
Schapen te Verkoopen, onder Voorwaarde
van dezelve gezamentlijk met de hun,
nen te laten voortteelen, op plaatzen,
alwaar zij Zelve niet het minste regt
hadden de teelt te houden. —
Uw Hoog Ed. Gestr. gelieve in te zien dat
dusdanige handelwijze wel behoorde
te worden gestuit en dat het bestuur
alhier

alhier leden heeft om over de aanma,
,tigingen van de Lampes ontevreden
te zijn.—
Hendk Lampe heeft in zijn aan Uw Hoog
EdGestr. Gepresenteerd Rekwest de Zaken
verdraaid en in een valsch daglicht
geplaatst en zich bediend van een
document dat reeds lang alle waarde
verloren heeft, en dit, ter bekoming
van eene vergunning welker verlee,
,ning voor de fontyn, de Kommandts
baai schadelyk zoude zyn en het al,
,gemeen belang der Vee bezitters al,
,hier niet zoude bevoordeelen. Hopende
aan Uw Hoog Ed. Gestr. dispositie te
hebben voldaan. heb ik de eer te
teekenen.—

De Kommandt van Aruba
J.F.W. 'sGravenhorst

Lijst der afgegevene Permitten ter Goudwinning
op het eiland Aruba, gedurende de maand April 1834

No.	Namen
1	Barend Kock
2	Johannes Poppe
3	Albertus Quant
4	Borchard Specht
5	Anthony de Cuba
6	Theodr. Carlos
7	Philip Pardo
8	Jan Schlenpken
9	Jan Daniel Arendz
10	Anthony Leaal
11	Benino Galan
12	Pieter Fromp
13	Nicolaas Curiel
14	José Visente Nogeiro
15	Jan Koolman
16	Johs. Kelly
17	Besente Johannes
18	Jan Simon
19	Felipe Caraqueño
20	Estevan Gonzales
21	Hendrik Willemsz
22	Jan Thiel
23	José Geerman
24	Anthony Yarzugaray
25	Amable Solagnier
26	José Reyes
27	Pieter Lampe
28	Isaak Thiel
29	St. Jago Thiel
30	Anthony Ras
31	Nicolaas Ras
32	Lourens Everts
33	Jan Hk. Specht
34	Johannes Hueck
35	Guillermo Carlos
36	Jacobus Croeze
37	Johs. van Eman
38	José Quevedo.
39	Louis Meinhardt

Afgesloten den 30e April 1834.
De Kommandt van Aruba
J.F.W. 'sGravenhorst

Recd, 13 Mey 1834 191 77

N.o 13. Aruba den 7e Mei 1834.

IH 273

Deze is strekkende om Uw Hoog Ed.e Gestr.e te verwittigen dat de twee pu-
-blicatien die onder geleide van Uw Hoog
Ed. Gestr. Missive ~~dd~~ 1e dezer N.o 6 — 6/10
herwaarts zijn afgezonden, op den 6e
dezer alhier ontvangen & op heden zijn
afgekondigd.—

Ik heb de eer te Zijn,

De Kommand.t van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Ed.e Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

No. 61.

Ontvangen den 13 Mei 1834
van den Commd.r van Aruba
Reg.o Sub Lra A
folio 89 Boek No. 7

Recd 17 May 1834

193   89

Notopeerte

Bonaire den 15.e Mei 1834

No. 63/41

J N 292.a

Ik accuseer den ontvangst uwer Hoog Ed. Gestr: geachte Dispositien gedagteekend den 5 & 10 April jl. onder J. no. 177 B/24 en 187/26 en op de laatste derzelve antwoordende dient, uw Hoog Ed. Gestr: te berigten, dat den Lands Chirurgijn J. M Prince al, hier op den 9.e dezer is aangekomen, en den 10.e daaraanvol, gende in functie is getreden.

Ik heb de eer met hoogachting te Zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: ond: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
& onderhorige Eilanden &c. &c. &c.

No. 62.

Ontvangen den 17 Mei 1834
Van den Commandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub Lt. B
folio 90 Rest. ~~46~~ 7

Reed 17 May 1834

195

Bonaire den 15. Mei 1834

No. 64/42.

Hierbij accuseerende den ontvangst van Uw Hoog Ed. Gestr. Dispositien dd 19 April Lj. onder J. No. 216 A/27, 216 B/28 & 216 C/29 als mede dat uwer Hoog Ed. Gestr. Missive gedagteekend 1e April Lj. No. 11-11/21 Bylage Een, en op de laatste derzelven antwoordende ben ik zoo vrij Uw Hoog Ed. Gestr. ter kennis te brengen dat aan den bij gem. Missive bedoelde Publicatie betrekkelijk de benoeming van Jonkheer J. J. Rammelman Elsevier Jr. tot Secretaris van het Gouvernement en van den Raad van Policie als mede het daaropgevolgde ontslag van den Heer H. Zikkert, dewelke de provisionele waarneming van dat ambt is opgedragen geweest; alhier op den 10e dezer Publiciteit is gegeven. —

Ik heb de Eere met verzekering van hoogachting te zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. DWDienaar
De kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao en Onderhorige eilanden &c. &c. &c.

196

No. 63
Ontvangen den 17 Mei 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub Lt. B
folio 90 Boek No. 7

Recd 17 Mey 1834

197

J No. 288 b

Bonaire den 15e. Mei 1834

No. 65/43

In antwoord op uw Hoog Ed. Gestr. geachte missive van den 3e April d.j. No. 12 12/22 houdende uw Hoog Ed. Gestr. genoegen neming in de maatregel door mij bij waarschouwing daargesteld aangaande het niet plukken van zekere gras aan de rotsen der Zeekant en aan dat der Bergen alhier groeijende, tot dat uw Hoog Ed. Gestr. meening deswege zal zijn ontvangen, en aanschrijving om in afwachting daarvan, inmiddels den bedoelden maatregel effect te laten sorteeren, dient dat, ten einde daaraan te voldoen de genoemde waarschouwing op den 14e. dezer heb doen renoveeren. =

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De kommandeur dezes eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curacao en onderhorige Eilanden &c. &c. &c.

Recd 17 May 1834

199 ~~890~~

N.o 64

Ontvangen den 17 Mei 1834
Van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L.a B
folio ... Boek N.o 7

N.o 66/44

JN 292 b

Bonaire den 15.e Mei 1834

Ik heb de eer hierbij de receptie te accuseeren van uw Hoog Ed. Gestr. Missive in dato 8.e April l.l. N.o 14 – 14/25, waarbij aan mij de tevredenheid wordt te kennen gegeven van Zyne Excellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische bezittingen over den ijver door mij aan den dag gelegd in het behartigen der belangen van het Gouvernement, waarvan tot bewijs zoude strekken het in 1833 te Bonaire afgeleverde Zout.

Zeer aangenaam is mij deze tevredenheid van Zyne Excellentie den Gouverneur Generaal geweest, en de betuiging van dit Veeleerend getuigenis, zal dan ook zoo als uw Hoog Ed. Gestr. vertrouwt, mij een nieuwen Spoorslag zijn om al dat gene in het werk te stellen, wat strekken kan om die voordeelen aan het Ryk te bezorgen welke het Eiland Bonaire aan hetzelve geven kan.

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
M.r I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao en
onderhorige Eilanden &c.a &c.a &c.a

198

Uit mynen brief van dato 15e Maart l.l No. 29/20 zal Uw
HoogEd. Gestr: ontwaard hebben dat de daarby vermelde pannen
vry wat meer Zout in dit Jaar zullen kunnen opbrengen dan in
vroegere Jaren. En dat dit ook werkelyk heeft plaats gehad blykt
uit mijne missive dd 16e April d: j: No. 45/31 aan uw HoogEd. Gestr.
Terwyl ik na het in orde zyn der pan aan de plaats genaamd Pe-
-dro Killy, de inzameling van al het Zout uit de op Bonaire zynde
en aangelegd wordende Pannen schat (wel te verstaan by eene
goede recolte) op pl: min: 80 duizend vaten Zout, waartoe het in
orde houden der Pannen alles kan bijdragen.

Ik kan alzoo deze gelegenheid niet laten voorbygaan, by voor-
-raad Uw HoogEd. Gestr: te kennen te geven, hoe noodzakelyk ja
wenschelyk het voor de belangen van het Gouvernement is, al de
pannen steeds in orde en daarop toezigt te houden, in welk ge-
-val het Ryk al meer en meer voordeelen van Bonaire zal trek-
-ken, al waarom ik mij voorloopig de vryheid veroorloof dringend
te verzoeken den opzigter aan de Zoutpannen den Heer Jan Schot-
-borgh er; dewelke door zynen aanhoudende yver, onvermoeiden ar-
-beid en oplettendheid, als mede door zyne kennis zeer veel heeft toe-
gebragt om het Gouvernement al het mogelyke voordeelen van
den Zoutoogst op Bonaire te bezorgen; by aldien onverhoopt
de werkzaamheden aan de Zoutpannen mogten gestaakt worden,
daarby als zoodanig te laten blyven, doordien ik Uw HoogEd. Gestr.
moet betuigen zonder zoodanige assistentie (daar geen der ambte-
-naren te Bonaire eenige de minste kennis hebben van Zoutpan-
-nen, niet dan bezwaarlyk het toezigt over dezelve zal kunnen hou-
-den; daar mijne bezigheden over de verschillende takken der ad-
ministratie zich uitstrekken en de plaats alwaar de pannen zyn
aangelegd op eenen te verren afstand van het dorp verwyderd, om
daarby dagelyks te kunnen tegenwoordig zyn, het welk echter, wil
het Gouvernement steeds meer en meer voordeel van Bonaire trek-
-ken, allernoodzakelykst is.

Ik vlei mij dus met de hoop dat het aan Uwe HoogEd. Gestr. zal gelieven, het zij de bedoelde werkzaamheden, al of niet zullen ophouden, den voornoemden opzigter de Heer J. Schotborgh er bij de Zoutpannen geplaatst te laten, daar het aan dien opzigter toe gelegd daggeld of zoodanig andere Tractement als uw HoogEd. Gestr. anders best zal oordeelen, als geen bezwaar voor de koloniale kas kan gerekend worden, als men in aanmerking neemt dat een dergelijk geemployeerde allernoodzakelijkst is, ten einde de inkomsten der Koloniale Kas, voor zoo ver daartoe de Zoutpannen kunnen bijdragen, te vermeerderen.

Waarmede met [illegible] van hoogachting verblijve

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderdienaar
De Kommandeur dezer Eilanden
Claas Schotborgh

No. 65, Ontvangen den 14 Mei 1834
Van den Kommandeur van Bonaire
[illegible]
Folio 90 Boek [illegible]

Reçd 19 May 1834 — 201 — 202 [illegible]

[illegible]

Bonaire den 15 Mei 1834

No. 67/45

J. N. 292c

Erkennende den ontvangst uwer HoogEd. Gestr. Missive gedagteekend den 1e dezer No. 15 – 15/30 geleidende de navolgende Publicatien, als

1e Eene betrekkelijk de invoering en in werking brenging van het nieuwe Regerings Reglement voor deze kolonie.

2e Eene daarstellende eenige transitoire bepalingen, voortvloeijende uit het bij Z.M. besluit van den 2e November 1833 No. 85 vastgesteld opgemeld Regerings Reglement, en verdere verordeningen en bepalingen deswege.

Breng ik ter kennis van Uw HoogEd. Gestr. dat op den 10e dezer aan denzelven op de alhier gebruikelijke wijze Publiciteit is gegeven en heb overigens de Eer met diepen Eerbied mij te noemen.

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. ond. Dienaar
De Kommandeur dezer Eilanden
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao en de onderhoorige Eilanden &c. &c. &c.

No 66.

Ontvangen den 17 Mei 1834
van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lr B
folio 92 Boek No 7

Recd 17 May 1834 203 92

Bonaire den 15e Mei 1834

J No 292 de

No 68/46

Erkennende den ontvangst uw Hoogw Gestr missive ge dagteekend 7e dezer No 16 – 16/31, moet ik uw Hoogw Gestr berigten dat ik bereids voor langer uw Hoogw Gestr geachte Dispositie dd 28 Feby d.j. J. No 117/14 had beantwoord, indien meest alle die Ingezetenen welken belang zouden kunnen stellen in het doen onderwijzen hunner kinderen of Pupillen, niet uitlandig op de Visscherij zijn geweest, gelijk tot nu toe de meeste hunner nog uitlandig zijn.

Alleen Hoogw Gestr Heer! hebben zich de volgende Personen op het Bureau alhier vervoegd en te kennen gegeven het niet in hun vermogen te hebben om eene woning voor eenen onderwijzer beschikbaar te stellen; doch, dat zij genegen zijn s'maandelijks en dat wel zoo lange hunner kinderen of Pupillen ter School mogten gaan en aldaar onderwijs ontvangen, zoo veel te betalen als nevens ieder

Den Hoogw Gestr Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao & onderhorige Eilanden &c &c &c

hunners namen vermeld zijn, te weten

Henrij Suares voor 2 kinderen voor ieder ƒ 1.50 'smaands

De wed: J: M: Prince voor 1 kind ƒ 1.00 'smaands

De wed: C: Juhll voor 2 kinderen voor de beiden ƒ 15.00 pr Jaar

Comt. Boyé Sjaars ƒ 12.00 wanneer zijn eenigst kind, welk thans slechts Een Jaar oud is, op School zoude kunnen geplaatst worden. —

Ten Slotte moet ik uw Hoogedl. Gestr: berigten dat er gene der Lands huizen alhier voor handen zijn doordien dezelven allen geoccupeerd zijn; doch dat men, een geschikt locaal zoo tot woning als tot het Schoolhouden alhier zoude kunnen te huur bekomen tegen Zes Gulden pr maand. —

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben, heb ik de Eere met hoogachting mij te noemen. —

Hoogedl. Gestr: Heer!

Uw Hoogedl. Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

No 67.

Ontvangen den 17 Mei 1834
Van den Commandeur
Van Bonaire
Gereg.d Sub L.o B
folio 40 Boek No 7

Recd 17 May 1834 205

Bonaire den 15 Mei 1834. —

No. 69/47

Daar ik op heden bij de mijne aan Uw HoogEd. Gestr. onder No. 63/41 bereids de dag der aankomst en in functie treding, van den Lands Chirurgijn J. M. Prince heb bekent gemaakt, ben ik zoo vrij hierbij alleenlijk te erkennen den ontvangst uwer HoogEd. Gestr. missive gedagteekend 7. dezer No. 17 — 17/32 en Uw HoogEd. Gestr. te berigten dat ik op vordering van Schipper C: B: Debrot voor de vracht voor het overbrengen van gem.d Chirurgijn heb betaald de Som van Zes Gulden. —

Ik heb voorts de Eer met hoogachting mij te noemen. —

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur der Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao en onderhorige Eilanden

No. 68

Ontvangen den 17 Mei 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Lab. Lit. B
Folio 90 Bont. No. 7

Recd 17 May 1834 207 93

Bonaire den 15 Mei 1834

No. 71/48 L. No. 292.

Per den opzigter der Zoutpannen, die op den 9e. dezer alhier is aangekomen, heb ik ontvangen een Pomp ten behoeve van den dienst van de Zoutpannen, en daar gem. opzigter mij te kennen gaf dat er buiten deze nog drie andere dergelijke Pompen noodig zullen zijn, heb ik alvorens daarvoor eene aanvraag te doen, gem. opzigter gelast om de ontvangene Pomp naar de Zoutpan te doen transporteeren en opstellen, ten einde door het zelve in werking te doen brengen, te ondervinden hoe veel Waters zij wel zoude kunnen opbrengen. Dat zulks in mijn tegenwoordigheid geschied zijnde, ik ondervonden heb, dat niettegenstaande het zelve veel Water opbragt, echter drie menschen met Tobbens even zoo veel Water kunnen scheppen. Dit ondervonden hebbende, heb ik, in overweging nemende dat er in stede van

Den Hoog Edl. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao en onderhorige Eilanden &c.
&c. &c.

drie menschen welken als gezegt is met Tobbens, even veel Water kunnen Scheppen, Zes tot het Pompen moet worden gebruikt en dat Zij door anderen moeten verwangen worden, ook dat Zij in de Schaft seven en des nachts rusten moeten, waardoor de Pompen als dan buiten werking blijven, het geen anders indien Vier Zulke Pompen door middel eener Simpele Wind molen Zoo bij dag als des nachts in werking kon worden gebragt geene plaats Zoude hebben, en veel voordeel aan het Gouvernement Zoude brengen.

Dit alles in overweging genomen hebbende heb ik best gedacht de ontvangene Pomp, die het Gouvernement bijna f 200..00 kost, en ook van Zeer veel deinst is tot het ledig Pompen der bakken bij het Schoonmaken der Pannen, te behouden en ten einde het Gouvernement op geen verdere kosten te brengen geene meerdere Pompen aantevragen, maar het Werk der aanvulling der Bakken, Zoo door middel van deeze Pomp als het doen Scheppen van Water door te Zetten; Ten Zij uw Hoog Ed. Gestr mogte goedvinden hier omtrent anders te disponeeren. –

Ik heb de Eere met hoogachting te Zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onder Dienaar

De Kommandeur dezer Eilanden

Claas Schotborgh

No. 69.
Ontvangen den 17 Mei
1834
Van Den Comman-
deur Van Bonaire
Geng^d. Sub L^a B.
folio 90 Boek No. 7.

Recd 17 Mey 1834

209

Bonaire den 13 Mei 1834

No. 73/49

Door middel dezes breng ik ter kennis van uw Hoogl^{dr}. Gestr. dat ik van Schipper C: B: Debrot tegen kwitantie in ont-
vang heb genomen de Som van Twee Duizend Guldens, door
den koloniaal ontvanger aan dit Bestuur tot subsidie der
kas alhier opgezonden en heb overigens de Eere met hoogach-
ting te Zijn

Hoogl^{dr}. Gestr. Heer!

Uw Hoogl^{dr}. Gestr. onderd. Dienaar
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoogl^{dr}. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I: I: Rammelman Elsevier Opperbevelhebber over de Kolonie Curacao, en onderhoorige eilanden &c^a. &c^a. &c^a.

No. 70.
Ontvangen den 17 Mei 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub L° B
Folio [illegible] Boek No 7

Reed 17 May 1834

211

Bonaire den 15 Mei 1834

No. 74/50

Ik geef uw Hoog Ed. Gestr. hierbij kennis dat blykens de hier inliggende Zeeu van Schipper C. B. Debrot in Zyn onder hebbende Bodem de Nederlandsche Golet Gysbertha voor reke ning van het Gouvernement is gescheept. Een Lading Brand hout. – Ik hebbe het met hoogachting te Zyn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claees Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cura
cao en onderhorige Eilanden &c.
&c. &c.

No 71.
Ontvangen den 17 Mei 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd Sub No B
folio 91. Boek No 7

213

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands aan boord van mijn onder,
hebbende Varende Nederlandsche Goelet Gijsbertha om bij mijn aankomst
te Curacao aan het Gouvernement aldaar afteleveren, Een Lading
Brandhout.

Zeg Een Lading Brandhout

Hier van drie eensluidende geteekend op Bonaire den
15 Mei 1834

N. B. Debrot

214

No. 15.

Aruba den 22e Mei 1834.

Onder geleide dezes heb ik de eer
Uw HoogEd. Gestr. te doen toekomen
de navolgende stukken van het eerste
kwartaal 1834. – te weten

1o. Journaal mijner ambts-verrigtingen
met de bijlagen.

2o. Staat des Magazijns

3o. Rekening Verantwoording der Geldelijke Administratie van den Ontvanger met de bijlagen.

4o. Staat der forten, batterijen.

5o. Afzonderlijke lijsten van aangekomene, vertrokkene Vaartuigen &
Passagiers.

Ik heb de eer te zijn
De Kommt. van Aruba
J.F.W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEdele Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

N.° 72.

Ontvangen den 22 Mei 1834
van den Commandeur
des eilands Aruba
Geregd.° Sub L: A.
Fol.° 89 Boek

N. H.

Recd 28 May 1834

216

Bonaire den 16.e Mei 1834

N.° 75/51

Ter voldoening aan het 63.e Artikel mijner Instructie, heb ik de Eer Uw Hoogedo. Gestr: te berigten:

1.° Dat den inoogst van Mais en andere voortbrengselen van den Land„bouw over dit Jaar zeer onvoordeelig is geweest en dat er in het Gene„raal bij de Ingezetenen alhier, ingevolge rapport van den Distr.„ M.r, volstrekt geen oogst van Mais noch andere voortbrengselen van den Landbouw heeft plaatsgehad.

2.° Dat de Mais uit gebrek aan Regen veel geleden heeft en daar„na nog door de Wormen zeer beschadigd is geworden.

3.° Dat de zoogenaamde Regentijd kan worden gerekend begonnen te zijn in de Maand October en geëindigt te zijn in de Maand De„cember (en wel in het begin dier Maand) op weshalven het gemis van den oogst alleen aan gebrek aan regen kan worden toegeschre„ven.. —

Den Hoogedo. Gestr: Heer Jonkheer
M.r I. J. Rammelman Elsevier Ge
zaghebber over de Kolonie Curaçao en
onderhorige Eilanden &c.a &c.a &c.a

217

4.de Dat er wel Sterfte onder het vee heeft plaats gehad, doch de heerschende ziekte onbekend.

5.o Dat de Plantgronden of Tuinen voor het gezigt niet anders opleveren dan verdorde Velden.

6.o Dat de Slaven in het algemeen wel behandeld worden. Voorts dat er omtrent den Landbouw en Veeteelt niets belangrijks meer te melden valt.

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben onderteeken ik mij met alle hoogachting.

Hooged: Gestr: Heer!

UwHoogEd.e Gestr: onderd: Dienaar;
De kommandeur dezes voorsz: Eilands
Claas Schotborgh

No 73

Ontvangen den 28 Mei
1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub. Lt. B
folio 91. Best. No 7

Recd 28 May 1834

218

Bonaire den 16e Mei 1834.

No 76/52

Door middel dezer geef ik uw Hoog Ed: Gestr. kennis dat uit de Landstuin in het O.D. 60 Makotten Mais en uit dal op de Rinkon 6 Makotten Mais is ingeoogst, dewelken ik te zamen schat te kunnen opleveren 30 Schepels Mais, doordien dezelven uit gebrek aan Regen en ook door de Wurmen zeer beschadigt zijn. —

Ik heb de Eer met verschuldigde Eerbied en hoogachting te zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: Geh: Dienaar;
De kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie, Curaçao en
onderhorige Eilanden &c. &c. &c.

~~N.~~ 74

Ontvangen den 28 Mei 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub: L.o B
folio 91 Bak N.o 7

Recd 28 Mey 1834

220

Bonaire den 16e Mei 1834

N.o 77/53 Ik accuseer den ontvangst uwer Hoog Ed. Gestr missive gedagtekend 3 April ll: N.o 13 – 13/23 houdende uitnoodiging, om aan Uw Hoog Ed. Gestr: (al-,,vorens autorisatie te verleenen tot het doen bouwen van de twee afdakken in mijne Missive van den 24e Maart l.l: n.o 41/27 bedoeld) te doen toekomen eene opgave der daartoe wordende Materialen als mede eene opgave van verdere kosten daaraan te besteden, en daarop antwoordende moet ik Uw Hoog Ed. Gestr: berigten dat de daartoe vereischt wordende Materia-,,len zijn als volgt.

20 id.em/ with pine planken

40 latten

25 lb las ijzers Spijkers

2 ordinaire deur Sloten.

Voorts dat, daar er alhier de benoodigde Pannen, klei, kalk, zand en Steenen benevens Metselaar en Handlangers kunnen worden aan

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Ge-
zaghebber over de Kolonie Curaçao en on-
derhoorige Eilanden &c. &c. &c.

geschapt er gene verdere kosten daaraan zal worden besteed. —

Vertrouwende hiermede voldaan te hebben noem ik mij met hoogachting. —

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: D: W: Dienaar;

De kommandeur dezes voorz: Eilands

Claas Schotborgh

No. 75.

Ontvangen den 28 Mei 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Gereg.d Sub. La B
folio 91 Boek No. 7

Reed 28 Mey 1834

222

Bonaire den 24 Mei 1834

No. 78/54

Deze geleid mijne Verantwoordingstukken over het 1e Kwartaal dj. volgens Lijst. En daar ik mij door het Subiet overlyden van den Lands Chirurgijn P. A. Bergen buiten staat gesteld vind om UW Hoog Ed. Gestr. te doen toekomen de Verantwoording der door hem in bovengemelde tijdvak tak verbruikte Medicijnen, ben ik zoo vrij in stede daarvan, bij gem.e Stukken te voegen eene Proces Verbaal wegens Medicijnen, Instrumenten en andere Artikelen welken door de Twee door mij hiertoe benoemde Heeren aan den Chirurgijn J. M. Prince zijn overgeleverd ingevolge Inventaris door gezegde Heeren bij het overlyden van gem.e Chirurgijn Bergen opgemaakt. —

Ik heb de eere met alle hoogachting te zijn. —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

UW Hoog Ed. Gestr. Geh. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
en onderhorige Eilanden &c. &c. &c.

No. 70.

Ontvangen den 28 Mei 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 91. Bret. No. 7

Recd 28 Mey 1834 224

Bonaire den 26e Mei 1834

No. 81/55

Ik recuseer hierbij den ontvangst uwer HoogEd. Gestr: dispositien gedagteekend den 9e Mei d. j. No. 268 A&C/33, 268 B/34 als mede dat uwer HoogEd. Gestr: missive dd. 16e dezer No. 18 – 18/35 en op de laatste derzelve antwoordende dient in kennisgeving dat ik in de onmogelijkheid ben geweest om aan den Heer Evertsz, ingevolge uwe HoogEd. Gestr: aanschrijven, af te leveren vier halfsr: koeijen, door dien (ingevolge rapport van den Jagtmeester aan mij gedaan) dien Heer, alle de door hem opgejaagde halfw: koeijen, heeft afgekeurd als niet vet en groot genoeg te zijn. –

Voorts van deze gelegenheid nog gebruik makende breng ik ter kennis van uwe HoogEd. Gestr: dat in de Nederlandsche Goelet Aböna blykens inliggende Cedu door des zelfs Schipper Gabl. Museus geteekend voor Gouvernements rekening is geladen

Den HoogEd. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
en onderhoorige Eilanden &c. &c. &c.

225

Een lading kalk

Waarmede de Eer heb met hoogachting te Zyn

Hoogl.Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoogl.Ed. Gestr. Onderd. Dienaar
De Komm.s dezes Eilands

Claas Schotborgh

N° 77.

Ontvangen den 28 Mei 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub. L° B
folio 91 Boek N° 7

226

Ontvangen van het bestuur dezes eilands aan boord van mijn onderhebbende Bodem de Nederlandsche Golet Abeöna, om bij mijn aankomst te Curaçao aan het Gouvernement aldaar af te leveren Een lading Kalk

Hiervan drie eensluidende geteekend op Bonaire den 27 Mei 1834

G Nus Kus

Zeg Een lading Kalk

No. 16 - Aruba den 24e Mei 1834

Bylage Een

Ter voldoening aan Uw Hoog Ed. Gestr. dispositie van den 16e dezer No. 276/12 waarbij aan mij, na mededeeling van eenige aanmerkingen, gelast wordt om als nog, bij de eerste zich aanbiedende gelegenheid, pertinentelijk te berigten op de kwestien vervat in Uw Hoog Ed. Gestr. dispositie van den 5e dezer No. 265 heb ik de eer mijne missive van den 10e dezer nog met het geen volgt te amplieren.-

Bij de 2de Afdeeling van het dispositif van 's Gouvernements dispositie van den 30e Augustus 1824 zijn de artikels 7, 8, 9 & 10 als mede de artikels 11, 12 & 14 van het reglement van administratie & bestuur op dit eiland ~~dd~~ 31e December 1823 /: 30e Junij 1824:) opgeschort & geheel buiten werking gesteld en wordt is daarbij verklaard dat er geene privilegien ~~tot~~ de veeteelt zouden worden uitgereikt, maar, dat het houden van vee door ingezetenen, tot dat deswege anders zoude zijn bevolen, zoude geschieden op denzelfden voet als gebruikelijk was & toen plaats had.- Geen

Enkelde

Aan
Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

Enkelde ingezeten dezes eilands is dus voor,
zien met eene vergunning of privilegie
tot de Veeteelt.- Elk die beestialen bezit
heeft volgens oud gebruik het genot van
de publieke Weiden waarop de beestialen
vrij, onverhinderd mogen weiden.-
Naar het aloud gebruik en daarop gevolgde
verordeningen is het echter aan de ingezete,
nen niet veroorloofd in het Oost district
dat een onvrij oord is beestialen te teelen.-
Op den 16e February 1829 zijn de Heeren
Jan van der Biest, wijlen Pieter Lampe
bij mij geweest en hebben mij te kennen
gegeven dat eenige Schapen die zij bezaten
door ziekte, droogte in gevaar waren en
dat eene verandering van Weide dezelve
konde behouden; verzoekende om de
bedoelde Schapen voor een tijd te mogen
laten weiden aan de Oostpunt des ei,
lands op de plaats genaamd het Groot=
gat of de Salines.- Geene Zwarigheid
gevonden hebbende om het verzoek voor
een korten tijd toetestaan, zoo volgde mij,
ne toestemming daarop en wijle Pieter
Lampe verzocht mij een bewijs om aan den
opzigter van de Kommandeurs baai te
vertoonen

vertoonen, en gaf te gelijk te kennen dat,
daar hij met het toezigt over de Schapen
belast zoude zijn, of, toe naar dezelve
zoude moeten gaan zien, hij zich ook gaarne
zoude willen belasten, om, gedurende het
verblijf aldaar, ook toezigt te houden over
het strand, de bosschen.- Daarop werd
aan hen een document afgegeven gedag,
teekend den 16e Feb 1829. het welk ik
oordeelde noch aan Zegelregt noch aan
Emolument of leges onderhevig te zijn.-
Voormelde Pieter Lampe is op den 21e April
1829 en dus twee maanden, vijf dagen na
de afgifte van voormeld document door
een zijner slaven doodgeslagen.- Naar
den inhoud van het veelgemeld docu,
ment kon het, na die noodlottige ge,
beurtenis, aan niemand overgaan zonder
mijne speciale toestemming.- Niemand
heeft mij ooit om die toestemming
gevraagd en de Heer Jan van der Biest
die mede in het document geinteresseerd
was, heeft, na de dood van Pieter Lampe,
nooit eenige pretentie op hetzelve of op
het voorregt daaraan tijdelijk ver,
bonden

„bonden, aanspraak gemaakt, wetende
de redenen waarom, voorwaarde waar,
„onder hetzelve is verleend. – de redenen
hebben met de eerste regen na het uit,
„reiken van het document opgehouden
te bestaan, de permissie moest, lange,
„zien de voorwaarden van zelve vervallen
alhoewel de woorden "tot nadere order"
daarin voorkomen.–

In plaats van nu na de dood van Pieter
Lampe of wel na dat de droogte en ziekte
waren opgehouden de Schapen weder op
de publieke Weide te brengen zoo als de
belanghebbenden hadden moeten doen
heeft men een weg ingeslagen die ge,
„heel strydig is met het gebruik, de
verordeningen betrekkelyk de veeteelt
alhier.–

Het is nu bekend, eene menigte inge,
„zetenen alhier kunnen het getuigen..

1e. Dat sedert de dood van Pieter Lampe
geen Schapen meer in kudden op de
plaats genaamd het Groot gat of de
Salines gehouden zyn.

2e. Dat de Schapen in het Wild geraakt
of gelaten zyn blyven voorttelen,
Zich

Zich over het gantsche Oostdistrict heb,
„ben verspreid en tot zulk eene menigte
zyn aangegroeid dat de Opzigters, Guar,
„dianen zich verpligt bevonden van
daaromtrent Officiele kennisgeving
te doen.–

3e. Dat op onderscheidene punten in het
Oostdistrict koralen zyn gemaakt waar,
„in de Schapen (: die toen niet meer aan
de erfgenamen van wylen Pieter Lampe
alleen maar aan eene Compagnieschap
bestaande uit veele personen behoor,
„den:) gejaagd werden, wanneer dezelve
moesten worden gemerkt, verkocht of
tot andere einden worden gevangen.–

4e. Dat personen die Schapen van De,
„Wedw. Lampe kochten niet naar het Groot
gat gingen om dezelve te ontvangen, maar
naar de fontyn alwaar uit de Wilder,
„nissen een aantal beesten in eene ko,
„raal staande digt by des Opzigters huis
gejaagd werden, waaruit zy het gekocht
te getal koozen.– Twee honderd Schapen
die een ingezeten alhier in eens van De,
„Wedw. Lampe gekocht heeft, zyn op voorzeide
wyze op de fontyn geleverd geworden.–

5e.

5^den^ Dat door het gedurig Jagen dier Wilde
Schapen de Lands Ezels die Zich in die bos,
,den ophielden verwilderd zijn en zich
in de allerdigtste bosschen begeven hebben –
Uw Hoog Ed: Gestr: kan Zich overtuigd houden
dat de ongeregeldheden tot de uiterste
grenzen moeten geraakt zijn wanneer
de hoofd=Ambtenaar daarvan kennis krijgt –
Het geposeerde door Hend^k^ Lampe in zijn
rekwest dat met zijne moeder eene uit,
,zondering zoude gemaakt zijn en dat
aan andere vergund is om aan de Oost-
,punt Vee te houden is onwaar. —
De orders die bij missive ~~dd~~ 29^e^ Jany 1833
N° 5/1 dewelke ik de eer heb hierbij kopije,
,lijk overteleggen, aan de Opzigters, dis,
,trictmeesters onder welke laatste de
rekwestrant Hend^k^ Lampe Zelve be,
,hoort, daaromtrent gegeven zijn
luiden niet om "aan de wed^e^ Lampe"
maar" om aan alle ingezetenen die se,
,dert eenigen tijd Schapen in het wild
hoeden aantezeggen om hunne Schapen
te laten opjagen en ingevolge altoos
gebruik in kudden op de publieke
weide

weide te hoeden". –
Dat de wed^e^ Lampe, welligt anderen aan
die last nog niet geheel voldaan hebben
blijkt dat de Opzigter van de Kommand^r^
baaï mij drie dagen geleden gerapporteerd
heeft dat de Districtmeester Pieter Lampe
Zoon van de wed^e^ Lampe reeds twee malen
in deze maand een aantal wilde Schapen
heeft gejaagd van de plaats waarover
hij opzigter het toezigt voert, naar zijne
tuin liggende twee uren bewesten de
Kommand^r^ baaï, en dit zonder hem Op,
,zigter in het minst te kennen, dat ik
gisteren zijnde den 23^e^ dezer de voormelde
districtmeester daarover heb aangesproken –
Het is zeker moeijelijk om beesten die
verwilderd zijn geraakt te temmen
en in kudden te houden, maar de or,
,ders daartoe zijn toch reeds sedert den
29^e^ Jany 1833 gegeven. –
Op Uw Hoog Ed: Gestr: aanmerkingen
in de dispositie van den 16^e^ dezer maand
N° 276/12 neem ik met alle eerbied de
vrijheid het volgende te antwoorden. –
namentlijk op de 1^e^ afdeeling daarvan:
Dat de wetstrijdige handeling van

De wed^e^

De wed^e Pieter Lampe waarvan ik in mijne
van den 10: dezer N° 14 en in deze gehandeld
heb, begonnen is van het tijdstip dat zij
hare Schapen en die van anderen die zij
onder zich had in het Wild heeft laten
loopen en voorttelen, en niet van het tijd,
,stip dat zij last ontvangen heeft om
zich bij het aloud gebruik en de verorde,
,ningen omtrent de veeteelt te houden.–
De Wed^e Lampe had toch geene permis,
,sie om zich meester te maken van
een geheel district en zich aan het
hoofd te stellen van eene veeteelt in
het Wild, welkers geheele afschaffing
alle Goede ingezetenen die volgens al,
,oude gewoonte hun vee in kudden en
koralen houden zeikhalzend te gemoet
zien; daar hun vee dat bij toeval
eens afdwaalt en in het Wilde vee
geraakt nimmer weder te regt komt.–
Op de 2^e afdeeling der voorzeide dispositie
heb ik deeze aantemerken.
Dat de Fonteins de Kommand^s baai
sedert oude tijden aan het Komman,
,deurschap verbonden zijn geweest;
Zelfs

Zelfs hebben de Kommandeurs in vroegere
tijden aan de Kommand^s baai gewoond
en zich aldaar met akkerbouw en vee
teelt bezig gehouden.– In latere tijden
toen de bevolking aangegroeid en er
een dorp aan de paardebaai ontstaan
was, hebben de Kommandeurs zich der,
,waarts ter woon begeven, en de voor,
,melde plaatsen zijn sedert aan Opzig,
,ters opgedragen die niet door het land
onderhouden worden, en die wanneer
de Kommandeur de noodige kosten daar,
,toe dragen willen ten zijnen behoeve
land laten bebouwen, eenig vee aan,
,kweeken.– Uit het aangevoerde is
echter niet af te leiden dat de Kommand^r
het regt heeft om vergunningen tot de
veeteelt op die plaatsen te verleenen
en bij mijn verzoek bij missive ~~dd~~ 26:
April 1832 N° 11 aan Uw Hoog Ed^e Gestr:
gedaan heb ik bedoeld het obtineeren
van eene erfelijke vergunning en wel
om aangevoerde redenen.–
Ik heb mijne missive van den 10 dezer N° 14
geëindigd

geëindigd met te zeggen dat eene vergün-
-ning aan De wed^e Lampe om vee te houden
aan de Oostpunt dezes eilands het algemeen
belang der veebezitters alhier niet zoude
bevorderen. - De wed^e Lampe zoude immers
in dat geval de eenige geprivilegeerde
zijn, aangezien geen der ingezetenen met
eene privilegie of vergünning tot de
veeteelt voorzien is. -
Ik heb de eer gehad uw Hoog Edelgestr. in
dezes mijne vorige missive van den 10^e
dezer No. 14. te kennen te geven: -
1e Dat ik aan De wed^e Lampe geene
vergünning verleend heb om aan de
Oostpunt des eilands vee te teelen. -
2e Dat de wed^e Lampe op de tijdelijke
toelating aan wijlen haren man's de Heer
J. van der Biest verleend geen aanspraak
maken kan. -
3e Dat het document op den 16e feb 1829.
aan de Heer J. van der Biest's wijlen Pieter
Lampe afgegeven naar mijn gevoelen
niet aan het Zegelregt noch aan Emolü-
-ment of Leges onderhevig was. -
4e Dat met De wed^e Lampe hoegenaamd geene
uitzondering gemaakt is. - Dat zij, anderen

afgeweken

afgeweken zijnde van het gebruik, de ver-
-ordeningen omtrent de veeteelt, last gege-
-ven is aan allen om weder te rüg te komen
tot dat gebruik, die verordeningen, en
zich in het vervolg daaraan te houden. -

Ik heb de eer te zijn
De Kommand^t van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

N: 5/1

Aruba den 29e January 1833

Van de Opzigters en Guardianen
kennis bekomen hebbende dat de Scha-
-pen teelt *in het Wild* dewelke door
enkelde ingezetenen sedert eenigen
tijd bij Usurpatie gehouden wordt,
nadeelig wordt voor de algemeene be-
-langen der ingezetenen en voor 's Lands
teelt van Ezels alhier. — Zoo is het dat
de ondergeteekende het pligtmatig
oordeelt die ingezetenen die Schapen
in het Wild houden te doen waar-
-schouwen om de Schapen of ander Vee
die zij in het Wild bezitten te doen
opjagen en voortaan op de publieke
Weide in koralen bij hunne tuinen
te houden; zullende niet worden ge-
-doogd dat er door de ingezetenen bees-
-tialen in het Wild worden gehouden. —
De Opzigters Lourens Croes, F. J. van der
Biest als mede de district meesters
worden gelast deze ter kennisse te bren-
-gen van de ingezetenen die Schapen
in het Wild houden en op hunne

Verantwoordelijkheid

Aan
D. Heeren Ls. Croes, F. J. Van der Biest
Opzigters
D. Heeren Districtmeesters
op het eiland Aruba.

No. 78.
Ontvangen den 2 Febr. 1836
van den Commandeur van Aruba
Reg. Lib. L. B.
folio 79 Bal No. 1

Verantwoordelijkheid zullen zij hebben
te zorgen dat op de onvrije boeden geene
beestialen in het Wildt worden gehouden,
strekkende dit tot nadeel van 's Lands
ezelsteelt alhier.–

De Kommand.r van Aruba
(w.g.) J. F. W. Gravenhorst

Voor eensluidend afschrift
De Koloniale Schrijver
Corn.s Raven

Rec. 2 Juny 1834

235

N°. 17.

Aruba den 26e. Meij 1834

Ik heb de eer onder geleide dezes Uw HoogEdel Gestrenge ter Vernieu,wing integenden de Vervallene Zee,brief van de Nederl.e bark Leonora.—

De Kommand.t van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den HoogEd. Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao & Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

236

Ik heb de eer [illegible]

[illegible] ter [illegible]

[illegible]

[illegible] van de [illegible]

De [illegible] van [illegible]

J. F. W. [illegible]

Aan

Zijne Hoog Ed. Gestrenge Heer

Gouverneur over de Colonie

Curaçao en Onderhoorige Eilanden

[illegible]

No. 79
Ontvangen den 2 Junij 1834
Van den Commandeur
Van Aruba
Geregd. Sub L. A
folio 89 Boek No. 7.

Recd 2 Junij 1834

237

No. 18. Aruba den 26e Mei 1834

Ik heb de eer ter kennisse van
uw Hoog Ed. Gestr. te brengen dat op Gister,
,ren morgen voor mij is gecompareerd Gero,
,nimo Sillé Schipper van de Columbi,
,aansche golet Amable Maria.–

Denwelke verklaarde van Curaçao op
den 23e dezer te zijn vertrokken en bij des,
,zelfs arrivement alhier aan boord van
zijn voormeld Vaartuig te hebben ont,
,dekt een weggeloopen mulatto slaaf
genaamd Juliaan toebehoorende aan
Zekere Assencion Urtado Woonende op
Curaçao aan de Overzijde der haven;
Verzoekende gemelde Schipper, daar hij
eene reis naar Auxlajes moet doen, om
gemelde slaaf alhier te mogen overleveren–
De gemelde slaaf voor mij hebbende
doen Compareeren Verklaarde hij te zijn
slaaf van Assencion Urtado, Zich op
eene Clandestine Wijze aan boord van
voormeld Vaartuig te hebben ingescheept;

Waarop

Aan
Den Hoog Ed. Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c. &c. &c.

Waarop hij in verzekerde bewaring is
gesteld; de meesteres Asencion Urtado
van het geval bij missive is kennis gege-
ven met invitatie om over haar slaaf
te laten disponeren.—

De Kommand[t]. van Aruba
J. J. W. Gravenhorst

No 80.

Ontvangen den 2 Junij 1834
Van den Commandeur
Van Aruba
Gereg.d Sub L.a A
folio 89 Boek No 7

Recd 18 Junij 1834

239 123

No 19.

Aruba den 2.o Junij 1834

J No 344

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand Mei dezes Jaars, permitten ter goudwinning zijn Verleend.–

Ik heb de eer te zijn

De Kommand.r van Aruba

J. H. v. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Ed.n Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Bonaire & Aruba
&c &c &c

Nº 81.

Ontvangen den 18 Juny 1834
van den Kommandeur
van Aruba
Gereg.ᵈ Sub L.ᵉ A
folio 89 Boek Nº 7.

241

Lijst der afgegevene Permitten ter Goudwinning
Op het eiland Aruba, gedurende de maand Mei 1834

Nº	Namen
1	Jan Croes
2	Juan Hernandes
3	Pieter Croes H.ᵉ Z.ⁿ
4	Isaak Maduro
5	Fernando Gonzales
6	Juan Martines
7	Pieter Croes f.ᵉ Z.ⁿ
8	Benino Cayama
9	Stephanus Martes
10	José Payslaas
11	Lucas van Schonewolff
12	Dirk Paesch
13	Jose Los Santos Briceiño
14	Philip Leon
15	Benito Erman
16	Juan Leon
17	Amable Solagnier
18	Philipe
19	Andrias Henriqisez
20	Ambrosio Brete
21	Pieter Lampe
22	Juan Reyes
23	Juan Benito Beola
24	Antonio Beola
25	Jean Jean.ᵒ Tromp
26	Frans Gomes.

Afgesloten den 31ᵉ Mei 1834

De Kommand.ʳ van Aruba

J.F.C. Gravenhorst

242

N.° 30/6

Aruba den 10.e Juny 1834

De actens der afkondiging van de extracten uit het Aanteekenings-boek der huwelyken op dit eiland onder myne missives van den 4 April & 9 Mei ~~ll. N.o~~ 19/3 & 25/5 aan UwelEd. ingezonden, als nog niet ontvangen hebbende, zoo neem ik de vryheid UwelEd. by deze tot de afzen-ding daarvan indachtig te maken. –

Ik heb de eer te Zyn.

De Kommand.t van Aruba

J. F. v. Gravenhorst

Aan

Den WelEdele Heer

Koloniale Secretaris

te

Curaçao

No. 31/6

Aruba den 16 Juny 1834

De actens der afkondiging van de extracten uit het aanteekenings-boek der huwelijken op dit eiland onder mijne missives van den 4 April 3 & 9 Mei ll. No. 19/3, 25/5 aan UWelEd. ingezonden, als nog niet ontvangen hebbende, zoo neem ik de vrijheid UWelEd. bij deze tot de afzending daarvan indachtig te maken.

Ik heb de eer te zijn.

De Kommandant van Aruba

[illegible]

Aan
Den WelEdele Heer
Koloniale Secretaris
te
Curaçao

No. 82.
Ontvangen den 28 junij 1834
Van den Commandeur
Van Aruba
Geregd. Sub L°. A
folio 89 Boek No. 7.

244

No. 32/8

Aruba den 25e Junij 1834

De acte van afkondiging van het extract uit het Aanteekenings=boek der huwelijken op dit eiland, onder mijne missive van den 4e April ~~ll~~ No. 19/3 aan UWelEd. ingezonden, en bij missive ~~dd~~ 10e dezer No. 30/6 aangevraagd, als nog niet ontvangen zijnde; zoo neem ik nogmaals de vrijheid UWelEd. tot de afzending derzelve indachtig te maken.

Ik heb de eer te zijn

De Kommandt. van Aruba
J. H. N. Gravenhorst

Aan
Den WelEdele Heer
Koloniale Secretaris
te
Curaçao

245

N° 83.
Ontvangen den 25 Junij 1834
Van den Commandeur
Van ~~Aruba~~
Geregd. Sub Lᵃ. H
folio 89 Boek N° 7

246

Bonaire den 25 Junij 1834.–

N°. 83/2

Van deze gelegenheid gebruik makende neem ik allervriendelykst de vrijheid UwelEd. te verzoeken de opzending der acht en negentig Stuks Extracten uit het Register van het Burgerschap (voor welken in de Maand Junij des gepasseerden Jaars, aanvrage zijn gedaan, en welken op den 12ᵉ Julij daarop volgende met de Som van negen en dertig Gulden en Twintig Centen per Schipper Matthias Levij aan den toenmaligen Heer Secretaris toegezonden zijn) te bespoedigen, doordien ik dagelyks door de belanghebbenden daarvoor wordt aangemaand.–

Ik heb de Eer met achting te zijn

De Kommandeur des gem. Eilands
Claas Schotborgh

Den WelEd. Heer Jonkheer
J. J. Rammelman Elsevier Jr.
Koloniale Secretaris

No. 84
Ontvangen den 25 Junij 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Gereg.d Sub Lo. B
folio 91. Boek No. 7

Aanvraag in duplo voor diverse benodigdheden ten behoeve van
den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire als

1 Zes kleedsch Nederlandsche Vlag
1 Vlagge lijn ——— } ten behoeve van den dienst
200 Pinten Rum ———

50 lb Las yzer ———
50 lb Dubbele } Spijkers ———
50 lb Enkelde ——— } ter reparatie der kanos
125 voeten Yellow pine } Planken
125 dito With d.o }

100 Pinten Lamp olij ten behoeve van den dienst

1 Fros ordinaire Paarden Touwen dienende voor Ossen en Ezels
aan de Zout pannen Werkende

15 Ossen huiden tot Sambarkos voor de Slaven

Gedaan op Bonaire den 6e Mei 1834. —
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Recd 29 Junij 1834 249 146

Bonaire den 26 Junij 1834

No. 85/23 JN 374

Erkennende den ontvangst van uw Hoog Ed. Gestr. Dispositien gedagteekend 23 en 24e Mei ll. No. 288 A/36, 292 B/37 en 292 C/38 en op de Eerste derzelven antwoorden de dan ik Uw Hoog Ed. Gestr. kennis dragen dat ik daags na den ontvangst van gem: dispositien aan een en ieder alhier heb doen bekend maken, bereid te Zyn om voor Gouvernements rekening in ontvangst te nemen Zeker gras aan de rotsen groeyende à 7½ P. per pond en dat door mij bij deze gelegenheid in de Abona wordt afgezonden 1399 lb Netto van gem. gras in 25 vaten ingevolge bijgaande Proces verbaal & reçu van Schipper Gabl. Museu

Ik heb overigens de Eer met hoogachting te Zyn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 85

Ontvangen den 29 Junij 1834
Van den Commandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio Gl. Bock No. 7

251

Proçes Verbaal

Op Speciaal last van den Welld. Heer kommandeur dezes eilands, hebben wij ondergeteekendens ons, op heden den 26e Junij 1834 binnen het fort alhier vervoegd, ten einde het door Zyn Welld. aangekochtene en aan het Gouvernement afgezonden wordende Gras in ons bijzijn te doen nawegen. Dat bij naweging in ons bijzijn, wij hetzelve bevonden hebben als volgt

		Bruto	Tarra	Netto
Een vat	No. 1 houdende	67 lb	17 lb	50 lb
Een do.	2	65 do.	16 do.	49 do.
Een do.	3	72 do.	16 do.	56 do.
Een do.	4	71 do.	17 do.	54 do.
Een do.	5	72 do.	17 do.	55 do.
Een do.	6	71 do.	17 do.	54 do.
Een do.	7	68 do.	16 do.	52 do.
Een do.	8	63 do.	15 do.	48 do.
Een do.	9	74 do.	19 do.	55 do.
Een do.	10	80 do.	16 do.	64 do.
Een do.	11	70 do.	18 do.	52 do.
Een do.	12	77 do.	18 do.	59 do.
Een do.	13	74 do.	18 do.	56 do.
Een do.	14	76 do.	18 do.	58 do.
Een do.	15	81 do.	21 do.	60 do.
Een do.	16	75 do.	20 do.	55 do.
Een do.	17	73 do.	17 do.	56 do.
Een do.	18	72 do.	16 do.	56 do.
Een do.	19	81 do.	21 do.	60 do.
Een do.	20	78 do.	17 do.	61 do.
Een do.	21	77 do.	16 do.	61 do.
Een do.	22	83 do.	19 do.	64 do.
Een do.	23	71 do.	17 do.	54 do.
Een do.	24	70 do.	17 do.	53 do.
Een do.	25	76 do.	19 do.	57 do.
			Netto	1399 lb

Te Zamen uitmakende een duizend drie honderd negen en negentig Ponden Netto

Het Vorenstaande naar waarheid in ons bijzijn na gewogen en opgenomen Zijnde Tekenen Wij deze op Bonaire den 26e Junij 1834

C.A. Neuman
Kustw. Opziener

J.L. Vos Junior
Beed. Klerk

Recd 29 Junij 1834

252

Zie aanschrijving aan den Administrateur van Financien # 30 Junij 1834.

Bonaire den 26e Junij 1834.

No. 89/25

Deze geleid aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst alhier. —

Ik heb de eer met hoogachting te zijn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Onderd. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I.J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 86.

Ontvangen den 29 Junij 1834

Van den Komman-

deur Van Bonaire

Geregd. Sub Lo. B

folio 91 Boek No. 7

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigheden ten behoeve van den dienst op het onderhorig eiland Bonaire

Een Tros ordinaire Paarden Touwen doordien met de laatst gezonde-
ne Touwen (welken slecht gewerkt zijn) bereids gewerkt zijn en
er dagelijks met 36 à 40 Ezels en ook met ossen moeten ge-
werkt worden tot het Transporteeren van het Zout uit de oude pan
naar het Strand. —

25 Ponden Smeer dienende tot de ossen Karren. —

100 Hollandsche Spappen voor den aanstaanden Landbouw, dienende

12 Ledige Vaten, tot het aanmaken van Tobbens voor den dienst

50 Handbijlen voor den dienst bij het kappen van hout.

200 Pinten Rum ten behoeve der Werklieden aan de Zoutpannen

Gedaan op Bonaire den 26 Junij 1834

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Recd 29 Juny 1834

255

Bonaire den 26e Juny 1834

Beantw. [illegible] van den 2 July 1834 No

No. 90/26

Bij het laatste gedeelte der mijnen aan Uw Hoog Ed. Gestr. dd. 14 December ap. No. 246/136 betreffende het alhier ondernomene diefstal van Juan Nicolaas Martyn ben ik zoo vrij geweest Uw Hoog Ed. Gestr. te smeeken zoodanige maatregelen te beramen en mij dien mede te deelen, waardoor den verderen voortgang van dergelijke euveldaden ten strengste worde tegengegaan, dewijl het anders te duchten is dat (daar eenige dagen ja zelfs maanden gevangenis dezulken niet wederhouden noch afschrikken met roven en steelen voort te gaan) op het laatst noch het Gouvernement noch gene der Ingezetenen al hier, niet alleen geen voordeel der fokkerij van het vee zullen genieten maar zelfs volkomen daarvan beroofd zullen worden. Thans neem ik, met leedwezen, weder de vrijheid Uw Hoog Ed. Gestr. ter kennis te brengen, dat de dieverijen aan de huizen en aan het Vee van Particulieren (welken bijna dagelijks plaats heeft) als mede aan 's Lands vee, in het Bosch, op de Weide en in de Couralen dag aan dag toeneemt, gelijk Uw Hoog Ed. Gestr. uit het volgende blijken zal. (als)

In den nacht van den 3e April ll. heeft aan het Magazijntje van Jacoba Boekhout eene Braak plaatsgehad en is daaruit verscheidene Artikelen gestolen zonder dat men den dader heeft kunnen ontdekken

Op den 20e dezer is uit de Weide een kabriet behoorende aan den Ingezeten Wm

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

G: Delagarde gestolen door eenen Martien Ignancia die na overtuigd te zyn,
gestraft is met Twee dagen gevangenis

In den nacht van den 21.e dezer, is uit de kouraal van N: E: de Jongh, gestolen Een
Schaap zonder dat den dief ontdekt kon worden.

In dien Zelfden nacht is uit de Couraal van den 1.e Opzigter gestolen Een kabriet

op den 25.e dezes is mede in den Nacht uit 's lands Couraal gestolen drie Schapen

" " 26.e daaraanvolgende uit de kouraal van C: Boije Een kabriet. Zonder dat
~~men~~ gene der daders heeft kunnen uitvinden. behalven nog zoo velen dier Veesoorten
aan de Ingezetenen behorende, welken op de Weide gestolen, en door hun niet Zyn aan
gegeven geworden. Zoo dat het te duchten is, dat wanneer er geen meerdere kabrieten of
Schapen (van welken het overgeblevene getal zeer gering is) zullen zyn, Zij hun niet
ontzien zullen om 's lands Hoornvee in het wild loopende aan te vallen en te Steelen

En daar ik Gouvernements belangen steeds in het oog houde; zie ik mij genoodzaakt
Uw Hoog Ed: Gestr. Eerbiediglyk te verzoeken, dat de Straf ten opzigte het Steelen van x Scha-
pen bepaald bij Publicatie dd 18.e Mei 1824 Letter L, zoodanig moge veranderd worden
als dezelve eertijds alhier in gebruik was, namelyk, dat men zonder oogluiking aan den
gene die zich aan diefstal van eenig dier Veesoort had Schuldig gemaakt, alhier Zelve
tot afschrik van anderen, Zeker getal Tauwslagen liet toedienen; of dat anders Uw
Hoog Ed. Gestr. zoodanige maatregelen des aangaande gelieve te beramen en mij mede
te deelen als Uw Hoog Ed. Gestr. best zal oordeelen te behoren ten einde den

x Kabrieten en

256

verderen voortgang daarvan worde tegengegaan.

Permitteer mij inmiddels Uw Hoog Ed. Gestr. te verzekeren dat de ondervin-
-ding blyken heeft opgeleverd, dat de Schande en Vrees voor lijfstraf ter dier tijd, wel
hebben bijgedragen om, zoo wel het Gouvernement als de Ingezetenen, groote voor-
-deelen den fokkerij dier veesoorten te doen genieten, Terwijl daarentegen eenen
dief mogelyk reeds 50 of meerdere kabrieten of Schapen gestolen hebbende en
alleen bij het Steelen der laatste betrapt wordende, geen vrees zal hebben om
dagen gevangen te zitten en daarna weder met zyne dieverijen zoodanig vo-
te gaan dat men hem nimmer op de daad zal kunnen betrappen. –

Vertrouwende dat Uw Hoog Ed. Gestr. hierop regard nemende, dienvolgens zooda-
-nige maatregelen zal gelieven te nemen en mij mede te deelen als Uw Hoog Ed.
Gestr. best zal oordeelen te behooren. In dat Vertrouwen heb ik de Eere mij met
hoogachting te noemen. –

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr. onderd. Dienaar;
De Kommandeur des voormelden Eilands.

Claas Schotborgh

Ontvangen den 29 Junij 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub. L^o B
folio 91 Boek N° 7

N° 20.

Aruba den 27^e Junij 1834

Bij mijne missive van den 26^e Meij ll
N° 17 heb ik de eer gehad uw Hoog Ed Gestr
ter vernieuwing intezenden de vervallene
Zeebrief van de Nederlandsche bark Leonora,
en daar er als nog geene nieuwe Zeebrief
voor gemelde vaartuig alhier is ontvangen,
Zoo neem ik de vrijheid uw Hoog Ed Gestr
bij deze daarvan kennis te geven.—

Ik heb de eer te Zijn

De Kommand^r van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Onderhoorige Eilanden
&c &c &c

258

N°. 88.

Ontvangen den 30 junij 1834
Van den Commandeur
Van Aruba
Gereg^d. Sub L^a. A
Folio 89. Boek A^o 7.

Recd 29 Juny 1834

259

Bonaire den 26 Junij 1834

N°. 86/24

L N°. 381

Daar zich thans deze gelegenheid aanbied, kan ik niet nalaten mij daar van te bedienen om aan Uw Hoogl^d. Gestr: kennis te geven dat ik op den 31^e Mei ll: ingevolge uw Hoogl^d. Gestr: authorisatie bij Dispositie ~~dd~~ 9^e Mei ll: N° 268 A^o 6/33 het ander Boot van de Verongelukte Americaansche Brik Mentor/ welk door de Ingezetenen ver in Zee drijvende was gevonden, bemagtigd en aangebragt,/ publiek heb doen Verkoopen. En daar hetzelve met 2 Riemen voor de Som van f 58„00 (ver beneden derzelver waarde)/ zoude zijn Verkocht geworden, ben ik zoo vrij ge„ weest hetzelve voor Gouvernements rekening voor dien prijs in te houden, dewijl het Gouvernement gene kano zelfs, welk alhier tot het inschepen van Zout gebruikt kan worden voor dien prijs zal kunnen bekomen, temeer daar de gezegde Boot bijkans nieuw is. Voorts geef ik Uw Hoogl^d. Gestr: nog kennis dat ik uit het be„ drag van boven gem^d. Som van f 58„00 het 1/3 deel Salvatie loon ter Somme van f 19„33 aan de Belanghebbenden heb uitbetaald. En dat mede door mij, voor drie dagen arbeidsloon van acht Mannen à 50^c per dag tot het rondroeijen en op brengen van gem^d. Boot en voor 2 kannen Rum voor denzelven is betaald de Som van dertien Gulden Twee en vijftig Centen. In het Vertrouwen dat mijne

Den Hoogl^d. Gestr: Heer Jonkheer
M^r. I: I: Rammelman Elsevier Ge„
zaghebber over de Kolonie Curaçao Bo„
naire en Aruba &c^a. &c^a. &c^a.

260

verrigtingen in deze Uw Hoog Ed: Gestr: goedkeuring zal wegdragen heb ik de Eere mij met alle eerbied en hoogachting te ondersehrijven

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar;
De kommandeur dezes Eilands.
Claas Schotborgh

N.o 89.

Ontvangen den 29 juny 1834
vanden Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L.a B.
folio 91. Boek N.o 2/.

Ontvangene Brieven
van
Bonaire en Aruba.
voor de maanden July
en Augustus 1834.—
van
N° ~~89~~ 90 tot N° 110.

261

No. 21

Aruba den 1e July 1834.

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand Juny dezes Jaars permitten ter Goudwinning zijn verleend.–

Ik heb de eer te zijn

De Kommand.t van Aruba

S.F.W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Edel Gestrenge Heer

Gezaghebber over de Kolonie

Curaçao en onderhoorige Eilanden

HEG.e HE.e HE.

No. 90.
Ontvangen den 8 julij 1834
Van den Kommandant
Van Aruba
Gereg^d. Sub L^o. A
folio 89. Boek No. 7.

Lijst der afgegevene Permitten ter Goudwinning
op het eiland Aruba gedurende de maand Junij 1834

No.	Namen
1	Nicolaas Ras
2	Isaak Geerman
3	Rasje Ras
4	Marten Ras
5	Johannes Martes
6	Nicolaas Curiel
7	Simon Wever
8	Anth^o. Yarzagaraij
9	Amable Solagoriar
10	Jan Willem Suares
11	Jose Suares
12	Consti^n. Suares
13	Guillermo Carlos
14	Hend^k. Kock
15	J. H. Specht
16	J. H. Henriquesz
17	B. D. Kock
18	Johannes Poppe
19	Bisente Johannes
20	Christ^n. Boom
21	Jan H^s. Kock
22	Pieter Croeze
23	Isaak Maduro
24	Fernando.
25	Willem Geerman
26	Benino Cayama
27	Nicolaas Pappa
28	Manuel Beterian
29	W^m. Werleman
30	Joh^s. Werleman
31	Paulus Werleman
32	Christoffel Dirkez
33	Jacobus Croeze Hz.
34	Joh^s. Kelly
35	Johannes Henriquez
36	Lourens Bochhoudt
37	Pieter Kelly

Vervolg

Lies Vervolg!!!

No.	Namen
38	Lorenzo Everts
39	Pieter Tromp
40	Nicolaas Ras
41	Philis
42	Martes
43	Mathias Bautista
44	Pedro Macho
45	Jose Acevedo
46	Manuel Kreeft
47	Jose los Reyes
48	Philip Leon
49	Joh. Geerman

Afgesloten op Aruba den 30. Juny 1834

De Kommand. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Recd 8 July 1834

265

N° 22

Aruba den 4e July 1834

Deze is dienende om UweHoogEd.
Gestr. te Verwittigen dat de Zeebrief
van de Nederlandsche bark Leonora
dewelke onder geleide van UweHoogEd.
Gestr. Missive van den 28e Juny ll N° 3—8/15
alhier is ontvangen; op heden aan de
belanghebbende is uitgereikt.—

Ik heb de eer te Zijn

De Kommandr. van Aruba

J. F. W. 's Gravenhorst

Aan
Den HoogEdel Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, & onderhoorige Eilanden
&c &c &c

266

~~N° 91~~

Ontvangen den 8 julij 1834
Van den Commandeur
Van Aruba
Geregd. Sub Lo. A
folio 89. Boek No. 7.

Recd. 9 July 1834

267

Bonaire den 3e. Julij 1834.

Zie missive aan den Administrateur
van Financiën. dd 9 July 1834.

N°. 91/60

Deze geleid aanvraag in dupli voor benoodigde
Colletten ten behoeve der Slaven alhier.

Ik heb de Eer met Hoogachting te Zijn. –

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Scholtborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier, Gezag
hebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

No 92.

Ontvangen den 9 Julij 1834

van den Kommandeur

van Bonaire

Genegd. Sub Lo. B

folio 91 Boek No 7.

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoeve der Slaven op het onderhoorig Eiland Bonaire

3314 Ellen Colletten ten behoeve der Slaven, Zynde dit voor hun tegoed hebbende kleeding Stukken over de Eerste Zes Maanden dezes Jaars.

Gedaan op Bonaire den 3 Julij 1834.–

De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

270

J. N. 405

Bonaire den 12 July 1834. —

No. 93/61

Deze geld aanvraag in duplo voor de Som van Twee duizend Guldens buiten de geaccordeerde f 4000.00 Maarvanal, „leenlyk Twee duizend ontvangen Zyn, Strekkende dezelven Zoo ter bestrijding der Kosten aan de Zoutpannen als ~~tot dat~~ ter aankoop van Gras &c.a. Met Eerbiedig Verzoek dat Uw Hoog Ed. Gestr. den Heer Administrateur der finançien Authoriseere om deze geld Sommen, mij ten Spoedigsten te doen toekomen, ten einde alle Vertragingen aan de Werkzaamheden, welken bij gebrek daarvan Zouden kunnen ontstaan, Voortekomen. —

Ik heb de Eere met hoogachting te Zyn. ——

Hoogl.d Gestr: Heer!

Uw Hoogl.d Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezer Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c.: &c.: &c.

N° 93.

Ontvangen den 12 July 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lr. B
folio 91 Brief N° 7

272

Aanvraag in duplo voor de volgende ten behoeve
van den dienst alhier. —
2000 Guldens strekkende zoo ter bestrijding
der kosten aan de Zoutpannen als dat ter aan
koop van Gras &C°.

Gedaan op Bonaire den 12 July 1834. —
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Recd 23 July 1834

293

Bonaire den 18:e July 1834

N:o 75/62

Erkennende den ontvangst van uw Hoog Ed:t Gestr: missive dd:o 1 July d.j. N:o 19 = 19/39 geleidende Twee Exemplaren eener Aankondiging betrekkelijk de Viering van den 29:e dezer maand zijnde den dag waarop voor twee Eeuwen, voor het eerst de Nederlandsche vlag in deze Kolonie is ontrold en geplant, geef ik uw Hoog Ed:t Gestr: kennis dat op den 15 dezer daaraan publiciteit is gegeven

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed:t Gestr: onderdanige Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed:t Gestr: Heer Jonkheer
M:r J: I: Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c:a &c:a &c:a

274

No. 94
Ontvangen den 23 July 1834
Van den Komman-
deur Van Bonaire
Geregd. Sub. Lt. B
folio 91 Boek No. 7

Recd 23 July 1834

275

Bonaire den 18 Julij 1834

No. 96/63

Bekennende den ontvangst van Uw Hoog Ed. Gestr. Missive dd. 10e. dezer No. 22 – 22/43 geleidende eene Dispositie ter uitreiking aan Domingo Kittel Marchena, En dat van den 10 dezer No. 23 – 28/44 als mede Uw Hoog Ed. Gestr. Dispositie gedagteekend 1e. Julij ij: No. 381/40. En op de eerstgenoemde Missive antwoordende, breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed. Gestrenge; dat bovengenoemde Dispositie aan Domingo Kittel Marchena als nog niet is uitgereikt doordien hij even vóór den ontvangst van dezelve van hier naar Curaçao is gezeild. –

Ik heb de Eere met Hoogachting te Zijn. –

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Geh. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 95.

Ontvangen den 23 Julij
1834

Van den Kommandeur
van Bonaire
Gerega. Sub Lr. B
folio 91 Boek No. 7.

Recd 23 July 1834 277

Bonaire den 21e Julij 1834

No. 97/64

Ik accuseer den ontvangst Uwer Hoog Ed. Gestr. missive dd. 2e en 9 dezer No. 20 – 20/41, 21 – 21/42 en op de laatste derzelven antwoorden de geef ik Uw Hoog Ed. Gestr. kennis dat de Landsslaaf zynde de zwarte jonge genaamd Tatat, door de wandeling gend. Johannis wordt afgezonden per de Nederlandsche Goelet Aurora gevoerd door Schipper Ph. F. de Haseth. —

Ik heb de Eer met eerbied te zyn. —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Dw. Dienaar

De Kommr. dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 96.
Ontvangen den 23 Julij
1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 91. Boek No 7

Recd 23 July 1834

279

Bonaire den 21e. July 1834

No. 100/65

Door middel dezer breng ik ter kennis van uw HoogEd. Gestr.
dat ik van Schipper J. J. Debrot voerende de Nederlandsche Golet
genaamd Grand Canal tegen reçu ontvangen heb de Som van Twee
Duizend Guldens door den Heer Koloniale ontvanger tot Subsidie
der kas alhier opgezonden

Met de verzekering van hoogachting heb ik de Eer te Zijn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur der boven. Eilanden

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezag
hebber over de Kolonie Curaçao Bonaire &
Aruba &c. &c. &c.

No. 97.
Ontvangen den 23 Julij 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 91 Boek No. 7.

Recd 23 July 1834

281

Bonaire den 22e. Julij 1834

No. 101/66

Door dezen geef ik Uw HoogEd: Gestr. kennis der inscheeping en afzending eener lading Brandhout, voor Gouvernements rekening, in de Nederlandsche Goleт Aurora blijkens inliggende recu door derzelver Schipper Ph: F. de Hazeth geteekend.

Ik heb overigens de Eere met hoogachting mij te noemen.

HoogEd: Gestr: Heer!

Uw HoogEd: Gestr. onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezer Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier &c.
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bo-
-naire & Aruba &c. &c. &c.

No. 98.
Ontvangen den 23 July 1834
van den Kommandeur
van Bonaire
Gereg.d Sub L.o B
folio 91 Boek No. 7.

283

Ontvangen van het Bestuur dezes eilands aan boord van mijn onderhebbende
Boden de Nederlandsche Golet Aurora, om bij mijn aankomst te Curaçao aan
het Gouvernement aldaar af te leveren:
Een lading Brandhout
Hiervan drie eensluidende geteekend op Bonaire den 22 July 1834
Philip F. de Maseth

Recd 4 Aug 1834

284

Bonaire den 4e. Augustus 1834.–

No. 103/67

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw HoogEd. Gestr. dat ik de vrijheid heb genomen, aan den opzigter bij de werkzaamheden der Zoutpannen, die Zeer Ziek is, te permitteeren om / na dat door hem is gezorgd dat de werkzaamheden aan de Pannen niet lijde, maar voortgang hebbe / met de Nederlandsche Golet Gijsbertha gevoerd door Schipper C. B. Debrot, ter herkrijging zijner gezondheid een reisje naar Curaçao te doen. –

En daar de Lands Slavin Frederika Janga haar reeds voor lange en na weder, bij mij vervoegd heeft met verzoek haar te permitteeren om hare familie te Curaçao te gaan zien, met belofte van met eerst op

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire, Aruba &c. &c. &c.

komende gelegenheid weder herwaards te Zullen retourne-
„ren; heb ik geen Zwarigheid gemaakt (te meer daar den op-
„Zigter der Zoutpanne, afkomt) haar en hare dochtertje
Plantina Zynde een Zuigeling Zulks toetestaan. Inhet
Vertrouwen dat, Uw Hoogld: de noodZakelykheid waar
in ik was om tot deze stappen, overtegaan inZiende,
myne genomene Vryheid ten beste Zal gelieven te duiden
heb ik de eere met verZekering van hoogachting te
Zyn

Hoogld: Gestr: Heer!

Uw Hoogld: Gestr: onderd: Dienaar,
De Komm[t]: dezer Eilands
Claas Schotborgh

No. 99.

Ontvangen den 4 Augs. 1834
van den Commd. van Bonaire
Geregd. Secr. Lo. B
folio 51 Boek No. 7.

Reed, 8 Aug 1834

286

Bonaire den 6e. Augustus 1834

No. 104/68

Daar de alhier op den 5e. December l.l. ontvange-
ne 12 Bladen, allen door den President van den Raad van Civile
en Criminele Justitie gewaarmerkt, om gedurende den loop
dezes Jaars te dienen voor Twee afzonderlijke Registers van
overlyden op dit Eiland, reeds zijn vol geschreven; Zoo neem ik
de vrijheid UweHoogEd. Gestr. te verzoeken mij per eene eerste ge-
legenheid eenige Bladen daarvan te doen bekomen, ten einde
het zelve aan de bereids vol geschreven zijnde Bladen te kun-
nen annexeeren —

Ik heb de eer met hoogachting te zijn

HoogEd. Gestr. Heer!

UweHoogEd. Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh Cz.

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cura-
cao Bonaire en Aruba &c. &c.
&c.

No. 100
Ontvan den 8. Augustus 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Gereg.e Sub L.a B
Folio 91. Bost. No. 7.

Recd 11 Aug. 1834

288

No. 23-

Aruba den 1e Aug.t 1834

I No. 441

Deze is strekkende ten geleide van de naamlyst der personen aan de, welke over de maand July dezes jaars permitten ter Goudwinning zyn verleend.

Ik heb de eer te zyn
De Kommand.r van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoogedele Gestrengen Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, onderhoorige Eilanden
HG HG HG

289

No 101

Ontvangen den 11 Aug. 1834
van den Kommandeur van Aruba
Geregd. Inb. L. B.
folio 98 Brek No 7

290

Lijst der afgegevene Permitten ter Goudwinning op het eiland Aruba, gedurende de maand July 1834

No.	Namen
1	Pieter Lampe
2	Michiel German
3	Juan Reijes
4	Willem Kelly
5	Pedro Kock
6	Johannes van Eman
7	Jacobus Croeze
8	Stephanus Martes
9	Jacobus Henriq
10	Nicolaas Castro
11	Pedro Paula
12	Caspar Kock
13	Juan Leon
14	Anth. Thomas
15	Louis Meinhardt
16	Michel Schagner
17	Guill.o Martis
18	S. Paesez
19	Matth. Maduro
20	Jan Hk Specht
21	Guill.o Carlos
22	Anth. Silvester
23	Const. Juans
24	S. Suares
25	B. Specht
26	B. D. Kock
27	Hend.s Kock
28	Joh. Poppe
29	J. W. Juans
30	G. Evertsz
31	N. Curiel
32	Joh. Martes
33	Jan Werleman

Vewoly

Nº	Namen
34	Amable Solagnier
35	Ramon Solagnier
36	Ambrosio Breto
37	Johannes Hanz Raven
38	Cornelis Raven Jr.
39	Banard Madero
40	Michel Gulaber

Afgesloten op Aruba den 31e Julij 1834

De Kommandr. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Rec, d 11 Aug. 1834 292

J H 439

Bonaire den 9e Augustus 1834

No. 106/69

Deze dient UwHoogEd. Gestr. kennis te geven dat op heden per de Nederlandsche Golet Aleona, voor Gouvernements reke-ning wordt afgezonden 9149 Ponden Netto Gras of Mos in Zeven-tien Vaten gemerkt N.o 1 a 17 ingevolge inliggende Proces Verbaal en reçu van Schipper Gabriël Muskees, en dat de Vracht voor dezelven à 30 c per Vat alhier is betaald. —

Ik heb de eere met hoogachting te zijn

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

293

Proces Verbaal.

Op Speciaal last van den Weled: Heer Kommandeur dezes Eilands hebben wij ondergeteekenden ons op heden den 9:de Augustus 1834 binnen het fort alhier vervoegd, ten einde het door zyn Weled:. aangekochtene en aan het Gouvernement afgezonden wordende Gras of Mos in ons byzijn te doen nawegen. — Dat by naweging in ons byzijn wij hetzelve bevonden hebben als volgt

Een vat	N:o 1	Weg: Bruto	66½ ℔	Tarra 16 ponden	Netto 50½ ℔
Een d:o	" 2 "	"	64	" ...... " 19	" ...... " 45 "
Een d:o	" 3 "	"	71	" ...... " 17	" ...... " 54 "
Een d:o	" 4 "	"	65	" ...... " 18	" ...... " 47 "
Een d:o	" 5 "	"	71	" ...... " 18	" ...... " 53 "
Een d:o	" 6 "	"	74	" ...... " 17	" ...... " 57 "
Een d:o	" 7 "	"	67	" ...... " 17	" ...... " 50 "
Een d:o	" 8 "	"	73	" ...... " 15	" ...... " 58 "
Een d:o	" 9 "	"	77	" ...... " 19	" ...... " 58 "
Een d:o	" 10 "	"	75	" ...... " 16	" ...... " 59 "
Een d:o	" 11 "	"	81	" ...... " 20	" ...... " 61 "
Een d:o	" 12 "	"	66	" ...... " 16	" ...... " 50 "
Een d:o	" 13 "	"	79	" ...... " 17	" ...... " 62 "
Een d:o	" 14 "	"	82	" ...... " 18	" ...... " 64 "
Een d:o	" 15 "	"	79	" ...... " 19	" ...... " 60 "
Een d:o	" 16 "	"	81	" ...... " 19	" ...... " 62 "
Een d:o	" 17 "	"	78	" ...... " 19	" ...... " 59 "

Te zamen uitmakende Netto ...... 949½ ℔

Het bovenstaande naar waarheid in ons byzijn gewogen en door ons opgenomen zynde Teekenen wij deze op Bonaire den 9:de Augustus 1834

C. Neuman
Luitt. Opzigter

J. L. Vos Junior
Belt. Klerk

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands, aan Boord van mijn onderhebbende Bodem de Nederlandsche Goelet Abeöna, om bij mijn aankomst te Curaçao aan het Gouvernement aldaar afteleveren - Zeventien Vaten Gras of Mos gemt. No. 1 a 17. —

Hier van drie eensluidende geteekend op Bonaire den 9e Augustus 1834.

Zegge 17 Vaten Gras gemt. No. 1 a 17

G. Markus

~~No~~ 102.

Ontvangen den 11 Aug 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Gereg.d Sub L.a B
folio 91. Boek No 7.

Reçd 11 Aug 1834

294

Bonaire den 9 Augustus 1834

No 108/70

Den Lands Chirurgijn mij in handen gesteld hebben de aanvrage in duplo voor benodigde Medicijnen &c.a ten behoeve van den dienst in het Hospitaal, ben ik zoo vrij Uw Hoogl.d Gestr. deze hier inte Sluiten

Ik heb de Eere met verzekering van hoogachting mij te noemen

Hoogl.d Gestr. Heer!

Uw Hoogl.d Gestr. Onderd. Dienaar
De Komm.r dezer Eilands
Claas Schotborgh Lz

Den Hoogl.d Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c.a &c.a &c.a

No. 103.

Ontvangen den 11 Aug. 1834
van den Commdt. van Bonaire
Geregd. Lub Lo. B
Folio 91. Boek No. 7

296

Supletie Aanvraag voor onderstaande benoodigde Medicijnen en andere Artikelen ten behoeve der Lands "Slaven, Ambtenaren en Hospitaal te Bonaire. — als:

	lb.	Onc.	Dr.
Radx. Althaeae	3.	"	"
Pulv: radx. Althaeae	1.	6.	"
— — Liquirit.	1.	"	"
Radx. Liquirit.	2.	"	"
— Gentian	1.	"	"
Lign: quassiae	1.	"	"
Cortx. Peruvianus	2.	"	"
Pulv: radx. jalappae	1.	"	"
Manna	2	"	"
Sal Epsom	6	"	"
Flor: sambuci	1.	6.	"
Pulv: sem: Santonici	1.	"	"
Ol: tanaceti	"	4.	"
— menthae pp.	"	1.	"
— cinamomi	"	1.	"
— succini	"	1.	"
Alumen ustum	"	4.	"
Sem: lini	3.	"	"
Liq. anod: min: Hoffm:	1.	"	"
Pulv: radx. Rhei	1.	"	"
Cremortart.	2.	"	"
Sachar: Saturni:	"	8.	"
Tinct: myrrhae	"	8	"
Magnes: Albae	"	8.	"
Ammoni: liquidae	"	8.	"
Sem: coriandr:	1.	"	"
alum: crudum	"	4.	"
Spir: camphor:	"	3.	"

	Lb.	Onc.	Dr.
Ungt. Althaeae	2.	"	"
— Mercuriale	2.	"	"
— Thymeleum	"	8.	"
Empl. vesicatorii	1.	"	"
— aromatici	1.	"	"
— hyosciami	1.	"	"
Rijst	25.		
Gort	25.		
Arrowroot	2.		

Drie regtsche Breukbanden.
Drie linksche d: — dito
Een dubbelde d. — d.
Twee Klisteerspuiten.
Een kopinstrument.
Drie bougies van gum Elastiek.

Bonaire den 7 Augustus 1834.

J. M. Prince
Lands Chir:

Gezien op dato utsupra
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

297

Bonaire den 10 Augustus 1834

No. 109/71

Den ontvangst erkennende van Uw Hoog Ed: Gestr: Dispositien dd: 14 en 22 July d.j: No. 405/45 en 415/46 alsmede dat uwer Hoog Ed. Gestr. missive gedagteekend 31 July d.j: No. 24 - 24/47 dient ter beantwoording der laatste dat de Lands Slaaf Guljermo alhier met de Nederlandsche Goelet Eensgezindheid is aangekomen, en door mij aan het werk is besteld. — Voorts geef ik Uw Hoog Ed. Gestr: nog kennis dat ik de Twee afdakken bij mijne Missive dd 14 maart d.j. No. 41/24 bedoeld, te Zamen lang 22 voeten en breed 14 voeten, buiten eenige andere kosten dan dat bij de mijne aan Uw Hoog Ed. Gestr. in dato 16e. Mei ll: No. 77/53, heb doen Bouwen en dat dezelven bereids voltooid zijn. — In het vertrouwen dat mijne verrigting in dit geval Uw Hoog Ed. Gestr. goedkeuring zal wegdragen heb ik de Eere mij met hoogachting te noemen

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 104.
Ontvangen den 19e Augustus
1834.
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Gereg: Sub Lt. B
folio 91. Boek A 7.

299

Bonaire den 22e Augustus 1834

No. 111/72

Daar den opzigter der Zoutpannen mij verklaard heeft zich weder ziek
te bevinden (waarschijnlijk door zich te vroeg bloot te stellen bij de Werkzaamhe,
,,den) zoo dat hij volstrekt geen kans zag om alhier door Geneeskundige behan
,,deling te herstellen, mij derhalven verzocht heeft hem te permitteeren een reisje
naar Curaçao te doen tot het bekomen zijner gezondheid, heb ik, te meer de
,,wijl door gem: opzigter is gezorgd geworden dat de Werkzaamheden aan de
Pannen niet lijde maar behoorlijk voortgang hebbe, de vrijheid genomen
hem zijn verzoek toe te staan. In het vertrouwen dat Uw Hoogl^d^. Gestr deze
mijne genomene vrijheid wel zal gelieven ten beste te duiden heb ik de Eer
met hoogachting mij te noemen. —

Hoog Ed: Gestr Heer!

Uw Hoogld: Gestr D: W Dienaar;
De Kommt. van bovengem: Eiland

Claas Schotborgh

Den Hoogld: Gestr Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &ca. &ca. &ca.

No. 115
Cartagena 22 Agosto
1824
Don Francisco
Vic Cancio
Corresp. Deld. Jo.
Folio 11 Decb. 4

~~No~~ 105.
Ontvangen den 22 Augustus
1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L. B
folio 91. Boek No 7.

301

JW 464

Bonaire den 22e Augustus 1834

No 112/73

Erkennende den ontvangst uwer HoogEd. Gestr. Missive gedagtekend den 8e dezer No 25 – 25/48 houdende Authorisatie tot de aflevering aan Schipper L: de Haseth voerende de Nederlandsche Golet genaamd Gouverneur Generaal Baron van Heeckeren, van eene lading Zout voor het Gouvernement Generaal te Surinamen ben ik zoo vrij Uw HoogEd. Gestr. in te sluiten recu van evengemelde schipper voor vijf honderd en Zestig valen Zout in zijne opgenoemde Golet gescheept. —

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te zijn

HoogEd: Gestr: Heer!

Uw HoogEd. Gestr: onderd: Dienaar,
De Kommandeur van bovengem: Eiland

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

302

No. 106.

Ontvangen den 22 Aug:
1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd Sub LB
folio 91: Boek No. 7.

303

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands voor rekening van het Gouverne
ment te Curaçao, ter overvoering naar de Kolonie Surinamen en ter aflevering
aan het Gouvernement Generaal aldaar, aan boord van mijn onderhebbende Bo„
dem de Nederlandsche Golet Gouverneur Generaal Baron van Heeckeren
Vijf honderd en Zestig Vaten Zout
Hiervan Vijf eensluidende geteekend op Bonaire den 20e Augustus 1834

Zegge 560 Vaten Zout

Per order van den Schipper.
C. M. Gaënte

304

Bonaire den 22 Augustus 1834

No 464

No. 113/74.—

Door dezen breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed: Gestr: dat ik op den 18e dezer aan Kapt. Fisher voerende de Amerikaansche Brik Cabinet heb verkocht en geleverd, Een duizend Een honderd Vijf en Zeventig Vaten Zout à 1¼ f per Vat ten bedrage der Som van Een Duizend Vier honderd acht en Zestig Gulden en Vijf en Zeventig Centen, Welke Som door mij ontvangen is in 27 Gouden Dubloenen en de rest in Bankbiljetten en kleingeld. Voorts doe ik Uw Hoogedo: Gestr: nog kennis dragen dat blijkens inliggende recu, de gem.: 27 Gouden Dubloenen met de Heer J. Ph. Evertsz wordt afgezonden; en dat ik de Vrijheid heb genomen om de Bankbiljetten en kleingeld onder mij te houden ter bestrijding der kosten tot aankoop van Gras &c. In het vertrouwen dat deze mijne genomene Vrijheid bij Uw Hoogedo: Gestr: ten beste zal worden geduid, ben ik ootmoedig verzoekende Uw Hoogedo: Gestr: gunstige Dispositie op de aanvraag door mij in dato 12 July l.l. gedaan voor eene Subsidie van Twee duizend Guldens — Terwijl ik overi-gens

Den Hoogedo: Gestr: Heer Jonkheer Mr. I. J. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

gens de Eere heb met alle onderdanigheid en hoogachting mij te onder

schrijven: —

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: D: W: Dienaar

De Kommandeur dezes Eilands;

Claas Schotborgh

N° 107.

Ontvangen den 22 Augustus
1834

Van den Kommandeur
van Bonaire en
Geregd. Sub L° B
folio 91 Boek N° 7.

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands om hetzelve bij mijn aankomst te Curaçao aan het Gouvernement aldaar af te leveren
Zeven en Twintig Gouden Dubloenen. —

Hier van drie Eensluidende geteekend op Bonaire den 22e Augustus 1834

Zegge 27 Gouden Dubloenen

Joh.. J. Evertsz

307

Bonaire den 22e Augustus 1834

No. 114/75

Ik ben zoo vrij uw Hoogld: Gestr: ingesloten te doen toekomen
zeeu van Schipper Gabriël Muskus voor 150 Vaten Zout en 4 Volwassene
Hoornbeesten, op authorisatie van den Heer Administrateur der financien bij
Missive dd 15 dezer No. 188/11 voor Gouvernements rekening in de Neder
„landsche Goelet Aeöna geschcept en heb overigens de Eer met de Verzeke
ring van hoogachting mij te noemen.

Hoogrd: Gestr: Heer!

Uw Hoogld: Gestr: onderd: Dienaar,
De Komm: van bovengend: Eiland,
Claas Schotborgh

Den Hoogld: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier, Ge
„zaghebber over de Kolonie Curaçao Bo
naire en Aruba &c. &c. &c.

308

N° 108
Ontvangen den 22 Augustus
1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub L: B
folio 91 Boek N° 7

309

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands aan boord van mijn onderhebbende Bodem de Nederlandsche Golet Abeona, om het zelve bij mijne aankomst te Curaçao aan het Gouvernement aldaar af te leveren
Een Honderd Vijftig Vaten Zout
Vier volwassene Hoornbeesten
Hiervan drie eensluidende geteekend op Bonaire den 22e Aug. 1834

G. Mus[illegible]

310

Bonaire den 22e Augustus 1834

No. 115/76

My van deze gelegenheid bedienende moet ik Uw Hoog Ed. Gestr. kennis geven dat ik op den 18e dezes uit de Nederlandsche Golet Abeona gevoerd door Schipper Gabriël Muskus in ontvang genomen heb drie Honderd Schepels Mais door de Leveranciers a Coro aan dit Bestuur opgezonden en dat ik daarvoor bewijs van ontvang aan de Belanghebbenden heb afgegeven. —

Ik heb de Eere met hoogachting te Zyn

Hoog Ed. Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr: onderd: Dienaar
De Komm.t van bovengem. Eiland

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over de Kolonie Curaçao Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

311

~~No~~ 109.
Ontvangen den 22 Augustus
1834.
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Litt L. B
folio 91 Boek No 7

32

Ter [illegible] van den [illegible]
ter [illegible]

Bonaire den 22e. Augustus 1834

No. 119/77.

Daar het bijna tijd is dat de Amerikanen alhier Zullen aan[illegible]
„men om Zout intescheepen; en er tot het inschepen aan boord, van ieder hun
„ner wel 100 Zakken wordt vereischt ten einde hun zoo spoedig doenl[illegible]
is, hunne lading aftelev eren en te doen hebben; Zoo zie ik mij in de [illegible]
zakelykheid gesteld Uw HoogEd. Gestr. tot dien einde, hierbij aanvraag in
duplo te doen toekomen voor Een Honderd Zeildoeksche Zakken. en
heb overigens de Eere met hoogachting te Zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

~~N^o^~~ 110.

Ontvangen den 22 Augustus 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 91 Boek ~~No~~ 7.

314

Aanvraag in Duplo voor benoodigdheden ten behoeve van den dienst
op het onderhorig Eiland Bonaire

Een Honderd Zeildoeksche Zakken, strekkende ter bespoediging
der Werkzaamheden bij het inschepen van Zout aan
boord der alhier aankomende Amerikaansche Vaar-
„tuigen

Gedaan op Bonaire den 22e. Augustus 1834.

De Kommandeur van gem: Eiland

Claas Schotborgh

	lb.	Unc.	Dr.
Ungt. Althaeae	2.	"	"
— Mercuriale	2.	"	"
— Thymeleum	"	8	"
Empl. vesicatorii	1.	"	"

Ontvangene brieven
van
Bonaire en Aruba
over September & October
1834.
van No. 111 tot No. 137.

321

Bonaire den 5 September 1834

WelEd. Heer

Recd 8 Sept 1834

315

I. N.° 486.a

Bonaire den 2 September 1834

N.° 120/78

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw Hoogl.Ede Gestr: dat op gisteren geëindigt is met het aanleggen eener Zoutpan of Bak op de plaats genaamd Melkboom, ter lengte van Een honderd en dertien en Breedte van Een en Tachtig Rhijnlandsche Ellen; en dat ik, (daar de localiteit aldaar toelaat, om nog Twee zulke Zoutpannen of Bakken aantaleggen en de droogte als nog blijft aanhouden) goedgedacht heb, om voort te gaan met het aanleggen van nog eene Bak terzelfder lengte en Breedte benoor,den de opgemelde geëindigde Pan en dat ik dientengevolge op heden daar,mede aanvang heb genomen. – In het vertrouwen dat mijne verrigting Uw Hoogl.Ed. Gestr: goedkeuring zal wegdragen, heb ik de Eere met hoogach,ting te zijn. –

Hoogl.Ed. Gestr: Heer!

Uw Hoogl.Ed. Gestr: onderd: Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl.Ed. Gestr: Heer Jonkheer
M.r I: J: Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c.a &c.a &c.a

~~No~~ 111

Ontvangen den 8 September 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Ind. Lr. B
folio 100. Boek No 7

Recd 8 Sept 1834 317

I No 486^b

Bonaire den 2e September 1834

No. 121/79

Daar de Lands Slaaf Zynde de Neger Fabias van Thina Soliana
Sedert den 4e Junij ll:, zonder hiertoe de minste reden te hebben gehad, zich uit
het werk heeft geabsenteerd en hij (alhoewel ik mij vleide hem te Zullen bemagti-
gen en inmiddels alle pogingen heb aangewend om zoo door Slaven als Vrije lieden
hem optesporen, Ja zelfs met uitloving eener premie van f 10.00, bij waarschouwing
dd 28e Julij jl., aan dengeen of de genen die hem mogt komen te vatten en opbren-
gen:) alsnog blijft continueeren absent te blijven; Zoo kan ik niet nalaten Uw
HoogEd: Gestr: (ofschoon ik alsnog vertrouwen blijft hem te Zullen opspooren en te krijg
bekomen:) door middel dezer, daarvan kennis te geven, en heb overigens de
Eere met verzekering van hoogachting mij te noemen. —

HoogEd: Gestr: Heer!

Uw HoogEd: Gestr: onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire en Aruba &ca. &c. &c.

318

№ 112

Ontvangen den 8 Sept. 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub Lr B
folio 100. Brief Nº 7.

Ned 8 Sept 1834

I Nº 486c

Bonaire den 6e September 1834

Nº 123/80

De Ambtenaren alhier hun Schriftelijk aan mij geaddresseerd en mij daarbij opgedragen hebbende Uw Hoog Ed: Gestr: niet alleen bekend te maken met des zelfs inhoud, maar tevens met hunne dringende omstandigheden, Zoo heb ik hun verzoek niet kunnen afslaan te meer! daar mij niet onbekend is, dat zij allen in Zeer ongunstige en kommervolle omstandigheden verkeeren, Ik ben derhalven Zoo vrij uw Hoog Ed: Gestr: het opgemelde addres in originalie onder geleide dezer te doen toe komen. Eerbiedigljk verzoekende dat Uw Hoog Edo. Gestr behagen moge desaangaande gunstig te disponeeren. —

Ik heb overigens de Eere met hoogachting mij te noemen. —

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Edo. Gestr: D: W: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 113.
Ontvangen den 8 Septer 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Jerug. Sub L: B
folio 100 Boek No 7.

321

Bonaire den 5 September 1834

WelEdHeer

Aan uwelEd bekend zynde dat reeds acht Maanden Verstreken zyn zonder dat wy de voldoening onzer Tractement ontvangen hebben zoo neemen Wy de vryheid uwelEd Eerbiedigst te verzoeken het Hoog Bestuur te Curacao met onze bedroefde en kommer valle staat bekend te maken — uwelEd eerbiedelyk te verzoeken Hoogdezelfde ~~wegewaat~~ onzen staat Voor oogen te leggen —

Overtollig zoude het zyn WelEd Heer! indien Wy uwelEd breedvoerig bydeze onze omstanddigheden ter kennisse braghten uwelEd zyt genoegzaam daarmede bekend Echter Vergund ons WelEdHeer! dat Wy uwelEd nog eenige Woorden by te voegen, Wy moeten uwelEd betuigen dat onze Crediteuren dewelken de goedheid hadden ons gedurende acht Maanden bytestaan, ons zeer sterke aanmanigen doen zoo dat Wy gevaarloopen Wegens het lang uitstellen van belaling hun genegenheid ons waards te zullen verliezen en Wy dus uit mangel van dezelve, te meer op een armoedige Eiland, gelyk dit in eenen zeer bedroefden staat voortaan te zullen moete Verkeren —

Gelieft deze onze aanhaling niet ten kwaade te nemen WelEdHeer! Wy twyffelen geenzints Wanneer uwelEd het Hoog Bestuur betreffende ons onderhoudt Wy spoedig onze Verlangen Vervuld te zullen zien,

en Wy besluiten deze in dat Vertrouwen en hebbende eer ons met hoogachting te noemen

Wel Ed Heer!

UWel Ed D: W: Dienaren

C. Neuman
Sectie opzigter

C. Weygel
2 opz:

I. L. Vos Junior

J. Ad. Evenberger

J. M. Prince. Land. Chi

Dit kruys X is merkteeken
van Pieter Christiaan
Jagtmeester en opzigter der Bosch

Aan
Den Wel Ed Heer
Claas Schotborgh
Commandeur
dezes Eilands

Recd 8 Sept 1834

323

Bonaire den 6e September 1834

No. 124/81

Ik neem de Vrijheid Uw Hoog Ed. Gestr. hierbij kennis te geven dat ik, uit de Nederlandsche Golet Gertruida gevoerd door Schipper Mat,,thias Levij, op heden in ontvang genomen heb Negen Honderd Twee en Zeventig Schepels Maïs door de Leveranciers à Costij aan dit Be,,stuur opgezonden; en heb overigens de Eere onder Verzekering van Hoogachting, mij te noemen

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &ca. &ca. &ca.

No 114
Ontvangen den 8 September 1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub L: B
folio 100. Boek No 7.

Recd 13 Sept 1834

325

No 24.

Aruba den 1e September 1834.

SHA 94

Deze is strekkende ten geleide van
de naamlijst der personen aan dewelke
over de maand Augustus dezes Jaars, per-
missien ter Goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn
De Kommandt. van Aruba
J.H.J. 's Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edelen Gestrengen Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao en onderhoorige Eilanden
&c &c &c

No. 115.
Ontvangen den 13e Sept. 1834
van den Commandeur v. Aruba
Geregd: Sub L. A.
Folio 98 Boek No. 7.

327

Lijst der afgegevene Permitten ter Goudwinning op het eiland Aruba gedurende de maand Augustus 1834

No:	Namen
1	Manuel Montero
2	Pieter Lampe
3	Johs. Ms. Poppe
4	Jacobus Croes
5	Johs. van Eman
6	Manuel Duarte
7	Johs. Werleman
8	Isaac Geerman
9	Anthy. Erasmus
10	Lucas van Schoonewolff
11	Vcris van Schoonewolff
12	Ns. Erasmus
13	Jacobus Croes H: Z:
14	Gilles Croes
15	Pieter Croes
16	Casper Vrolijk
17	J. M. Lampe
18	Hs. Willems
19	Fs. Rasmus
20	Daniel Croes
21	Pedro Kock
22	Casper Kock
23	J. Js. Flemming
24	Louis Meinhardt
25	Hendk. Croneveldt

Afgesloten op Aruba den 31e Augustus 1834
De Kommandt. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Recd 15 Sept 1834

328

N°. 25.–

Aruba den 4e. Septr. 1834.

Onder geleide dezes heb ik de eer uw Hoog Ed. Gestr. in te zenden, de navolgende Stukken, te weten:

1e. Journaal mijner Ambts-Verrigtingen met de bijlagen.–

2e. Staat der Magazijnen

3e. Staat der fortres & batterijen

4e. Rekenings Verantwoording der geldelijke Administratie van den Ontvanger met de bijlagen.–

5e. Afzonderlijke lijsten van aangekomene & Vertrokkene Vaartuigen & passagiers.

6e. Rekenings Verantwoording der Admi-, nistratie van de Armen Kas.–

7e. Rekenings Verantwoording der Admi-, nistratie van de Contributie Kas.–

Ik heb de eer te zijn
De Kommandr. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edel Gestrenge Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao, Bonaire & Aruba
&c. &c. &c.

2

Recd 15 Sept 1834

330

No. 26

Aruba den 12e Septr 1834.

I No. 497

Ter voldoening aan paragraaf E der eerste afdeling van Uw Hoog Ed. Gestr. dispositie dd 3e Juny ll. No. 309/14 heb ik de eer Uw Hoog Ed. Gestr. te rapporteeren dat op ontvangst van voorzeide dispositie dd 3e Juny ll. No. 309/14 de kopijelijk hiernevensgaande publicatie op den 25e Juny alhier is uitgevaardigd. — Sedert heb ik rapport ontvangen dat al de beestialen van de oorden alwaar dezelve voor de belangen van het Gouvernement schadelijk kunnen zijn verwijderd zijn geworden. —

Ik heb de eer te zijn

De Kommandr. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Ed. Gestrenge Heer Gezaghebber voor de Kolonie Curaçao, & Onderhoorige Eilanden

&c. &c. &c.

No. 116.

Ontvangen den 15 Septr. 1834

Van den Kommandeur Van Aruba

Geregd. Sub Lr A folio 98 Boek No. 7.

No. 117.

Ontvangen den 15 Sept. 1834
Van den Kommandeur
van Aruba
Gereg: Sub L.a A
folio 98. Boek No. 7.

Publicatie

De Kommandeur des eilands Aruba
krachtens dispositie van den Hoogéd.
Gestr. Heer Gezaghebber der kolonie
Curaçao, onderhoorige eilanden dd. 3de
Juny d.j. No. 309/14. – doet te weten: –
1o. Dat het aan partikulieren niet is
veroorloofd beestialen in het Wild te
houden, Wordende voor zoo ver noodig
het houden en laten Voortteelen van
beestialen in het Wild, bij deze stellig
aan alle ingezetenen dezes eilands ver-
-boden. –
2do. Dat niemand wie hij ook zij beestia-
-len houden mag aan de Oostpunt des
eilands op de zoogenoemde Onvrije oor-
-den of op plaatsen alwaar 's Lands
ezels zich ophouden, voortteelen. –
3do. Dat die ingezetenen die nog beestia-
-len mogten hebben op de in de 2de af-
-deeling dezer vermelde plaatsen, de-
-zelve met den meesten Spoed vandaar
moeten doen Verwijderen, en voortaan
in kudden op de publieke Weiden houden.
En op dat niemand hiervan eenige
onwetendheid voorwende zal deze
op

333.

op de gebruikelyke wyze worden Ge-
-publiceerd en Geaffigeerd.—
Aldus Gearresteerd op het Kommande-
-ments Huis in de Oranje-stad op Aru-
-ba den 25e Juny 1834, het 21e Jaar van
Zyner Majesteits Regering.—
De Kommandt. voormeld
(wg) J. F. W. Gravenhorst.
Ter Ordonnantie
(w:g) Cornt. Raven
Kolonl. Sekrs.

Gepubliceerd in de Oranjestad
op Aruba dato utsupra
(wg) Cornt. Raven
Kolonl. Sekrs.

Voor eensluidend afschrift
Cornt. Raven
Kolonl. Sekrs.

Recd 16 Sept 1834 Zie missive dd 17 September 1834.—

334

hierop is immers [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Bonaire den 15e September 1834

No 128/83

Door middel dezes breng ik ter kennis van UwHoogEdo Gestr: dat op den 2e dezer Domingo Kittel Marchena, van de Eilanden, alhier aangekomen zijnde ik aan hem heb overgeleverd en geinterpreteerd den inhoud uwer Hoog Ed: Gestr: Dispositie dd. 10 July No 401 waarop hij mij bekent maakte dat hij in de Maand Augustus l.l. op Curaçao zijnde zich per eene missive aan UwHoogEdo Gestr: had geaddresseerd en daarbij UwHoogEdo Gestr hadte kennen gegeven thans onvoorzien van zoo veel gelds te zijn om het bedrag der aankoop van de Lands Slavin Anna Poulina en hare twee dochters benevens de kosten der Manumissie te kunnen voldoen, derhalven UwHoogEdo Gestr: daarbij had verzocht om dan voor het tegenwoordige gezegde Lands Slavin Anna Poulina en maar ééne Dochter aan hem afte staan, en dat het montant benevens de kosten ter manumissie der beiden Slaven, ingeval zijn verzoek toegestaan wierd, door den Heer J. J. Debrot zoude worden afbetaald: Doch dat hij sedert deen tijd, omtrent zijn gedaan verzoek, niets vernomen had.

Den HoogEdo Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezag
hebber over de Kolonie Curaçao Bonaire
en Aruba &co. &co. &co.

Uw HoogEd:e Gestr: rescriptie hierop ter myner regeling inwachtende heb ik de Eere met hoogachting te Zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw HoogEd:e Gestr onderd: Dienaar
De Kommandeur der zes Eilanden

Claas Schotborgh

N° 118.

Ontvangen den 16 Sept. 1834
Van den Kommandeur van
Bonaire
Gereg.d Sub L: B
folio 100 Boek N°7.

Recd 16 Sept 1834 330

Bonaire den 15.e September 1834

N.o 126/82

Deze geleid myne verantwoording stukken over het 2.e kwartaal Ø. volgens Lyst. Ik heb de eer met Hoogachting te zyn

HoogEd. Gestr: Heer!

Uw HoogEd. Gestr. ond: Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
M.r I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

Recd 25 Sept 1834

338

Bonaire den 19e September 1834.

No. 129/84

Den ontvangst uwer Hoog Ed. Gestr. geachte Dispositie gedagtekend 8e. dezer No. 486 B/52 hierbij erkennende kan ik niet afzijn uw Hoog Ed. Gestr. te be„tuigen dat ik met leedwezen uit deszelfs inhoud ben ontwaar geworden uw Hoog Ed. Gestr. ongenoegen betreffende mijne verrigting tot het aanleggen eener Tweede Pan of Bak benoorden de reeds voltooide op de Plaats genaamd Melkboom en alvorens hierop te antwoorden, moet ik uw Hoog Ed. Gestr. verzekeren dat ik met het gebruiken van het woord Pan, bij de mijne van 2e. dezer No. 120/78 niets an„ders heb bedoeld dan uw Hoog Ed. Gestr. kennis te doen dragen dat er eene Zout Bak op de plaats gend. Melkboom was voltooid en dat benoorden en wel annex denzelve voortgegaan was om nog eene Bak aanteleggen, dewijl de Localiteit aldaar toelatende was om nog twee zulke Bakken als de reeds voltooide aante„leggen; Zoo dat er werkelijk gene andere Pan, maar dat alleen nog eene Bak, aan de reeds voltooide annex, is aangelegd geworden. Voorts dat ik nimmer zoo„de overgegaan zijn om eenige nieuwe Pannen aanteleggen zonder vooraf uw Hoog Ed. Gestr. authorisatie te hebben bekomen. Weshalven ik de vrijheid neem uw Hoog Ed. Gestr. eerbiediglijk te verzoeken het hierboven ter nedergeschrevene

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 119.
Ontvan den 16 September
1834
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregr. Sut L. B
folio 10 Bcst. No. 7.

aantenemen als myne werkelyke bedoeling met dat voorig rapport.

In het vertrouwen op Uw Hooged: Gestr: goedheid hiertoe, berustende, zal ik overgaan ter beantwoording van gem: Uw H: Ed: Gestr: dispositie en Uw Hooged: Gestr: berigten dat ik op heden morgen van de Rinkon, alwaar ik mij tot het voortzetten van den Landbouw was bevindende, komende, gem: Uw Hooged: Gestr: Dispositie heb ontvangen en aan den opzigter der Zoutpannen orders heb gegeven om met het begonnen werk te staken en om tegens genot zyner daggeld te zorgen de Zoutpannen met de Slaven in orde te houden tot dat Uw Hooged: Gestr: mening desaangaande zal zijn geweten. Terwijl ik naar luide van het laatste gedeelte uwer Hooged: Gestr: Dispositie dd: 24e Mei d: j: No. 292 B/37 terug komende op mijnen brief dd: 15e Mei d: j:, de vrijheid neem Uw Hooged: Gestr: nogmaals dringend te verzoeken den Heer Jan Schotborgh Ez als opzigter bij de Zoutpannen geplaatst te laten, te meer dewijl het aan hem toegelegd daggeld of zoodanig ander Tractement als Uw Hoog Ed: Gestr: anders best zal oordeelen, als geen bezwaar kan gerekend worden, als Uw Hooged: Gestr: in aanmerking neem dat een dergelijk geëmployeerde allernoodzakelijkst is ten einde de inkomsten der koloniale kas, niet alleen zoo verre daartoe de Zoutpannen kunnen bijdragen te vermeerderen, maar tegelijk, daar gem: opzigter mede kundig is in den Landbouw, hij, wanneer de Zoutpannen daardoor niet verzuimd worde, in dat vak zoude kunnen worden geëmployeerd, ten einde, ware het mogelijk, het Gouvernement van dat product mede voordeel te doen trekken.

Uw Hooged: Gestr: gunstige rescriptie hier op inwachtende heb ik de Eere mij met hoogachting te noemen.

Hooged: Gestr: Heer!

Uw Hooged: Gestr: onderd: Dienaar,
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No 120.

Ontvangen den 25 September 1834
van den Commandeur van Bonaire
Geregd. Sub Lr B
folio 100 Boek No 7.

Reed 25 Sept 1834

340

Bonaire den 19e September 1834

No. 132/25

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed. Gestr.
dat het alhier goed geregend hebbende, ik de beide landstuinen in het Oost
en West Divisie vol beplant heb, en dat daar ik alsnog niet kan over-
gaan om het geplantene te doen schoonmaken, ik order heb gegeven
om de Landstuin in het West Divisie te vergrooten door het openhak-
ken eener Bosch annex denzelve. In het vertrouwen dat mijne ver-
rigting Uw Hoog Ed. Gestr. goedkeuring moge wegdragen heb ik de
eere mij met hoogachting te noemen. –

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. Dw. Dr.
De kommandeur van Bonaire
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Colonie Curacao
Bonaire & Aruba Etc. Etc. Etc.

No. 121.

Ontvangen den 25 September 1834

Van den Kommandeur van

Bonaire

Gereg.d Sub L.a B

folio 100. Boek No. 7.

Rec.d 4 octb 1834 | 342

No. 526 A.

Bonaire den 3e October 1834.

No. 134/86

Deze is dienende Uw Hoogld. Gestr. bekent te maken de volgende Verkoop en afleveringen van Zout welken op den 27e September ll. alhier hebben plaats gehad te weten: Aan Kapt.n Matthew Skolfield voerende Amerikaansche Brik Chariot Een duizend en Vierentwintig Vaten Zout à 1¼ f per Vat, Zynde het bedrag hier van ontvangen in gekapt Zilvergeld en Bankbiljetten uitmakende te Zamen de Som van - - - - - - - - - - - - - - - f 1280.00

Aan Kapt.n James C. Hunt van de Am. Brik Hannah Een duizend Een honderd en Vijftig Vaten Zout à 1¼ f per Vat Welkers bedrag in de volgende Specien ontvangen is als

23⅛ Goude Dubloenen à 40 f - - f 925.00

Gekapt Zilver geld en Bankbiljetten " 512.50 | 1437.50

Te zamen ter Somme van - - - - f 2717.50

Voorts dat ik de Vrijheid heb genomen om per deze gelegenheid blykens Recu van Schipper J. J. Debrot, overtezenden de 23⅛ Gouden Dubloenen, en dat ik ter voorkoming van het over en weder over zenden van gelden en te gelijk, om het Gouvernement op gene onnodige kosten te brengen, dewijl gem.de Schip

per

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

per, van mij tot het overbrengen van dezelven 1 % heeft geëischt, al het gekapt zilver geld en Bankbiljetten onder mijne bewaring te houden ~~tot dat~~ Uw Hoog Ed: Gestr: mening omtrent het al dan niet behouden derzelven zoo ter bestrijding der als nog openstaande Kosten aan de Zoutpannen als tot den aankoop van Gras &c.a, zal zyn geweten.

Hierop Uw HoogEd.e Gestr: gunstige rescriptie inwachtende heb ik de Eere met alle onderdanigheid en hoogachting mij te noemen.

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: D.W. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

N° 122.
Ontvangen den 4 October 1834.
Van den Command.t v. Bonaire
Geregd. Sub L B.
Folio 100 Boek N° 7.

[illegible] 1834 344

IA 526 B

Bonaire den 3e October 1834. —

N° 137/87

Ik matig mij de vrijheid UwHoogEd.e Gestr. door middel dezes ter ken-nis te brengen dat de Batterij wachter Jogchem Boekhoudt op den 1ste dezer des mor-gens te 2 ure overleden is en tegelijk UwHoogEd.e Gestr. den Persoon van Betorian Martires (Zwart in Coleur) ter plaatsvulling voortedragen

Ik heb overigens de Eer met hoogachting te zijn,

HoogEd: Gestr: Heer!

UwHoogEd.e Gestr. Onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd.e Gestr. Heer Jonkheer
M.r J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bo-naire & Aruba &c.a &c.a &c.a

345

N°. 123.
Ontvangen den 4e. October 1834.
Van den Command:r v Bonaire
Geregd. Sub L B.
Folio 100. Boek N°. 7.

Bonaire den 3e. October 1834

N°. 138/88

Dezegeleid aanvraag in Duplo voor diverse benoodigde Timmer„
„mans, Kuipers en Smids gereedschappen ten behoeve van den dienst alhier
als mede voor benodigde olie en Rum ten behoeve van den dienst alhier
Ik heb overigens de Eer met hoogachting te Zijn

Hoogld: Gestr: Heer!

Uw Hoogeds. Gestr. onderd: Dienaar,

De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogeds. Gestr: Heere Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 124.

Ontvangen den 4 October 1834.
Van den Kommandeur van
Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 100. Boek No 7.

348

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigde Timmer„mans, Kuipers en Smids gereedschappen ten behoeve van den dienst op het onderhorig Eiland Bonaire.

100 Pinten Lampolie ten behoeve van den dienst

4 driekante Vijlen 2 Schaafyzers ieder van 2 duim breed 2 Steekbytels 2 hak ditos 2 Nijptangen 6 Lasyzers boren	voor den Timmerman ten behoeve van den dienst
1 Kuipers Dissel 1 dito Zaag	voor den Kuiper ten behoeve als boven
2 platte, 2 ronde, 2 halfronde Vijlen 1 kleine Snijdijzer met toebehoren dienende voor Schroeven	voor den Smidt ten be„hoeve als boven

200 Pinten Rum ten behoeve der Slaven bij de Landbouw

Gedaan op Bonaire den 3e October 1834

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

349

Rec 4 octob 1834

JA 526 C

Bonaire den 3e October 1834

No. 139/89

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw HoogEd. Gestr. dat ingevolge inliggende Proces verbaal en Reçu voor Gouvernements rekening per de Nederlandsche Goelet Grand Canal gevoerd door Schipper J. J. Dobert wordt afgezonden Zes Vaten met Gras of eMos en Een Lading Brandhout. —

Ik heb de Eer met hoogachting te Zijn. —

HoogEd. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. onderd. Dienaar,
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

~~No~~ 125

Ontvangen den 4e October 1834.
Van den Commandeur van Bonaire
Geregd. sub L B.
folio 100. boek ~~No~~ 7

351

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands om hetzelve by myne aankomst te Curaçao aan het Gouvernement aldaar af te leveren de Som van Negen honderd Vyff en Twintig Guldens n. Ct. in de volgende Specien als: Drie en Twintig en een achtste Gouden Dubloenen, ruits my voor de Vracht derzelve ~~betalende~~ 1 pCto Guldens

Hiervan drie eensluidende geteekend op Bonaire den 3 October 1834

John J. Debrot

Zegge 23 1/8 Gouden Dubloenen

352

Proces Verbaal

Op Speciale Last van den Welld: Heer Claas Schotborgh Kommandeur dezes Eilands, hebben Wij ondergetekendens Carl Magnus Neuman 1e opzigter en Theunis Lourentsz Vos Junior Beëd. Klerk, ons alhier binnen het fort verwoegd, ten einde het door Zijnswelëd: aangekochtene en van het Gouvernement te Curaçao afgezonden wordende Gras of Mos in ons bijzijn te doen nawegen. Dat bij na weging wij ~~hetzelve~~ bevonden hebben als volgt.

Een vat gemt. No. 1 houdende	Bto. 61 lb	Tra. 18 lb	Netto	43
Een dito " " 2 "	" 73 "	" 22 "	"	51
Een dito " 3 "	" 71 "	" 19 "	"	52
Een dito " 4 "	" 71 "	" 18 "	lb	53
			Netto lb	199

Te Zamen uitmakende Een hondered negen en negentig Ponden Netto. — Het bovenstaande naar Waarheid in ons bijzijn gewogen en door ons opgenomen zijnde, Tekenen Wij deze op Bonaire den 3e October 1834

Naargaans nog gewogen de volgende
Een vat No. 5 houdende Bto. 79 lb, Tarra 18 lb Netto 61 lb
Een dito No. 6 houdende Bto. 80 lb Tarra 17 lb Netto 63 lb
uitmakende 124 lb Netto, welke gevoegd bij de bovenstaande 199 lb uitmaakt Drie honderd drie en Twintig ponden Netto.

Bonaire datum ut supra

C. M. Neüman
Eerste Opzigter

T. L. Vos Junior
Beëd. Klerk

C. M. Neüman
Eerste Opzigter

353

Ontvangen van het Bestuur dezes Eilands aan boord van mijn onderhebbende Bodem de Nederlandsche Golet Grand Canal, om hetzelve bij mijn aankomst te Curaçao aan het Gouvernement aldaar afteleve„ren een lading Brandhout en Zes vaten Gras à 50 c. voor de Vracht van ieder vat. — Hiervan drie eensluidende geteekend op Bonaire den 3. October 1834

Zeg 1 Lading Brandhout
6 vaten Gras

John J. Debrot

Recd 11 octo 1834

354

1834/546 A

Bonaire den 11e October 1834.

No. 190/90

Erkennende den ontvangst uwer Hoog Ed: Gestr: geachte Dispositien dd. 29 Septr. j.l. & 4 October dij: No. 319/55, 526 B/57 als mede uw Hoog Ed: Gestr. Missive van 4 dezer No. 30 – 30/56 neem ik de Vrijheid Uw Hoog Ed: Gestr: te be„rigten dat na het arrivement der beide Heeren Gecommitteerdens de Well Ed: Heeren Koloniale Secretaris en den Koloniale ontvanger, ik aan beide Heeren al zoodanige informatien, inlichtingen en ophelderingen heb gegeven als in mijn vermogen lag en aan gem: Heeren alle hulp en bij„stand heb verleend welk binnen mijn bereik is geweest. – Voorts dat ik betreffende den post van Batterijwachter, mij ingevolge den inhoud van gem: Uw Hoog Ed: Gestr: missive zal gedragen

In het vertrouwen dat mijne Verrigtingen Uw Hoog Ed: goedkeuring zal wegdragen, heb ik de Eer met de Verzekering van hoogachting mij te noemen

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

355

No. 120.
Ontvangen den 11 October 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Gereg: Sub. L: B
folio 100. Boek No. 1.

Recd 11 octb 1834

356

1W5401B

Bonaire den 11 October 1834

No. 191/91

Ik bedien mij van deze gelegenheid om UwEd. Hoogld. Gestr. ter kennis te brengen dat op gisteren alhier is aangekomen de Amerikaansche Brik Lewis gevoerd door Kapt. John B. Hotekkip en dat gem. Kapt. aanzoek heeft gedaan om 1400 Vaten Zout

Ik heb overigens de eer met hoogachting te zijn.

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr.: onderd: Dienaar;
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoogld. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

357

No 124

Ontvangen den 11 October 1836
Van den Kommandeur
van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 100. Boek No 7.

Recd 11 Octob 1836

358

Zie missive aan den Adm der Finnancien
en den Kommandant der Genie in dato
27 October 1836

Bonaire den 11 October 1836

No. 193/192

Ik geef uw Hoogled: Gestr: Kennis dat met de Nederlandsche Bark Fanny gevoerd door Schipper J: A. de Haseth de volgende Land Slaven worden opgezonden

De Jonge Ferdinand El: Tanga
" Pedro Geregorie Frans
" Bernard Sebel Frans
" Fransisco Regales
" Theodores Inees Gitje
" Joh: Dorothea Soliana

Ik heb de Eer met hoogachting te Zijn

Hoogled: Gestr: Heer!

UwHoogled: G: ond: Dienaar
De Komm: dezes Eilands

Claas Scholtborgh

Den Hoogled Gestr: Heer Jonkheer
M: I: I: Rammelman Elsevier
Gouverneur over de Kolonie Curaçao, Bonaire en Aruba

359

No. 128

Ontvangen den 11 October 1834
Van den Kommandeur
Van Bonaire
Geregd. Sub Lo. B
folio 100 Boek Ao. 7.

Recd 16 octob. 1834

360

No. 27

Aruba den 1e. October 1834

JA 502

Deze is strekkende ten geleide
van de naamlijst der personen aan
dewelke over de maand September d.j.
permitten ter goudwinning zijn verleend.

Ik heb de eer te zijn
De Kommandr. van Aruba
J. J. v. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edl. Gestr. Heer
Gezaghebber van de Kolonie
Curaçao & onderhoorige Eilanden
Hr. Hr. Hr.

No. 129
Ontvangen den 16 Octob. 1834
van den Commandeur van
Aruba
Geregd. Lett. L. A.
Folio 98 Boek No. 7.

Inkoper

362

Lijst der afgegevene Permitten ter Goudwinning op het eiland Aruba, gedurende de maand September 1834.

No.	Namen	No.	Namen
1	Juan Leon	27	Jan Willem Snoeis
2	Michel Solagnier	28	Const. Snoeis
3	Jacobus Arendtz	29	José Snoeis
4	Michiel Geerman	30	Jt. van Loon.
5	Joh. Boekhoudt		
6	Bernd. Maduro		
7	Nicolaas Curiel		
8	Joh. Martes		
9	Besente Johannes		
10	Andr. Henriquez		
11	Anth. Thomas		
12	Domingo Silvester		
13	Jan Jacob		
14	Wm. Werleman		
15	Joh. Mr. Hock		
16	Jacobus Croeze		
17	Joh. van Eman		
18	Adriaan Weever		
19	Joost Tiel		
20	Simon Maduro		
21	Pancho Matteo		
22	Martes Lampe		
23	Hendk. Kock		
24	Pieter Lampe		
25	Juan Reyes		
26	Manl. Montero.		

Afgesloten op Aruba den 30e September 1834

De Kommandt. van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Reed 22 Oct 1834

363

IH 581 St

Bonaire den 21e October 1834

No. 145/93

Ik kan niet nalaten Uwe HoogEd: Gestr: door middel dezer ter kennis te brengen dat ik ingevolge mondelinge Autorisatie van de beiden Heeren Gecommitteerdens de WelEdle Heeren Elsevier Jr. & Van Uytrecht uit het Saldo der kas tot op 11e October d.j. alle het Verschuldigde voor de Werkzaamheden aan de Zoutpannen heb afgezuiverd en uit het Saldo daarvan (gevoegd bij de ƒ 1522„50 wel„ke van Kapt.n Hotchkiss in Bankbiljetten en gekapt Zilver geld ontvangen heb) heb afbetaald Zes Maanden Tractement der Ambtenaren tot en met Ult.o Junij jl. en de rest onder mij heb behouden ter bestrijding van de kostens voor aanhuur van Vrije lieden ter inscheeping van Zout in Am: Vaartuigen &c.a Ten einde alle de Landsslaven Vereenigd te kunnen employeeren tot den Landbouw

In het Vertrouwen dat Zulks Uwe HoogEd: Gestr: genoegen moge wegdragen heb ik de Eere met hoogachting mij te noemen

HoogEd: Gestr: Heer!

Uwe HoogEd: Gestr: ond: Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEd: Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 130

Ontvangen den 22e October 1834
van den Commandeur van
Bonaire
Geregd Sub L B.
folio 100 Boek No. 7.

Recd 22 octb 1834

LA 58 / B

Bonaire den 21 October 1834

No. 146/94

Alhoewel ik Uw Hoog Ed. Gestr: bij de mijne van 11e dezer heb kennis gegeven dat Kapt. Hotchkip voerende de Amerikaansche Brik Lewis aanzoek gedaan had om Veertien honderd Vaten Zout, moet ik Uw Hoogld. Gestr. hierbij ter kennis brengen dat gem: kapt. niet meer heeft kunnen ontvangen en inscheepen dan Twaalfhonderd en Vyftig Vaten Zout, welkers bedrag ik in Twee Gouden Dubloenen en de rest in Bankbiljetten en gekapt geld heb ontvangen.

Nog geef ik Uw Hoogld. Gestr: kennis dat kapt. J. W. Downs voerende de Americaansche Brik Henriette op heden aanzoek heeft gedaan voor 1440 Vaten Zout, en dat gem. kapt. op morgen een begin zal maken met het innemen zyner lading. — Allervriendelykst verzoek ik Uw Hoogld. Gestr: mening omtrent het al dan niet afzenden van het vol bedrag dier lading, dan of ik, ingeval gem. Kapt. Downs een gedeelte zyner lading in gekapt zilver geld en Bankbiljetten en de rest in Goude Dubloenen mogte komen te voldoen, als dan alleen de Goudene Dubloenen welken ontvangen zullen worden, te zamen met de hierboven gem. Twee Dubloenen van Kapt. Hotchkip zal afzenden en het gekapt zilver geld en Bankbiljetten zal behouden, om daaruit (indien zulks daartoe mogt toereikend zyn) nog drie maanden

Den Hoogld. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier Gezag
hebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire
& Aruba &c. &c. &c.

den Tractement der Ambtenaren aftebetalen. —
Uw Hoog Ed. Gestr. rescriptie hierop inwachtende heb ik de Eere met hoog achting te Zijn. —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. ond. Dienaar;
De Kommandeur dezes Eilands.
Claas Schotborgh

No. 131.

Ontvangen den 22 October 1834.
van den Commandeur van
Bonaire.
Gegd. Sub L. B.
Folio 100 Boek No. 7.

Reed 22 octb 1834

367

Bonaire den 21e. October 1834.

Zie antwoord médio 22 october
1834

No. 18/95

Bij de mijne van den 11 dezer heb ik den ontvangst uwer HoogEd. Gestr: mis-
sive dd. 4 dezer No. 30 – 30/56 erkennende Uw HoogEd. Gestr. te kennen gegeven dat
ik betreffende den post van Batterij wachter aan den inhoud van gem. Uw HoogEd.
Gestr. missive zal gedragen. Echter zie ik mij genoodzaakt Uw HoogEd. Gestr.
te moeten berigten dat de ander Batterij Wachter Frans Thode door zijne
zeer hooge jaren Blind is en volstrekt geen dienst kan doen Zoo dat ik mij ont-
bloot vind van Batterij Wachters. Weshalven ik terug komende op de mijne
van 3e. dezer, de vrijheid neem nogmaals den Persoon bij gem: missive in plaats
vulling van den overledene voorgedragen, in Uw HoogEd. Gestr: gunst aantebevelen
Terwijl ik overigens de Eere heb met hoogachting te zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr: Onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

~~No~~ 132.
Ontvangen den 22: October 1834.
van den Commandeur van Bonaire
Geregd: Sub L: B
folio W. Boek ~~No~~ 7.

Recd 22 octob 1834

369

Bonaire den 21e October 1834

Zie antwoord by missive iddato 22 october 1834

No 149/96

Het doet mij leed UwHoogEdo Gestr te moeten berigten dat ik bereids Twee malen de Lands Tuinen in het oost en West Divisie heb doen beplanten, en dat ik alleen wachtende ben op regen om dezelven Zoo te Zeggen weder ten derde male voor het grootst gedeelte te doen over beplanten (anders gezegt overloopen) Zijnde dit veroorzaakt door het lang achter blyven van regens waardoor de Brand wormen welken onder derzelver wortels in de aarde Zijn, kracht verkrygen het pas opgekomen plant te verdorren en doen uitsterven. Echter blyf ik vertrouwen UwHoogEdo Gestr, na eene eerste goede regen, weder gunstiger berigt te kunnen doen toekomen. In dat vertrouwen heb ik de Eer mij met Hoogachting te noemen. – –

HoogEd: Gestr: Heer!

UwHoogEd: Gestr D W Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den HoogEdo Gestr: Heer Jonkheer
Mr I: J: Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c: &c: &c:

390

N° 133

Ontvangen den 22e October 1834.
van den Commandant van Bonaire
Geregd. Sub L B.
folio 100. boek W.

Recd 28 oct 1834

391

Bonaire den 26 October 1834

N° 597

N° 150/97

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed. Gestr dat Kaptn J. W. Doorns voerende de Am. Brik Henriette (bij de mijne van 21e dezer No 146/94 vermeld) op gisteren geeindigt is zijne lading Zout in te nemen en dat door hem is ingescheept Een duizend vijf honderd Zes en Zeventig Vaten Zout, uit de pan op Pedro killij. Voorts dat het bedrag dier Lading bij mij in Bankbiljetten is ontvangen. — Mij overigens, betreffende het al dan niet afzenden van het bedrag dier lading, aan den inhoud van mijnen in den hoofde dezes vermelden brief, refererende, noem ik mij na inwachting van Uw HoogEd. Gestr. mening desaangaande met hoogachting. —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 134

Ontvangen den 21 October 1834
van den Commandeur van
Bonaire.
Geregd. Sub L B.
folio 10 Boek No 7.

Recd 31 oct 6 1834

393

Bonaire den 30e October 1834

No. 153/98

Deze is strekkende uw Hoogl.d Gestr: kennis te geven dat ik uit de Nederlandsche Goelet Gertruida gevoerd door Schipper Matthias Levij in ontvang genomen heb 1016 Schepels Mais, door de WelEd. Heren Levi vançiers à Costy aan dit Bestuur opgezonden. —

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te zijn. —

Hoogl.d Gestr: Heer!

Uw Hoogl.d Gestr: onderd. Dienaar;
De Kommandant dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogl.d Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 135.
Ontvangen den 31e. October 1834.
van den Commandeur van Bonaire
Geregd. Ath. L. B.
folio 100. Brekto 7.

Recd 31 octb 1834.

395

Zie brief
van den Administrateur
der Financien

Bonaire den 30e. October 1834

No. 155/99

Deze geleid aanvraag in duplo voor benoodigde Mombanden en driedraads Zeilgaren, dienende de Eerste tot het repareeren en aanmaken van Galei Vaten en Tobbens &c. en het ander tot het repareeren van Zakken ten behoeve van den dienst alhier. —

Ik heb de Eer met hoogachting te Zyn.

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar,
De Komm. dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

370

No. 130.

Ontvangen den 31e October 1834.

van den Commandeur van Bonaire.

Geregd Sub L B.

folio 100 Boek No. 7.

377

Aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhorige Eiland Bonaire

50 Stuks Mombanden, dienende zoo tot het repareeren als aanmaken van Galei vaten en Tobbens &Ca.

6 Strengen driedraads Zeilgaren, strekkende tot het repareeren van Zakken, alles ten behoeve van den dienst. —

Gedaan op Bonaire den 30e October 1834

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Recd 31 octb 1834

378

Bonaire den 30^e. October 1834

Hoogedel: Gestr: Heer!

N°. 156/
120

Daar Sedert ik het Bestuur dezes Eilands op mij heb genomen, Jaarlijks en wel kwartaals gewyze door eene Martha Faluba Hoofdgeld is betaald voor een Slaaf die ook veelmalen van hier naar Curaçao vertrekkende, op den naam van Bellesas Marteen Slaaf van gem^e. Martha faluba van mij Pas:poort heeft bekomen. En gemelde Neger Bellesas Marteen Zich thans bij mij heeft geaddresseerd met vertooning eener onderhandsche Acte van Transport dd 12^e. October 1812 ter presentie van Getuigen geteekend en behoorlijk op Zegel (waar bij blijkt dat gem^e: Neger Zich Zelven van Zynen Meester G: M: Ellis heeft vrijgekocht) en verzoek om dientengevolge een Paspoort, naar Curaçao, per deze gelegenheid, te mogen hebben, heb ik hem hetzelve als eene vrijgekochte, doch tot heden gene geregtelyke vrybrief hebbende persoon verleend, en kan derhalven niet nalaten Uwe Hoog Ed^e. Gestr: hiervan kennis te geven, met vriendelijk verzoek mij Uwe Hoog Ed^e. Gestr: mening desaangaande ter myner regeling medetedeelen. — In afwachting van dezelve heb ik overigens

Den Hoog Ed^e. Gestr: Heer Jonkheer
M^r. J: J: Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c^a. &c^a. &c^a.

de Eere met Verzekering van Hoogachting mij te noemen

Hoogled: Gestr: Heer!

No 190

UWe Hoogedl. Gestr. ond. Dienaar,
De Kommandeur dezer Eilanden
Claas Schotborgh

137

[illegible] 31 [illegible] 1834

Vanden Command: van Bonaire

Geregd. Sub Lit. B.

folio 100 Boek No 7.

Brieven van Bonaire
& Aruba
Nov – Dec
over ~~Julie & Augustus~~
1839
van N. ~~144 tot N. 147~~
138 - 160

Recd 2 Nov
1833

380

N.º 34 Aruba den 18.e October 1833

Deze is dienende om Uw Hoog Ed. Gestr. te Verwittigen dat de Zeebrief van de Nederl. bark Leonora dewelke onder geleide van Uw Hoog Ed. Gestr. Missive van den 30.ste Sept. ll N.º 11 — 10/21 alhier is ontvangen; op heden aan de belanghebbende is uitgereikt. —

Ik heb de eer met achting te Zijn

De Kommand.t van Aruba

J. F. W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Edele Gestr. Heer
Directeur over de Kolonie
Curaçao, Bonaire en Aruba
&c.a &c.a &c.

381

No. 138.
Ontvangen den 2 Novemb. 1834.
van den Commandeur van ~~Bonaire~~ Aruba
Geregd. sub L. A.
folio Ysboek No. 7.

Recd 9. Nov 1834

382

No. 29 Aruba den 1e November 1834.

Jet No. 623

Deze is strekkende ten geleide van de naamlyst der personen aan dewelke, over de maand October dezes Jaars, permitten ter Goudwinning zyn verleend.

Ik heb de eer te Zyn
De Kommand. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den Hoog Edele Gestrenge Heer Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba
Ec. Ec. Ec.

383

No. 139
Ontvangen den 9 Novb. 1834
Van den Kommandeur van
Aruba
Gereg. Sub L. A.
Folio 95 Boek No. 7

384

Lijst der Afgegevene Permitten ter Goudwinning op het eiland Aruba, gedurende de maand October 1834.

No.	Namen	No.	Namen
1	Isaak Rasmijn	27	Nicolaas Castro
2	Corn^s. Raven Jr.	28	Jan Boekhoudt
3	Rimon Solagnier	29	Isaak Geerman
4	Michiel Solagnier	30	Jn. Hk. Van der Biest
5	Juan Leon	31	Jantje Boekhoudt
6	Anth. van der Biest	32	Pieter Paij Claas
7	Jan Hend^s. Castro	33	Philip. Leon
8	Nicolaas Erasmus	34	Casper Vrolijk
9	Guill^o. Carlos	35	Paulus Werleman
10	Anthr. Henriquez	36	Jacobus Arendz
11	Willm. Henriquez	37	Michiel Geerman
12	George Henriquez	28	Jn. Wm. Suares
13	Stephanus Martes	39	Const^s. Suares
14	Johs. Henricus	40	José Suares
15	José Fco. Commencia	41	Willem Weerd
16	Lermit Davis	42	Johs. Pappa
17	Jeans J. Flemming	43	Jacob van Loon
18	Jn. Jh. Flemming	44	Nicolaas Croes
19	Andl. Sanchez	45	Pegie
20	José Martinus	46	Jochem Paesch
21	Felipe Caraqueño	47	Johs. Werleman
22	Juan Cito Martinez	48	Jacobus Croeze
23	Juan Benito Beola	49	Johs. van Emen
24	Anth. Beola	50	Jan Croeze
25	Florencio Beola	51	Michiel Hoek
26	Jan Danl. Arendz	52	Nic^s. Penneoir

Afgesloten op Aruba den 31e October 1834
De Kommandt. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

385

ontv. 10 Nov. 1834

Bonaire den 8.e Nov.r 1834

N.o 157/101

Deze geleid aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoeve van den dienst alhier, bij afleveringen van Zout. –

Ik heb de Eer met Hoogachting te Zijn. –

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. ond. Dienaar,
De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

387

N° 140. —

Ontvangen den 10 Nov. 1834.
van den Commandeur van
Bonaire
Geregd. sub L.B.
folio 141 Boek N° 7.

Aanvraag in duplo voor benoodigd-
heden ten behoeve van den dienst, bij afleverin-
gen van Zout op het onderhorig Eiland
Bonaire

3 Geijkte Zout maten ten behoeve van
den dienst bij afleveringen van Zout de-
wijl de alhier hebbende maten defect
zijn. —

Gedaan op Bonaire den 8e November
1834

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

[illegible] en daarbij [illegible] expressie heeft gebruikt, dat bij hun, onbeschaaf
de [illegible], tot oproer moeten aanhitsen [illegible] van alle onde
geschiktheid tot zaken. — 3de [illegible] met geen ande
re [illegible] hun tegens het [illegible] den [illegible] Martis hebben
verzet dan dat zij hun aan het werk niet willen laten [illegible] of aanstellen,
maar wel als [illegible] het [illegible] Factoor der 2e opzig
ter zouden willen [illegible]. Terwijl [illegible] als dan het
door hun te verrigten, voor niet [illegible] als een [illegible] van het geen zulk een [illegible]
slaven (zonder te veel van hun te vergen) wel zouden kunnen verrigten, kan verkrij
gen. — Ik durve derhalven U Hoog Ed. [illegible] dat bij aldien er
geen voorbeeldige straf aan de gem. Martis [illegible] en zyne aan
hangers, die hun als hoofden der oproer [illegible] gem. brief is ver
meld [illegible] gem. opzigter en
[illegible]
[illegible] de slaven
[illegible] aanhangers va
gem. Martis, zyn die [illegible] ik het Bestuur dezes eilands op my heb genomen
thans ten derde male zich onder de hoofden der oproer makenden hebben laten
vinden en zyn bovendien, volgens informatie, hun mede onder hoofden der oproer
den bij het voormalig bestuur hebben bevonden. — Veroorloof my U
[illegible] attentie voor een oogenblik met nog het volgende lastig te zyn.

Bonaire den 13e November 1834

No. 631.

No. 160/102

Ik neem eerbiedig de vrijheid Uw Hoog Ed. Gestr. hierbij in te stellen au„tentieke afschrift eener missive van den Heer Jan Schotborgh ez als belast met het opzigt over den Landbouw gedagtekend 11e dezes onder Lra. A, betreffende het op den dag te voren op de Rinkon plaats gehad hebbende oproer onder de Slaven bij gelegenheid dat gem: opzigter de werkzaamheden zoude voortzetten. –

Op den ontvangst van gem. brief, den bedaarden weg inslaande, gelaste ik den 1e en 2e opzigter om vergezeld van den Beled. Klerk, hun dadelijk naar de Rinkon te be„geven en al de bij bovengem: missive opgenoemde Slaven welken als hoofden der oproe„rigen zich hadden opgedaan, aan te zeggen dat zij hun tegen den volgenden dag des mor„gens te 7 ure binnen het fort moesten laten vinden. Alleen met intzigt Hoog Ed. Gestr.! om de zaak te onderzoeken, en naar bevinding de schuldigen te straffen en hun voorts aan het werk te zetten.

Bij terugkomst der drie genoemde Ambtenaren leverden zij mij eene Rapport, van welke mede Uw Hoog Ed. Gestr. afschrift onder Lra. B. zal geworden en waaruit Uw Hoog Ed. Gestr. zal ontwaren dat geene der Slaven dan alleen genegde Martis van [illegible] Janga, geantwoord heeft „Wij hebben het gehoord!"

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
I. I. Rammelman Elsevier Gezag
[illegible] over de Kolonie Curaçao, Bonaire
[illegible] Ka: &c: &c: &c:

[illegible] namelijk dat ik, dan het aan mij is gebleken dat alle de aldaar plaats gehad hebbende oproeren onder de Slaven, nimmer anders dan op de Rinkon is voor gevallen, welks mij in het denkbeeld bragt, of wel de vrijlieden welken zich aldaar ter woning bevinden hun daartoe aanhitsten, dan of mogelijk den verren afstand dier plaats van de Rhee hiertoe konde bijdragen; dientengevolge alle de vrijen het verder [illegible] daar [illegible] maken, heb doen interdi„ceren. En dat zij niettegenstaande dit weigerachtig zijn gebleven daaraan te vol„doen, zal Uw Hoog Ed. Gestr. [illegible] uit het slot van mijnen aan Uw Hoog Ed. Gestr. dd. 10 Janu. 1833 No. 2/[illegible] blijken.

[illegible] Uw Hoog Ed. Gestr. dienvolgens mij mede te delen hoedanig ik in dit geval [illegible] omtrent de in gem. brief Lra. A. vermelde kwaadwillige en [illegible] Slaven zal gedragen en teffens zodanige bepalingen daarte stellen, als ik in het toekomende bij dergelijke gevallen en teffens regarderende de [illegible] inwoning der vrije lieden op de Rinkon, of die der Slaven [illegible] [illegible] Uw Hoog Ed. Gestr. [illegible] invachten, heb ik de eer met verzekering van Hoogachting mij te noemen,

Hoog Ed. Gestr. Heer

Uw Hoog Ed. Gestr. onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborg

Ontvangen den 17 [illegible] 1834 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Dat op dit rapport ik op heden morgen, die Slaven afwachtende, ondervinden moest dat alleen de drie Bombas. Bastiaan, Nicolaas en Elias hun bij mij ver„voegden en mij te kennen gaven, dat gene der opgeroepene Slaven wilden opkomen maar dat zij mij lieten weten om zelfs bij hun op de Rinkon te komen.

Dit dan in bedenking nemende, dat ofschoon ik ook gestrenge maatregelen bij de hand zoude willen nemen om die Slaven te dwingen en tot den pligt van gehoorzaam„heid terug te brengen, ik daartoe gene genoegzame magt voor handen had, heb ik best gedacht eene vergadering van District M.rs en Ambtenaren bij een te doen komen, ten einde gezamentlijk hunne opinie (de Zaak aangaande) te vernemen en te gelijk aan hun ter beslissing overgelaten wat het voordeligst voor het Gouvernement zoude zijn, eene gelegenheid af te wachten om van het voorgevallene aan Uw Hoog Ed.e Gestr: ken„nis te geven, en inmiddels de Slaven te laten voortwerken, Dan wel eene Boot aan te huren ten einde Uw Hoog Ed.e Gestr ten spoedigsten hiervan kennis te geven. Dat daarop gem.de Heeren hunne gevoelens hebben te kennen gegeven als bijnevensgaan„de Proces verbaal welk onder L.a C. uw Hoog Ed.e Gestr zal ter handen komen, en welk gevoelen ook door mij en het werk is gesteld, met aan gem.de opzigter Schotborgh te gelasten om de Slaven, zoo veel zulks met mogelijkheid zal kunnen geschieden, onder zijn toezigt aan het werk te houden.

Ik twijfel geenzins of uw Hoog Ed.e Gestr: zal uit de missive onder L.a A. ontwaren 1.o Dat de gezegde Slaaf Martis zich allerbrutaalst heeft geopposeerd tegen zijn Bomba in tegenwoordigheid niet alleen van gem.de opzigter maar ook van al

Kopij

Rinkon den 11.e November 1834.

Welld.e Heer!

Ik acht het van mijne pligt uwelld.e bij deze verslag te doen, betreffende een voorval welk op gisteren morgen in den lands Tuin heeft plaats gehad, in tegenwoordigheid van de Heeren C. Boye en H: Suares die toevallig daar bij tegenwoordig waren, bij gele„genheid ik mij aldaar begaf, de werkzaamheden der Slaven na„te gaan en bevond, dat het werk in geen deele naar behooren ge„daan werd, waarop ik de Bombas sterk aanbeval de Slaven aan te drijven, zulks werd gedaan, het werk ging dan redelijk wel voort, maar gaans ontdekte de Bomba Bastian, dat eene troep der Slaven geene haast maakte, begon hij dezelve aan te drijven, en gaf aan drie derzelven ieder een touwslag, te gelijk sprong een derzelven genaamd Martis Cathalina Janga uit de troep en zeide tegen den Bomba gij moet mij niet slaan, met zoodanige meerdere brutaliteiten zijne Chiap hoog houdende, zoodat ik genoodzaakt was, bij hem toe te loopen en hem dezelve uit de hand te rukken, en aan den Bomba gelaste hem eenige touw„slagen toe te brengen, waarop hij loopende met moeite dezelve verkreeg, en voorts zijne Chiap opnemende, zich aan het werk begaf, doch bleef niet stil, met te zeggen aan zijne voorgangers geef mij plaats, anders bega ik een ongeluk aan een uwer, want het kan mij weinig schelen, om te sterven, voorts zeggende, het is hier geen plaats om te leven, nergens gebeurd, diergelijke handelwijze. Mij over deze zijne brutale handelwijze bedenkende temeer daar hij binnen kort van Curaçao was aangekomen, de andere slaven met zulke dreigementen zoude kunnen aanhitsen, oordeelde ik ten besten hem aan uwelld.e te doen voorleiden, waarop ik aan derzelfde Bomba order gaf gezamentlijk met een anderen Slaaf de genoemde Martis naar boven te brengen, en uwelld.e omstandig Zelve van de zaak te onderhouden, daarop begaf ik mij huiswaards, op eene distantie voortgereden hebbende, zag ik de Bomba die een ander voetpad had ingeslagen in de weg staan, mij wachtende, dewelke mij rapporteerde dat hij mijne order had nagekome, echter dat terwijl

hij

hij Zoude heen gaan hij een gezamentlijk geschreeuw had gehoord
der bovengenoemde Martis toeroepende, gij gaat niet weg, de Bom
ba kurde terug, en Zeide tegen Martis wilt gij met mij niet gaan
dan bind ik u vast, daar op hief Zich weder het geschreeuw aan,
moet hij gebonden gaan dan moeten Wij altemaal gezamentlijk
gebonden naar boven gebragt worden, hierop Zeide ik aan gem.
Bomba dat daar ik geen genoegsame magt voor handen had om
hen volgens hun verlangen naar boven gezamentlijk met Martis
te laten bezorgen, maar hunne handelwijze ter uwelEd.s kennis
zisse Zoude brengen. — De drie Bombas vervoegden Zich
bij mij in de Schaft, weer, en rapporteerden mij dat de Slaven een
paarig nog vol harden in hun bedrijf, namelijk, de meergenoemde
Martis niet te laten gaan, en ten einde, de Zaak nog te Zien bewerk
stelligen om alhier afgemaakt te worden, antwoorde ik de Bombas
ga en Zeg het hün, dat ik van namiddag naar het Werk Zal
komen, om hün gevoelens alvorens ik aan uwelEd.a rapport Zal
doen te hooren, en die toegevendheid Zal gebruiken, om de meergen.
Martis te laten straffen, als mede de eerst beginners van het
oproer, en dat dan de Zaak voor afgedaan Zal beschouwd worden,
Ik reed dan naar den Tuin, aldaar komende vroeg ik de Bombas
Welke uitwerking mijne gezegdens by hün verwekt hebben, die
mij antwoorden, dat Zij nog in hun gedachten blijven persiste
ren, ten overvloede dan bragt ik hun, hun oproerig gedrag ende
gevolgen daarvan voor oogen, doch verkreeg van geen hunner antwoord dan
van den Straf waardigen Martis, dewelke heel brutaal was, en mij
met spottende gebaarden antwoorde, het is mij het zelfde heden te
sterven of morgen en ik kan niet Zien, dat wij ons oproerig gedra
gen hebben, ik weet dat ik geen kwaad gedaan heb, de Bomba had
mij niet moeten slaan, en op Curaçao Zal de Bomba Mingeel Zich
wel wachten, om ons te slaan, of wij slanen hem weder om, dus gaf ik
hem te kennen, gij komt ons dan wetten voorschrijven, blijf in tusschen
volharden in uwe gezegdens gij en allen die u aangangen, Zullen de ge
volgen daarvan ondervinden. —
Naderhand gaf ik de Bombas mijne ongenoegen deswege te kennen,
dat Zij doch niet onwetend kunnen Zijn welke der slaven, het oproer
hebben begonnen, waarop Zij mij de navolgende hebben opgegeven —

als

Fransisco Martijn koffij
Joh.s Flora Janga
Jan van Martha Regina Frans
Thomas Maria Oliana
Benito e Mariana
Jnancia Mariana
Fransisco Paula
Nicolaas Martijn van Maria Thomas
Hoze Rosario e Margaritha
Pedro Lezetta
Sebel Flora Janga
Martha Cathalina Janga
Cornelia Domakosse
Augustina Frans

Ten Slotte welEd.e Heer! Zij het mij vergund uwelEd.s
mijne bemerkingen ten opZichten dezer Zaake te laten gevoelen,
dat dan, indien geene voorbeeldige Straffen aan den aangeklaagden,
en aan de oproermakers worden uitgevoerd, ik, en andere opZigters die
hunne pligt kennen, en het belangen van het Rijk behartigen, nim
mer met vrucht eenig Werk, van de Slaven gedaan Zullen verkrijgen
vermits het genoegzaam gebleken is dat het alleen hun doel
wit is hün niet aan het werk te laten voortedrijven of aanzetten.

Ik heb de Eer met hoog achting te Zijn. —
UwelEd. onderdanige Dienaar
De opZigter bij de werken aan de Zoutpannen belast
met den land bouw. —
(Was get.) Jan Schotborgh C.Z.
Voor kopij conform
De Kommandeur der Zes Eilanden
Claas Schotborgh

L. A

Kopy

392

Rapport van het voorgevallene op den Twaalfde November Een Duizend acht honderd Vier en dertig, gedaan en overgeleverd aan den Weled. Heer Claas Schotborgh Kommandeur dezes onderhorige Eilands Bonaire

Ingevolge Uweled. last, hebben wy ondergetekendens Carl Magnus Neuman 1e Opzigter, J. C. F. Weygel 2de Opsigter en Theunis Lourentz Vos Junior Beëd. Klerk alhier ons op heden naar de Rinkon, en dat wel in de Landstuin aldaar, begeven, en aldaar gekomen zynde, is door den derde ondergeteekende by een geroepen de Bombas, Bastiaan, Nicolaas, en Elias en vervolgens de volgende Slaven welken present waren als:- Martis Katalina Janga, Fransisco Martyn Koffie, Jan van Marta Regina Frans, Thomas Maria Oliana, Inancia Mariana, Fransisco Paula, Hoze Rosaria Margaritha, Pedro Lizette, Johannes Flora Janga, Benito Mariana, Nicolas Martyn van Maria Thomas (welke drie laatsten als ziek zynde, wierden aangemeld) benevens nog de Negerinnen Sebel Flora Janga, Martha Catalina Janga, Kornelia

Domacasse

Domacasse en Augustina Frans. — Dat daarop alle de opgeroepenen by elkander gekomen zynde (uitgezondert de drie Zieken Negers) door my eerst ondergetekende, uit name van UwelEd. is aan=gezegd, dat zy tegens den volgenden morgen te 7 Uure binnen het fort moesten verschynen en dat de Zieken mede moesten komen, Waarop zy allen Stilzwygende, door den der=de ondergetekende wierden afgevraagd of zy zulks wel verstaan en gehoord hadden. Dat daarop, deze vraag alleen door Mar=tis Katalina Janga wierd beantwoord in Substantiee als „wy hebben het gehoord„ waarna wy weder van daar zyn weggere=den. —

Voren en boventstaande waarheid zynde teekenen wy deze op Bonaire den 12e Novem=ber 1834. —

(W.G.) — C. M. Neuman 1ste Opzigter
C. Weygel 2de Opzigter
T. L. Vos Junior / Beëdd. Klerk.

Voor kopy konform.
De kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

L: B

394

Proces Verbaal

Op heden den 13e November 1834 hebben wij ondergeteken„
dens Cornelis Boije Distr. Mr. van het 1e Distr. Willem Hen„
drik Gorsira Distr. Mr. bij het 2e Distrikt, Carl Magnus
Neuman 1e Opzigter J. C. F. Weygel 2e opzigter en
Theunis Lourentsz vrs Junior Bel.d Klerk alhier, als
hiertoe door den Weled. Heer Kommandeur dezes Eilands
bij circulaire opgeroepen zijnde, ons binnen het fort be„
geven. Dat aldaar in het kommandeurs kantoor bij
elkanderen vergadert zijnde, ons door welgemelde Heer
Kommandeur is voorgelezen eene Rapport, door den Weled.
Heer Jan Schotborgh Cz het opzigt hebbende over den Land„
bouw, betrekkelijk het oproerig gedrag der Slaven op den 10e
dezer op de Rinkon plaats gehad, benevens nog eene Rapport
door drie Ambtenaren aan Zijnweled. ingeleverd betreffende
het geen aldaar op den 12e daaraanvolgende was voorgevallen
en voorts aan ons berigt doende dat ingevolge mondelinge
rapport van de drie Bomba's Bastiaan, Nicolaas en
Elias, alle de op den 12e dezer door gem. drie Ambtenaren
opgeroepene Slaven weigerachtig bleven om met hun opteko„
men, begerende zij dat gem: Heer Kommandeur Zelve bij
hun beneden op de Rinkon zoude komen. –
Dat daarop gem: Heer Kommandeur aan ons heeft verzogt
deswegens onze opinie te mogen weten en aan ons (daar hij
Kommandeur geene genoegzame magt voor handen had
om die Slaven te kunnen dwingen en tot hunnen pligt te
doen terug keeren) heeft overgelaten te beslissen wat dus

395

het voordeligst voor het Gouvernement zoude zyn, een gelegenheid afte wachten om van het voorgevallene aan den Hoogedl. Gestr. Heer Gezaghebber kennis te geven en inmiddels de Slaven op hun eigen te laten werken, dan wel eene Boot aan te huren ten einde ten spoedigste van den Heer Gezaghebber hiervan kennis te geven.

Waarop de beide voorengem.e rapporten herlezende, hebben wy als ons gevoelen te kennen gegeven dat wy geene dringende noodzaaklykheid inzien om een Boot aan te huren en dat het beter zoude zyn de gelegenheid, welke waarschynlyk binnen kort zich zal opdoen afte wachten, en als dan van het voorgevallene den Hoogedl.e Gestr. Heer Gezaghebber kennis te geven en te vragen hoedanig met de in gemelde rapporten genoemde kwaadwilligen en oproerigen te handelen en tevens te verzoeken om voor het toekomende bepalingen daarte stellen hoedanig in diergelyke gevallen te handelen; en intusschen de Slaven niet op hun eigen, maar onder de gewone toezigt zoo veel zulks met mogelykheid geschieden kan aan het werk te houden in afwachting van het gene Zyn Hoogedl. Gestr. zal gelieven te disponeeren

Hiervan Acte eensluidende, op verzoek van voorengemelde Heer Kommandeur, opgemaakt en met onze Handtekeningen bekrachtigd op Bonaire datum ut supra

C. J. Neuman   Wm. H. Gorsira   Cornelis Boyé

C. Wiggel

J. L. Vos Junior

L.a C

396

27

Bonaire den 15e. November 1833.

J. W. B. p. B

N.o 161/103

Onder geleide dezer neem ik eerbiedig de Vryheid Uw HoogEd.t te doen
toekomen Proces Verbaal door de beide Heeren District M.rs en de Ambtenaren al
hier geteekend, uit de welke Uw HoogEd. Gestr. zal ontwaren dat de Slaven blyven
weigeren om op order van den opzigter belast met de Werkzaamheden van den Land
bouw, na dat die Werkzaamheden in het W. D. was volbragt, niet alleen de
Rinkon te Verlaten maar ook op te komen om alhier in de Landtuin aan
het Werk te worden gesteld. — Dat ik daarop de Heeren District Meesters en
de Ambtenaren by elkanderen heb doen Vergaderen ten einde hun gevoelens aan
gaande deze Zaak te mogen Vernemen. Dat dit geschied zynde ik (daar er
waarschynlyk in geen 14 dagen nog gelegenheid hiertoe zal kunnen zyn)
my genoodzaakt heb gezien om (gelyk zulks ook het gevoelen dier Heeren
was) Uw HoogEd.t van dit voorval een spoedige kennis te doen
dragen ten einde die maatregelen te beramen en in werking te doen brengen,
ter stuiting van den verderen loop dier halstarrige kwaadwillig Slaven welken ver
stuit als Rebellen kunnen worden beschouwd, eene Boot voor rekening van
het Gouvernement aantehuuren voor de Som van f 40.00 met die voorwaarde dat
a Costy door het Gouvernement zal worden gezorgt om geen Boot en Bootsvolk
alhier te doen bezorgen, dewyl den Verhuurder, aan het Bootsvolk voor niet
meer dan voor 2 dagen onderhoud is afgegeven en de Boot ook tegen den Wind

op reis zal kunnen opwekken. Ik vertrouw dat het Uw HoogEd. uit al de hierbijgaande Stukken ten overvloede zal blijken hoe zeer ik met alle mogelijke bedaardheid het onderhavige Zaak het zoeken te behandelen en tevens de noodzakelijkheid zal inzien warin ik mij heb bevonden tot het doen dezer Stap, te meer, wanneer Uw HoogEd. Gestr. nog bovendien in overweging neem, dat ingeval van langer uitstel hiertoe, dee Slaven, door het bekomen en gebruiken van Sterken Drank, en tot Vele en ergere buitensporigheden zouden kunnen overgaan. In dat Vertrouwen dan HoogEd. Gestr. Heer! Verkerende heb ik, Uw HoogEd. Gestr. dispositie desaangaande inwachtende de Eere mij met alle onderdanigheid en Hoogachting te noemen

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw HoogEd. Gestr. Gehr. Dienaar
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

P. S.) Mede breng ik Uw HoogEd. Gestr. ter kennis dat de rantsoen op heden is uitgedeeld aan de Slaven en afgehaald door eenige Vrouwen en hunne Huis- … en Kinderen afgehaald.

De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

No. 172.

Ontvangen den 17e Novb. 1834.
van den Commandeur van Bonaire
Geregd. Sub Lt. B.
folio 100 Boek No. 7.

Beylage 398
No. 101/103

Proces Verbaal

Op Heden den 14e November 1834 door den WelEd. Heer Kommandeur opgeroepen en binnen het fort Vergaderd Zynde, bragt ZynWelEd. ter onzer kennis dat ingevolge ons gevoelen van den 13e ll. de opzigter over den Landbouw is aangeschreven geworden om de Slaven onder toezigt aan het werk te houden, tot dat over het voorgevallene op den 10e door het Gouvernement Zoude Zyn beslist; en dat daarop door gemelde opzigter aan den Heer Kommandeur heden morgen gerapporteerd is geworden, dat hij de Slaven (ingevolge vroegere order van den Kommandeur) door de Bombas heeft laten gelasten om, daar het Werk aan de beneden ~~tuin~~ volbragt was, met de Werkzaamheden aan de booven tuin aan te vangen; welke Bombas met namen Bastiaan, Nicolaas, Elias en Miguel hem opzigter berigt hebben, dat de Slaven eenparig geweigerd hebben zich van de Rinkon te begeven, en niet aan het Werk te willen komen; ons gevoelen verzoekende te mogen weten, welke maatregel wij oordeelen als nu voor het doelmatigste te Zyn; en ook omtrent het al dan niet uitdeelen van randsoen op morgen. —

Daarop in onze tegenwoordigheid de vier bovengenoemde Bombas gehoord hebbende, verklaarden Zij nogmaals, dat de Slaven geweigerd hebben aan het Werk te komen en hun zouden gezegt hebben, "Bombas, gij zegt dat wij boven moeten gaan maar gij kent onze grieven niet," en dat (verder een der) Slaven met name Jan Hendrik Zenerentiana den Bomba Bastiaan bij zijne terugkeering heeft toegeroepen, dat hij Staan

Zoude, om boodschap voor Sjoor Karel, en Sjoor Wyzel
boven te brengen, Waarop Zijn antwoord geweest is
met hun niets verder te doen te hebben. —

Waarop Wij den Heer Kommandeur als ons gevoelens
te kennen hebben gegeven; dat daar het ons volgens de
rapporten voorkomt dat de slaven halstarrig en onwillig
Zijn, het Gouvernement onverwyld daarvan dienende kennis
gegeven te worden, en intusschen niet na te laten, de
Weeklyksche randsoen als gewoonlyk uit te delen
in afwachting van de mening van het Gouvernement
omtrent een en ander

En hebben Wij hiervan op verzoek van den Kom
mandeur twee eensluidende opgemaakt op bo
naire datum ut supra

Cornelis Boyé
2e Mr.

C. W. Neüman
Lutt. Opzigter

J. L: vos Junior

Wm. Hk. Gorsira

400

J № 631.

Bonaire den 15e November 1834

№ 162/10k

Ik zie mij genoodzaakt hier bij te herhalen het verzoek door mij aan uw Hoogld. Gestr. in dato 15e Maart ds. № 32/23 gedaan en weder uw Hoogld. Gestr. te doen toekomen aanvraag in duplo voor diverse benoodigdheden ten behoeve van het defensie wezen op dit onderhorig Eiland

Ik heb de eer met hoogachting te zijn.

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. ond. dienaar
De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. I. Rammelsman Elsevier
Gezaghebber over de kolonie
Curaçao Bonaire & Aruba &c
&c. &c.

401

No. 143.
Ontvangen den 16 Novbr 1834.
van den Commandeur van
Bonaire.
Geregd. Sub L B.
folio 100 Boek No 4.

402

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden
ten behoeve van den dienst bij onvoorziene toe
vallen op het onderhorig Eiland Bonaire

25 goede Schietgeweeren en Bajonette
25 Kratsers
25 Tuim stalden
25 Patroontassen en koppels
12 militaire Zabels
200 Vuursteenen
25 Kardoezen Kruid
200 Scherpe Patronen
6 Bossen Lont
Een Verre Kyker
Twee Lantaarns

Gedaan op Bonaire den 15 November 1834
De Kommandeur des Eilands

Claas Schotborgh

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoeve van den dienst bij onvoorziene toevallen op het onderhorig Eiland Bonaire

25 goede Schiet geweeren en Bajonette
25 Krassers
25 Zuim naalden
25 Patroon tassen en Koppels
12 Militaire Zabels
200 Vuursteenen
25 Kardoezen Kruid
200 Scherpe Patronen
6 bossen lont –
een Verre Kyker –
Twee Lantaarent.

Gedaan op Bonaire den 15 Nov. 1834

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh Jr

404

No. 55/10.

Aruba den 21e November 1834

Onder geleide dezes heb ik de eer
UweEd.e ter Afkondiging intezenden
een extract uit het aanteekenings-
boek der huwelijken op dit eiland.

De Kommand.t van Aruba
J. F. W. Grawenhorst

Aan
Den WelEdele Heer
Koloniale Secretaris
te Curaçao

405

~~N~~ 144.
Ontvangen den 23 Novemb. 1834
van den Commandeur van Aruba
Geregd Sub L. A.
folio Opboekt No 7.

Recd 23 Nov 1834

406

Bonaire den 21e. November 1834

No. 166/105

Ik heb de Eer hierbij te erkennen den ontvangst van Uw Hoogld. Gestr. geachte Dispositie dd 17 dezer No. 631/62 genomen op mijne beide mis siven gedagtekend 13 en 15e. dezer onder de Nummers 160/102 en 161/103 nopens het onbehoorlijk gedrag der Lands Slaven alhier. — Hoedanig naar aanleiding van gem. dispositie is gehandeld, zal den Weledl. Gestr. Heer Procureur des Konings adint. Uw Hoogld. Gestr. berigten. —

Ik twijfel geenzins of Uw Hoogld. Gestr. zal uit Zijn Weledl. Rapport ontwaren hoe zeer ik de genegenheid heb aan den dag gelegd om door alle bedaarde Voorzorgen, verdere onaangenaamheden voortekomen. —

Dat derhalven mijne Verrigtingen in dit geval Uw Hoogld. Gestr. goedkeuring moge wegdragen, zal mij aangenaam zijn terwijl ik mij met de verzekering van hoogachting noem.

Hoogld. Gestr. Heer!

Uw Hoogld. Gestr. Ond. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands,

Claas Schotborgh

Den Hoogld. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

N°. 145.

Ontvangen den 23 November 1834.

van den Commandeur van Bonaire

Geregd: sub ≠ B. –

folio 100. boek N°. 7.

Recd 23 Nov 1834

408

Bonaire den 21e November 1834

N°. 167/106

Door middel dezes breng ik ter kennis van UwHoogEd: Gestr.

dat ik met Schipper H. J. F. van Grieken voerende de Nederlandsche

Golet Eensgezindheid heb ontvangen,

25 bruikbare geweren en Bajonetten.

25 Ruim naalden.

25 Kratzers.

25 Patroontassen en koppels.

12 Militaire Zabels zonder koppels.

200 Scherpe Patronen.

200 Vuursteenen.

Voor welke ontvangst, aan gem.e Schipper reçu is afgegeven

Ik heb de eer met hoogachting te zijn

HoogEd.e Gestr: Heer!

UwHoogEd.e Gestr. geh. dienaar,

De kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd.e Gestr: Heer Jonkheer

Mr. I. J. Rammelman Elsevier

Gezaghebber over de kolonie Curaçao

Bonaire, en Aruba &c. &c. &c.

No. 140.

Ontvangen den 23 Novb. 1834.
van den Commandeur van Bonaire
Geregd. Sub L.B.
folio 101. boek No. 7.

Recd 23 Nov 1834

410

Bonaire den 21 November 1834.

No. 168/107

In antwoord op Uw Hoogld. Gestr. missive dd 3 dezer No. 32 32/61 dient, dat, met leedwezen, het mij voorkomt dat Uw Hoogl.Ed. Gestr. in het gevoelen verkeerd dat ik den Neger Belfas Martien als eene Vrije Persoon heb aangemerkt. Ik moet Uw Hoog Ed. Gestr: betuigen dat hij alhier nimmer anders dan als Slaaf is beschouwd geworden en derhalven bij ieder gelegenheid wanneer hij naar Curaçao zoude vertrekken, aan hem een Paspoort als Slaaf is uitgereikt. Dat ik, alleen bij vertoon eener Transport een dusdanig Paspoort ~~heb~~ afgegeven, echter hem nimmer als een Vrij Persoon heb beschouwd.

Ik heb overigens de Eere met hoogachting te Zijn

Hoogld. Gestr Heer!

Uw Hoogld. Gestr onderd. Dienr.

De Kommandeur dezer Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

No. 147.
Ontvangen den 23e Novemb. 1834.
van den Commandeur van Bonaire
Geregd: sub L B
folio 101. boek No. 7.

Rec'd 29 Nov 1834

412

35

Aruba den 25e Novemb. 1834.

No. 30

J No. 649.

Deze is strekkende om ter kennisse
van Uw Hoog Ed. Gestr. te brengen, dat
de Heer Jan van der Biest Vice Kommandr.
alhier zich aan mij heeft geadresseerd
met verzoek om bij Uw Hoog Ed. Gestr.
te willen bewerken dat aan hem ho-
norabel ontslag verleend worde uit
de posten van Ontvanger, administra-
teur der Armen kas, geauthoriseerde
van het Collegie van de Wees- en Boe-
del kamer, IJkmeester. –
Uit aanmerking dat de hooge ouder-
dom en daarmede gepaard gaande
gebreken van voorzegden Ambtenaar
hem niet langer veroorloven boven-
gemelde posten waartenemen, Zoo wordt
deszelfs verlangen om daaruit ontsla-
gen te worden bij deze aan Uw Hoog Ed.
Gestr. voorgesteld met verzoek om
daarop te willen disponeeren zoo als
Uw Hoog Ed. Gestr. zal oordeelen te be-
hooren. –
Als een gevolg van het voorgaande heb
ik de eer de volgende Consideratien

zoo

Aan
Den Hoog Edele Gestr. Heer
Gezaghebber over de Kolonie
Curaçao en onderhoorige Eilanden
&c &c &c

Zoo als dezelve mij ten beste voor de belan-
-gen van 's Rijks dienst alhier voorkomen
aan Uw Hoog Ed. Gestr. mede te deelen.–
De Ontvanger Lourens Croes die belast
is met het toezigt over de Goudplaatzen
en het handhaven van Policie's goede
orde op dezelve is ook reeds hoog van
Jarens sedert eenigen tijd ziekelijk zoo
dat van dien ambtenaar in de betrek-
-kingen die hij thans waarneemt niet
langer die inspannings activiteit
kan gevorderd worden dewelke nodig
is om het doel waartoe die post is
blijven bestaan geheel te bereiken.–
Bij ontslag van den heer Van der Biest
uit de betrekking van Ontvanger zoude
de heer Lours. Croes voormeld die zelve,
dezelfs onvermogen om langer al
dat geen uittevoeren het welk dezelfs
betrekkingen met de goudmijn vordert,
heeft te kennen gegeven, dezelfs post
van Ontvanger weder kunnen aanvaarden,
het geen met dezelfs verlangen zoude
overeenstemmen.–
Om het bestuur alhier behulpzaam
te

te zijn in het houden van toezigts tot
handhaven van goede orde op de goud-
-plaatsen heb ik de eer aan Uw Hoog Ed.
Gestr. voortedragen de Opzigter F. J.
Van der Biest die jong, sterk is en
van wien de nodige inspannings
activiteit kan worden gevorderd.–
Dezelfs post van Opzigter zoude zoo
lang als hij in voorzeide betrekking
nodig geoordeeld wordt kunnen worden
waargenomen door Jan George Croes
die daartoe de nodige geschiktheid
bezit.–
De Waarneming der posten van Admi-
-nistrateur der Armen huis, Gecommit-
-teerde van het Collegie van de Weesz
onbekende boedel kamer kan aan
den Ontvanger Lours. Croes worden
opgedragen, daar de Ykmeesters
post aan de lands opzigters post
kan worden verbonden.–
De overweging van al het hierin voor-
-gedragen aan Uw Hoog Ed. Gestr. onder-
-werpende en hoogst dezelfs dispositie
daarop afwachtende heb ik de eer
te teekenen.

De Kommandt. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

~~No. 315~~ 148a

Ontvangen den 29 Novb. 1834
van den Commandeur van
Aruba.
Geregd. Lett. A.
folio 9 boek No. 7.

414

No. 56/11

Aruba den 1e December 1834

Bij missives dd 3e & 22 July 1833 No. 43/9 & No. 46/10 zijn van dit bestuur aan den Ambtenaar belast met het houden van het burgerregister op Curaçao ingezonden honderd & drie (f: 103:) aanvragen tot inschrijving in het burgerregister, waarvan de bewijzen van inschrijving als nog alhier niet ontvangen zijn, daar de daarin belanghebbenden zich op het Kolonial Kantoor alhier geadresseerd hebben ter bekoming van de bedoelde bewijzen. Zoo wend ik mij tot UWelEd: met verzoek om mij in staat te willen stellen aan het verlangen der voorbedoelde belanghebbenden te kunnen laten voldoen. -

Ik heb de eer te zijn
De Kommandr. van Aruba
J. F. W. Gravenhorst

Aan
Den WelEdele Heer
Koloniale Secretaris
belast met het houden
van het Burgerregister
te Curaçao

N° 148 b.

Ontvangen den 3 December 1834.
Van den Command: van Aruba
Geregd. Sub L. A.
Folio 99 Boek No 7.

Recd 3 Dec 1834

416

Bonaire den 29e November 1834

J N° 152 A.

N° 170/108

Door middel dezer breng ik ter kennis van Uw Hoog Ed: Gestr: dat opgisteren aan Kapt.n Fisher voerende de Amerikaansche Brik Cabinet is verkocht en afgeleverd Zeventien honderd vaten Zout uit de San Pedro Killij a 1¼ f. per Vat en dat het bedrag daarvan ter Som van Twee duizend Een Honderd Vijf en Twintig Gulden in Bankbiljetten bij mij is ontvangen. –

Ik heb overigens de Eer met Hoogachting te Zijn: –

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: Onderd: Dienaar;
De Komm.r dezes bovengem: Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier, Gezaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire en
Aruba &c. &c. &c.

No. 149.
Ontvangen den 3 Decemb. 1834.
van den Commandeur of Bonaire
Geregd. Sub L. B.
folio 101 boek No. 7.

Recd 3 Dec 1834

418

Bonaire den 29e November 1834

J. N. 652 B.

No. 171/109

Van den opzigter der Zoutpannen en den 2e Opzigter op den 22e de-zer Rapport bekomen hebbende dat de regen van den dag te voren aan Vier der grootste Zouthoopen Scheuren of bressen heeft veroorzaakt en vele Schade (welkers hoeveelheid zich niet dan na de aflevering van het in gezameld Zout kan worden begroot of opgegeven.) daaraan heeft toe gebragt; Kan ik niet nalaten Uw Hoogedo. Gestr. zulks door middel dezer ter kennis te brengen en teffens Uw Hoogedo. Gestr. in te sluiten afschrift van gem. Rapport. —

Ik heb overigens de eere met hoogachting te zijn. —

Hoogед: Gestr: Heer!

Uw Hoogedo. Gestr. onderd. Dienaar;
De Commandeur der Eilands
Claas Schotborgh

Den Hoogedo. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. I. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

Ontvangen den 3 December 1834.
van den Commandeur v. Bonaire.
Geregd. Sub L B.
Folio 101. Boek No 7.

Kopij

420

Bonaire den 22 Nov.r 1834.

WelEd.e Heer!

Door middel dezes wordt ter kennis van uwelEd: gebragt dat, door de Regen van gisteren aan vier der grootste Zout hoopen, aan de oude Pan, Scheuren of bressen is ontstaan, waardoor daar aan vele Schade (welkers hoeveelheid vaten niet dan na de aflevering van het ingekameld Zout zal kunnen worden opgegeven) Zijn toegebragt

Wij hebben de eer te Zijn (onderstond) uwelEd: D.W.Dienaren (w: get) J.n Schotborgh 1e opz: der Zoutpannen, E: Heyzel 2e opz:

Voor kopij Conform
De Komm.r dezes Eilands

Claas Schotborgh

Het Addres luidde
Aan den WelEd. Heere
Claas Schotborgh
Komm.r van het Onder
hoorig Eiland Bonaire

421

Recd 14 Dec 1834

422

No. 31

Aruba den 1e Decr 1834

1 A 664

Deze is strekkende ten geleide van de naamlijst der personen aan dewelke over de maand November dezes jaars permitten ter Goudwinning zijn verleend.–

Ik heb de eer te zijn

De Kommandeur van Aruba

J.F.W. Gravenhorst

Aan

Den Hoog Edele Gestrenge Heer

Gezaghebber van de Kolonie

Curaçao, & onderhoorige Eilanden

&c. &c. &c.

No. 151
Ontvangen den 14 Decemb. 1834.
van den Commandeur van Aruba
Gereg. Sub L. A.
folio 9 boek No. 7.

424

B.

Lijst der afgegevene permitten ter Goudwinning op het eiland Aruba, gedurende de maand November 1834

No.	Namen	No.	Namen
1	Isaak Croeze	39	Nic. Guyot
2	Pieter Croeze Hz. Zn.	40	Jacob Guyot
3	Gilles Croeze	41	José Martinez
4	Jan Croeze Hz. Zn.	42	Juan Lopez
5	Fernando Gonzales	43	Matthias Twerp
6	Philipe Pardo	44	Juan Benito Beola
7	Jurriaan Geerman	45	Antonio Beola
8	Pieter Lampe	46	Phelipe Caragueño
9	Isidro Marconnier	47	Juan Sito Martinez
10	Antoin Thomas	48	Joost Thiel
11	Domingo Silvester	49	Jean Thiel
12	Raphael Maché	50	Pieter Kock
13	Jeronimus Pirrier	51	Louis Meinhardt
14	Cornl. Raven Jr.	52	Anth. Erasmus
15	Jurriaan Lampe	53	José Fco. Comenencia
16	Manl. Montero	54	Andr. Henriquez
17	Isaak Geerman	55	Nicolaas Castro
18	Willem Geerman	56	Pieter Ruyftaas
19	Benino Cayama	57	Jan Bockhoudt Jantye Zn.
20	Guillermo Ras	58	Willem Arendsz
21	Lourens Evertsz	59	Jacobus Arendsz
22	Gerard Evertsz	60	Michiel Geerman
23	Nicolaas Erasmus	61	Jan Ras
24	Dirk Paesch	62	Rosje Ras
25	Pedro Paulo Martiens	63	Gilbert Raviné
26	Nicolaas Cuciel	64	Gabriel Leon
27	Pegie	65	Martis Ras
28	Hendk. Lampe	66	Adriaan Wever
29	Juan Leon	67	Jacob Dirksz Wz. Zn.
30	Gilles Ras	68	Christoffel Dirksz
31	Amable Solagnier	69	La Cruz Gutierez
32	Michiel Solagnier	70	Martis Ruiz
33	Willem Suares	71	Cornl. Suares
34	José Suares	72	Pierre Suares
35	Pedro Macks	73	Juan Reyes
36	Cornl. Koolman Hz. Zn.	74	Jacobus Croeze
37	Hendk. Kock	75	Johs. van Eeman
38	Guillermo Carles	—	

Afgesloten op Aruba den 30e November 1834.

De Kommandt. van Aruba

J. F. W. Goeverneur

Bonaire den 30. November 1834

No. 72/110

Deze geleid mijne Verantwoording Stukken voor het 3de Kwart. dezes Jaars volgens lijst. —

Ik heb de Eer met alle onderdanigheid en hoogachting mijte noemen. —

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Ed. Gestr. : DWDienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 152

Ontvangen den 19 December 1834.
van den Commandeur van Bonaire
Geregd: sub L B
folio 101. boek No. 7

Lijst der volgende Stukken tot de Verantwoording over het 3de Kwartl. bij behorende; te weten.

Journaal
Staat van Magazijnen
Verantwoording van Medicijnen
Kas Rekening
Staat van fort en Ammunitie
Staat van geboorte en overlijden onder de Landsslaven
Ingeklaarde } Vaartuigen
Uitgeklaarde }
Aangekomene } Passagiers
Vertrokkene }
Staat van s'Lands Tamme Beestialen

Bonaire den 29e November 1834

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Rec'd, 19 dec 1834 428

Bonaire den 9e. December 1834

[illegible] brief [illegible] [illegible] Adm [illegible]
Financien

No. 174/111

Doordien de onlangs ontvangene Spappen niet van de beste kwaliteit zijn geweest en velen daarvan gebroken en onbruikbaar zijn geworden, zie ik mij (ter bevordering der werkzaamheden van den Landbouw) genoodzaakt uw HoogEd: Gestr: hier inte sluiten aanvraag in dupl. voor Vijftig Stuks Engelsche Spappen niet van de grootste, maar van de middelmatige Soort of grootte.

Ik heb de eer met hoogachting te zijn. —

HoogEd: Gestr: Heer!

Uw HoogEd. Gestr: onderd: Dienaar
De Komm.s dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den HoogEd. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de kolonie Curacao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

~~No~~ 123.

Ontvangen den 19 December 1834.
van den Commandeur v. Bonaire
Geregd. Sub Lo. B.
folio 101. boek no 7.

430.

Aanvraag in duplo voor benoodigde Schop„
„pen ter bevordering der Werkzaamheden van
den Landbouw op het onderhorige Eiland
Bonaire. —

50 Stuks Engelsche Schoppen, niet van de
grootste maar van de middelmatige
soort of grootte. —

Gedaan op Bonaire den 9e. December 1834. —

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Recd 19 dec 1834 431

Bonaire den 12e December 1834

J No 672.

No 175/112

De Ambtenaren alhier, met uitzondering van den 1e Opzig-
ter, per missive dd. 11e dezer, zich aan mij geaddresseerd hebbende,
met verzoek UwHoogEd. Gestr: bekend te maken met de ongunstige om-
standigheid waarin zij, door het gemis, der voorheen aan hun toe-
gestaan randsoen van kabrieten verkeren; en Uw HoogEd. Gestr:
eerbiedig lijk te verzoeken aan hun; in stede der voorheen door
hun genotene randsoen van Kabrieten (naar proportie) 3maande
lijks, Rundvleesch toetestaan; heb ik hun verzoek confirmeren-
de, niet ondienstig geacht Uw HoogEd. Gestr: intesluiten afschrift
van gem. brief en teffens hetzelve aan Uw HoogEd. Gestr: gunstig

Den HoogEd. Gestr: Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

432

dispositie desaangaande aantebevelen. —

Hebbende overigens de Eere met Verzekering van hoog achting mij te noemen. —

Hoog Ed: Gestr: Heer!

Uw Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar

De Kommandeur dezer Eilanden

Claas Schotborgh

No 154.
Ontvangen den 19 December
1834.
Van den Commandeur v. Bonaire.
Geregd: Sub L: B.
Folio 101. Boek No 7.

Kopy

Bonaire den December 1834

WelEd: Heer!

De ondergeteekendens Ambtenaren alhier, nemen de Vrijheid aan UwelEd: hierbij te verzoeken den HoogEd: Gestr: Heer Gezaghebber voort te dragen de ongunstige omstandigheid waarin zij, door het gemis der aan hun voorheen toegestane randsoen van kabrieten vleesch verkeeren, te meer, daar het aan UwelEd: zelfs bekend is dat, door de weinige nog overgeblevene kabrieten der Ingezetenen, de gesteldheid van dit Eiland thans zoodanig is, dat men veeltijds (ofschoon van kontante voorzien) geen Lam, Ja zelfs soms met moeite geene visch te koop kan bekomen, waarbij nog komt dat er alhier geene vleesch Markt, als op Curaçao bestaat, alwaar men zich van het dagelijks benoodigde zoude kunnen voorzien. —

Het is aan hun niet onbekend dat den toestand der koloniale financien, aan het Gouvernement niet toelaat om aan hun tot schadeloosstelling hunner genotene Randsoen eenige toelage en geld uit die kas te accordeeren. —

Zij veroorloven hun alleen de Vrijheid UwelEd: op te dragen den HoogEd: Gestr: Heer Gezaghebber met het hierboven ter nedergeschrevene bekend te maken, en teffens zijn HoogEd: Gestr: eerbiedig te

Het adres luidde aan
Den WelEd: Heere Claas Schotborgh
Kommandeur des bovengem: Eilands

Verzoeken, aan hun, in Stede der voorheen door hun genotene rand,
soen van Kabrieten (naar proportie) 's maandelijks Rundvleesch
toetestaan, te meer, dewijl zij, onder Correctie, vermenen, dat door
de menigte der in het wild loopende Hoornbeesten (van dewelken
in droge tijden, toch velen Sterven) het Gouvernement in het minst
daardoor gene Schade zoude kunnen lijden ofte hebben —

In het vertrouwen op uwelEd. goedheid hiertoe, hebben zij de eer
hun met verzekering van hoogachting te noemen. (onderstond)
WelEd. Heer! uwelEd. DW Dienaren (w. get.) C. Weygel 2e opzigter
Dit kruisteken is + eigenhandig gesteld door Pieter Christiaan Jagt
meester, J. A. Cranberger, opz. der Vee korralen. J. L. M. Junior
Bd. klerk en J. e H. Prince Lands Chirurgijn

Voor Kopij Conform
De Kommandeur des voorm. Eilands
Claas Schotborgh

Rec^d 19 Dec 1834

435

Bonaire den 18 December 1834

N°. 176/113

Door middel dezes breng ik ter kennis van Uw HoogEd^e. Gestr.
dat ik uit de Nederlandsche Goelet Geertruida gevoerd door Schipper
Matthias Levij in ontvang heb genomen 986 Schepels Mais,
door de Leveranciers opgezonden; dewelke, gevoegd bij het geen per tek
van dat Artikel, in het Magazijn liggende, wel ongeveer voor drie
Maanden randsoen der Slaven zal toereikend zijn; Weshalven het
opzenden van dat Artikel voor eerst niet benoodigd zal zijn te meer
daar er nog een klein gedeelte kleine Mais aanwezig is welken thans
tot voorkoming van finale bederf zal moeten worden uitgedorscht
en gedesbribueerd. — Voorts geeft het mij genoegen Uw HoogEd^e.
Gestr. te kunnen berigten dat de beide Landstuinen alhier, veel
belovend uitzien zoo dat men de hoop kan koesteren, om bij aan-
houdenheid van regens in de aanstaande Maanden January en

Den HoogEd^e. Gestr. Heere Jonkheer
M^r. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Cura-
çao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

Februarij, nog eene ordinaire oogst te kunnen hebben.

Ik heb overigens de eere met hoogachting te zijn

Hoogld: Gestr: Heer!

Uw Hoogld: Gestr: onderd: Dienaar;

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

No. 135

Ontvangen den 19 Decber 1834
van den Command.r v. Bonaire
Geregd. sub Lt. C.
folio 101 verbaal

Recd 17 dec 1834

437

Bonaire den 18e December 1834

No. 669.

No. 178/114

Daar ik de Som van Vier duizend acht honderd en Twee Gulden en Zes en Zestig Centen, bestaande in Twee gouden Dubloenen en de rest in Bankbiljetten onder myne berusting heb, Zoo matige ik mij de Vrijheid Uw Hoog Edo. Gestr. Authorisatie te Verzoeken om daar uit de Vervallene Tractementen der Ambtenaren als mede het te goed hebbende van den opziger belast met de Werkzaamheden van den Landbouw te mogen afbetalen.

Ik heb de Eer met alle onderdanigheid en hoogachting te Zijn

Hoog Ed. Gestr. Heer!

Uw Hoog Edo. Gestr. Geh. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

Den Hoog Edo. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber van de Kolonie Curaçao
Bonaire en Aruba &c. &c. &c.

No. 156.

Ontvangen den 19 Decemb. 1834
van den Command.r v. Bonaire
Geregistreerd Lt. B.
folio 101 boek No. 7.

Recd 19 Dec 1834

439.

Bonaire den 18e December 1834

Zie brief aan den Ad. der Inmaaler

No. 179/115

Deze geleid aanvraag in duplo van benoodigdheden ten behoeve van den dienst alhier.

Ik heb de eer met hoogachting te zijn:

Hooged. Gestr. Heer!

Uwe Hooged. Gestr. Geh. Dienaar;

De Komm.r van boovengen. Eiland

Claas Schotborgh

Den Hoogw. Gestr.: Heer Jonkheer Mr. I. I. Rammelman Elsevier Gezaghebber over Curacao, Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 157
Ontvangen den 18 December 1834
van den Commandeur al Bonaire
Gereg. sub L B.
folio 101 boek no 7.

441

Aanvraag in duplo voor benoodigdheden ten behoeve van den dienst op het onderhoorig Eiland Bonaire

Zes Witkwasten ten behoeve van den dienst alhier. —

Gedaan op Bonaire den 18e December 1834. — De Commandeur der zes Eilanden

Claas Schotborgh

443

doen voorgaan. En dat uwe Hoogedle Gestr: dientengevolge zoodanige maatre-
-gelen des aangaande zal gelieven te nemen en mij mededeelen als uwe Hoogedle
Gestr: best zal oordeelen te behoren. —

Waarmede de eere heb met alle onderdanigheid en verzekering
van hoogachting mij te noemen

Hoogedle Gestr: Heer!

Uwe Hoogedle Gestr: DWDr.
De Kommandeur der Zes Eilands

Claas Schotborgh

442

6

Bonaire den 23e December 1834

No. 181/116

Het doet mij leed Uw Hoogl Ed. Gestr. met eene onaangename gebeurtenis, waartoe ik mij echter pligtshalven, genoodzaakt zie, te moeten lastig zijn. –

Ik ben dan zoo vrij uw Hoogl Ed. Gestr. in te sluiten afschriften van twee verklarin„gen onder de Letteren A. & B. uit welkers inhoud uw Hoogl Ed. Gestr. omstandig ontwaren zal, dat eenen Andries de la Trenidad, zijnde eene der op de Rinkon inwonende Vrijen zich niet heeft ontzien om te zamen met twee Landsslaven, met namen Johannes Flora Janga en Bernard van Makaya, in den Nacht van den 19e dezer, uit de Koe„raal van 's lands tamme Hoornbeesten aldaar, eene halfvolwassen dier veesoort te ste„len, slagten en verdeelen. – Tegelijk moet ik uw Hoogl Ed. Gestr. melden dat de, in den namiddag van den 20e. dezer mij aangebragte en tot het onderzoeken der zaak, door mij in civile bewaring genomen zijnde Andries de la Trenidad, dienzelfden Nacht door het breken van den Muur der Provoost, is ontvlugt. Gelijk uw Hoogl Ed. Gestr. mede uit bovengem. bijlage Lo. B zal ontwaren dat de twee medepligtige Landssla„ven met namen Johannes Flora Janga en Bernard van Makaya voortvlugtig zijn;

Voorts moet ik uw Hoogl Ed. Gestr. nog berigten, dat de twee Landsslaven Jan van Marta Regina, Frans en Bentura van Maria Josefia, welken zich onder de hoofden der laatst alhier plaats gehad hebbende oproer bevonden en op requisitie van den Heer Procureur des Konings niet verschenen waren; Sedert dien dag tot heden

Den Hoog Ed. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. I. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curacao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No. 158.
Ontvangen den 29 December 1834.
van den Commandeur v. Bonaire
Ingek. Sub A & B.
Folio 111 [illegible]

absent zyn, zoo dat zij, te zamen met den Sedert Junij l.l. geabsenteerde Lands
slaaf Fabiäs van Thiena Soliana, thans een getal van Vijf absente Lands Sla
„ven uitmaken. — Ik heb opzigtelijk de drie laatstgenoemden, namelijk Jan
Bentura en Fabiäs, alles wat immer doenlyk was in het werk gesteld om hun,
zoo door Vrijen en Slaven te doen opzoeken als mede door het doen van Waarschou
„wingen dd 28 July en 13.e dezes, magtig te worden, doch zulks is (niettegenstaande
door mij eene Premie is uitgeloofd van ƒ 15„00 voor ieder) tot nutoe vruchteloos
geweest. Weshalven ik (daar hun getal thans geaccresseerd is) bedacht zynde
dat zulks niet dan tot kwaad voorbeeld voor de andere Slaven moet Vastrekken en
dat zij door Roven, Stelen en alle moedwil te bedrijven, niet alleen aan Gouver
nements Vee en dat der Ingezetenen Schadelyk, maar ook nog voor het leven
van een en ieder alhier, hoogst gevaarlyk zouden kunnen zyn of worden; best
gedacht heb, eene Veertiental Ingezetenen onder geleide van den Jagtmeester
tegens het genot van een kan mais per dag ieder te engageeren ten einde hun
ware het mogelyk op te sporen en magtig te worden.

Ik Twijfel geenzins of Uw HoogEd.e Gestr. zal uit den toedragt dezer Zaak,
het laatste gedeelte der mynen dd. 13.e Nov.r l.l. N.o 161/102, by na hier op uitkomende,
bewaarheid vinden, namelyk. Dat de meeste der op de Rinkon inwonende
Vrije lieden met de Slaven heulen. Dat de Verre afstand dier plaats (Rinkon)
van de Rhee veel bydragende is, om de Slaven tot Vele buitensporigheeden te

---

Kopij

444

Ik ondergeteekende J. C. F. Weygel Tweede opziger op het
onderhoorige eiland Bonaire, verklare hierbij op Vordering van
den WelEd.e Heer Claas Schotborgh Kommandeur der boven
„gemelden Eilands en op den Eed door mij aan den Lande gedaan.
Dat terwijl ik op laatstleeden Zaterdag den 20.e dezer des mor
„gens te gere met eene gedeelte der Lands slaven mij in de Lands
„tuin op de Rinkon tot het overplanten van hetzelve bevond,
aldaar is aangekomen de Lands Slaaf Zynde een Wachter van
's Lands tamme Hoornvee met name Maximiliaan van Rosa
Josefa, dewelke mij verzocht met hem naar huis te gaan, ten
einde mij over eene Zaak van aangelegenheid te Spreken. —
Dat hierop te zamen met den Bomba Nicolaas en hem
koewachter in 's Lands huis gekomen zynde door hem Wachter aan
mij het volgende wierd ter kennis gebragt. „ Dat hij des avonds
van den 19.e dezes, alle de onder zyne hoede aanvertrouwde
„ Beesten nageteld en de koeraal gesloten hebbende, naar zyn
„ huis was gegaan om zyne kost te gaan zoeken. En dat vervol„
„ gens des Nachts bij zyne terugkomst, de koeraal niet in die
„ orde gesloten vindende, de daarin zynde Beestialen was gaan
„ tellen, en uit dezelven had vermist een halfwassen Hoornbeest.
„ Dat hij, de Sporen van den dief ontdekt hebbende, te zamen
„ met twee Vrije lieden gen.d Simon Boekhoudt en Pieter Molina,
„ op de ontdekte Sporen was gegaan tot in het Tuintje van An„
„ dries de La Trenidad, en dat zij hem hadden bezig gevonden, om
„ een gedeelte van het Vleesch eener geslagtene Hoornbeest te snij
„ den en kerven en dat gezegde Vrije lieden den dief hadden ge„
„ vat en ten huize van den eerstgenoemde hunner (Simon Boek
„houdt

"„houdt) hadden gebragt."

Dat daarop door voorengemelde Twee Vrijlieden Simon Boekhoudt en Pieter Molina den &c. Voormelden voor hun opgevattene dief, Andries de la Trenidad werd aangebragt, die mij op de vraag hoe hij aan dat Vleesch was gekomen, ten antwoord gaf; "dat hij, te zamen met de lands slaven Johannes "flora Janga en Bernard Makaja uit 'slands koraal "een halfwassen Hoornbeest hadden gestolen en geslagt, en "dat de eerstgenoemde (Johannes) daarvan bereids zijn aan "deel had genomen".

Dat ik toen dadelijk kam Andries de la Trenidad hebdoen binden, en voorts aan Bomba Nicolaas hebgelast om de beiden lands slaven Johannes en Bernard, welken in de Lands „tuin werkten te gaan vatten, hun bij mij te brengen ten einde hun gezamentlijk op te zenden, en teffens door anderen, het Vleesch te doen afhalen, het geen ook plaats heeft gehad.

Dat kort daarna genoemde Bomba Nicolaas mij is komen rapporteeren de beide Negers niet gevonden te hebben gehad, maar van den Bomba Bastiaan had vernomen, dat de beide Negers Johannes en Bernard juist toen den koewachter in de Tuin was gekomen hun, onder voorgeven van hun gevoegte gaan doen, uit het werk begeven hadden en sedert niet te rug gekomen waren.

Dat ik hierop last heb gegeven om dan maar den betrapten en gevattene dief en het Vleesch op te brengen en aan den Heer Kommandeur over te leveren, het geen ook heeft plaats gehad.

En om dat het Vorenstaande Waarheid is Teken ik deze met mijne gewone handtekening Op Bonaire den 20e December 1824. (Was get.) Den 2 opziger C. Weyzel

Voor kopij Conform
De Kommandeur des Voorsz. Eilands
Claas Schotborgh

445

L. B.

Kopy

446

Wij ondergetekendens Simon Bock houtt en Pieter Mo-
lina Ingezetenen alhier op de Reinkon wonende verklaren
mits deze op vordering van den WelEd. Heer Claas Schotborgh
Kommandeur deezes onderhorige Eilands Bonaire en uit
leefde tot de waarheid.

Dat op laatstleden Zaturdag den 20e dezer des morgens te
8 ure 's Lands Slaaf Maximileaan van Roza Josefia, Zijn
de koewagter, Zich bij mij eerst ondergetekende aan huis heeft
vervoegd, en aan mij te kennen gegeven dat er in den nacht te
voren een halfwassen Hoornbeest uit de Koeraal was gestolen
en dat hij de Sporen van dief ontdekt had, mij voorts
verzoekende met hem te willen gaan.

Dat ik eerst ondergetekende daarop best gedacht hebbende
om nog eene Vrije persoon mede te nemen mij te Zamen
met den gem. Koewagter bij den Tweede ondergetekende
hebb vervoegd en, na aan hem het voorgevallene te hebben
verhaald, hem verzocht heb mede te gaan.

Dat ik eerst ondergetekende te Zamen met den tweede on-
dergetekende vergezeld van gem. Koewagter op het ontdekte
Spoor gegaan Zijn in het Tuintje van Eenen Andries de
la Trenidad Ingezeten en op de Reinkon Wonende en al
daar komende gezegde Andries de la Trenidad hebben
bezig gevonden, een gedeelte van het vleesch eener geslagte
Hoornbeest te Snijden en kerven en hem vragende hoe
hij daaraan was gekomen van hem in antwoord bekwam
dat hij de dieftstal te Zamen met de lands Slaven
Johannes Florizanga en Bernard Makoija had gedaan
en dat de eerst genoemde, bereids Zijn aandeel had bekomen
van het vleesch.

Dat daarop ik eerst getekende te Zamen met den Tweede
ondergetekende den voorn. gem. Andries de la Trenidad
hebben aangevat en ten huise van mij eerst getekende ge-
bragt en voorts aan de gem. Koewagter gelaast om den

den

den 2e opZigter die met een gedeelte der Lands
Slaven in Slands tuin Zich bevond Zulks ter kennis
te brengen. Dat den 2e opZigter gekomen Zijnde
Wij den gearesteerde aan hem hebbende overgele
verd, Wieder den gearesteerde hebben hooren Zeggen dat
hij de diefstal te Zamen met de vorengemde Lands
Slaven Johannes, flora Sanya en Bernard van Ma
Loya had gepleegd en dat de eerstgemde namelyk
Johannes, bereids Zijn aandeel uit het vleesch had
genomen. Voorts verklaar ik tweede getekende te
Conformeeren al het geen door den Eerst ondergeteekende
is verklaard
En om dat dit Waarheid is tekenen Wij deze in prae
Sentie van Getuigen bereid Zijnde des gerequireerd
Wordende met Eede te bevestigen (onderstond) Bonaire
den 22e December 1834 (Was geteekend) + dit kruisteeken
is eigenhandig gesteld door Simon Boekhoudt + dit
kruisteeken is eigenhandig gesteld door Pieter Molina
(Ter Zijde stond) Als getuigen bij het stellen dezer
kruistekeningen (was getd) J: L: Vos Junior Boekhs
Henrij Suares (Lager stond) De hiervoren en boven staande
Verklaring aan den Deklaranten voorgelezen en in de In
landsche Taal geinterpreteerd hebbende hebben, Zij
het Zelve met Eede bevestigd

Bonaire datum ut supra
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

Voor Kopij konform
De Kommandeur dezes Eilands
Claas Schotborgh

L^o. A

Recd 29 Dec 1834

448

Bonaire den 27^e. December 1834.

J N°. 698

N°. 183/117

Ik accuseer den ontvangst van Uw Hoogld^e. Gestr: veel geachte dispositien dd. 3^e. en 19^e. dezer N°s. 652/63 en 669/64 en op de laatste derzelven antwoordende moet ik Uw Hoogld^e. Gestr. in de eerste plaats ter kennis brengen dat per deze gelegenheid vol„gens inliggende recu, tegen betaling van 1 p^ct. voor de vracht ter overvoer, met Schipper J. J. Debrot wordt afgezonden de Som van drie duizend Gulden, bestaan„de in Twee Gouden Dubloenen en de resten Bankbiljetten. Tweedens dat betreffen„de het uitbetalen van den Heer Jan Schotborgh ez, ik zoo vrij ben geweest gem:„ Heer als voorheen zyne daggelden wekelijks tegen 3 f per dag te betalen tot en met den 31^e. October ij. zijnde den dag der ontvangst uwer Hoogld^e. Gestr: dispositie dd^o. 22^e. October ij. n°. 531/59, behelsende autorisatie om van de Ambtenaren al„hier, nog drie Maanden hunner te goed hebbende Tractementen uittebetalen, en in„timatie om na deze laatste toegestane afbetaling der Ambtenaren over geen geld voort„spruitende uit den Verkoop van Zout te disponeren dan na alvorens Uw Hoogld^e. Gestr: Welmenen deswege te hebben verzocht en verkregen. –

Ik vertrouw derhalven dat deze myne verrigting Uw Hoogld^e. Gestr: genoegen zal wegdragen, te meer wanneer Uw Hoogld^e. Gestr. gade sla dat ik altijd, gelijk in dit geval blijkt, bereidvaardig ben, het mij door mij

my

Den Hoogld^e. Gestr: Heer Jonkheer M^r. J. J. Rammelman Elsevier, Ge„zaghebber over de Kolonie Curaçao, Bonaire & Aruba &c^a. &c^a. &c^a.

,nen opperhoofd aanbevolene met de stipste gehoorzaamheid en naauwkeurig-
,heid natekomen. In dat Vertrouwen daa Verkerende heb ik de Eere met
de Verzekering van hoogachting te Zijn

Hoog Ed: Gestr: Heer!

UW Hoog Ed: Gestr: onderd: Dienaar;
De Kommandeur dezer Eilands.
Claas Schotborgh

~~No~~ 159.

Ontvangen den 29 December 1834.
van den Commandeur van Bonaire
Geregd. Sub L.B.
folio 101 boek No 7.

Recd 29 Dec
1834

450.

Bonaire den 27e December 1834.

No 134/118

Daar de beide Landstuinen alhier veel belovend uitzien zoo dat men bij aanhouden van zegens in de aanstaande Maanden Januarij en February nog de hoop kan koesteren op eene zedelyken oogst te kunnen hebben, te meer dewijl alle het oude of eerstgeplantene Mais, bereids aan het uitschieten van halmen of Taproesen zijn, Zoo zie ik mij genoodzaakt Uw Hoogeds. Gestr. intestatten aanvraag in duplo voor ten minsten 100 lb Buskruid ter bewa-ring der Landtuinen zoo voor de dieven als vogels. —

Ik heb de Eer met hoogachting te zijn

Hoogeds. Gestr: Heer!

Uw Hoogeds. Gestr. Onderd. Dienaar,
De Kommandeur dezes Eilands;

Claas Schotborgh

Den Hoogeds. Gestr. Heer Jonkheer
Mr. J. J. Rammelman Elsevier
Gezaghebber over de Kolonie Curaçao
Bonaire & Aruba &c. &c. &c.

No 160

Ontvangen den 29 December 1834.

van den Commandeur van Bonaire

Geregd Sub L B.

folio 1 Wboek No 7.

Aanvraag in duplo voor benoodigd„
„heden ten behoeve van den dienst op het on„
„derhoorig Eiland Bonaire

Een Honderd ponden Buskruid, dienen
de tee bewaring van de beide Lands
„tuinen zoo voor dieven als vogels

Gedaan op Bonaire den 27e December 1834
De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh

453.

Aanvraag in duplo voor benoodigd heden ten behoeve van den Dienst op het onderhorig Eiland Bonaire

Een Honderd ponden Buskruid, dienende ter bewaring van de beide Landstuinen zoo voor dieven als vogels.

Gedaan op Bonaire den 27 December 1834

De Kommandeur dezes Eilands

Claas Schotborgh